

GAZETA OGÓLNOPOLSKIEGO POROZUMIENIA LOKALNYCH ORGANIZACJI TURYSTYCZNYCH

SKARBY

POLSKI

www.skarbypolski.com

Publikacja objęta honorowym patronatem Polskiej Organizacji Turystycznej

POLSKA
ORGANIZACJA
TURYSTYCZNA

Ministerstwo
Sportu i Turystyki

Zadanie publiczne pn: „Rozwój portalu turystycznego SkarbyPolski.com
dla ponad 33 LOT-ów zrzeszonych w Ogólnopolskim Porozumieniu Lokalnych Organizacji Turystycznych”.
Dofinansowano ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki zgodnie z zawartą umową
nr 2025/0067/2759/UDOT/DT/BP/JB z 17 czerwca 2025 r.

Ogólnopolskie
Porozumienie
Lokalnych
Organizacji
Turystycznych

W GAZECIE:

DRODZY PODRÓŻNICY	2
CERTYFIKACJA W TURYSTYCE	3
– już nie moda, lecz konieczność	

MORZE

POWIAT SŁAWIEŃSKI	
Serce Polskiego Wybrzeża	4
MIELNO Nad dwiema wodami	5
KASZUBY POŁNOCCNE	
Kalejdoskop atrakcji dla dużych i małych	6
KRYNICA MORSKA	
Takie wakacje zapamiętasz na długo!	7

JEZIORA

KONIN	
Mieszanka historii i wypoczynku	8
POJEZIERZE BRODNICKIE	
Kraina ciszy, przygód i smaków	9
MAZURY ZACHODNIE	
Tu cisza ma swój dom	10
MRĄGOWO,	
Mikolajki i Krutyni...	11
MAZURY	
Kraina Tysiąca Jezior	12

NAD RZEKĄ

PŁOCK	
Miasto z duszą nad Wisłą	13
KRAINA LESSOWYCH WĄWOZÓW	
Podróż do serca Lubelszczyzny	14
W KRAINIE WARKOCZA PILICY	
Kraina sadów i wypoczynku	15
DOLINA DOLNEJ WISŁY	
Kraina Slow & Flow	16
ZIEMIA SANDOMIERSKA	
Miejsca, które oczarują każdego podróżnika	17
DOLINA BUGU	
Mieszanka sacrum, przyrody i historii	18
TORUŃSKI SZLAK PIERNIKOWY	19

LASY

CENTRALNY ŁUK TURYSTYCZNY	
Smak historii i przygody	22
ODKRYWAJ KOCIEWIE w rytmie słow	23
PUSZCZA BIAŁOWIESKA	
Centrum europejskiej przyrody	24
ROZTOCZE – Perła w województwie lubelskim	25
ZAMOŚĆ I ROZTOCZE	
Renesansowa perła i zielone płuca Polski	26

GÓRY

ŚWIĘTOKRZYSKIE – Geologia, legenda i relaks	27
KRYNICA-ZDRÓJ	
Od Góry Parkowej po uroki Muszyny	28
WAŁBRZYCH	
Podróż przez historię i naturę	29
GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE	
Legenda, historia i smaki	30
ZAKOPANE	
Miasto, które kochaś albo omijaś	31
KARKONOSZE	
Magiczne miejsce na południu Polski	32

MIASTA

CZĘSTOCHOWA i okolice	33
WIELKI GOŚCINIEC LITEWSKI	
Niepowtarzalna podróż w czasie	34

SMAKI, ZWYCZAJE, HISTORIA

KULINARNE SKARBYS POLSKI	
Odkryj, jak smaczna jest Polska!	35
PRZY PIERWSZEJ GWIEZDZIE	
Wigilia Bożego Narodzenia jako skarb polskiej tradycji	36
ŚLADAMI WIELKICH...	
Miedzy murami, historią i legendą	38

INFO

SKARBYS POLSKI	
Odkryj, jak piękna jest Polska!	39

Wydawca: Związek Stowarzyszeń Ogólnopolskiego Porozumienia Lokalnych Organizacji Turystycznych
ul. Pocztowa 6, 76-150 Darłowo, e-mail: biuro@oplot.org.pl

Zespół SKARBYS POLSKI:
Katarzyna Kozłowska, tel. +48 578 576 520, e-mail: biuro@oplot.org.pl
Jarosław Lichacz, Iwona Krajewska, Grzegorz Sokoliński, Dariusz Pudewko
Redaktor i wydania: Dorota Olendzka
Skład: Studio graficzne Magazynu Świat Podróże i Kultura, Tomek Olendzki
Korekta: Ewa Kulaczek, Druk: Drukarnia Jastrzębie

Niezamówionych materiałów redakcja nie zwraca, a w razie opublikowania zastrzega sobie prawo do ich skracania. Wydawca nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam i ma prawo odmówić publikacji bez podania przyczyny. Wszystkie materiały są objęte prawem autorskim. Przedruk materiałów w jakiegokolwiek formie i w jakimkolwiek języku bez wcześniejszej pisemnej zgody Wydawcy jest zabroniony. Działanie wbrew powyższemu zakazowi skutkuje odpowiedzialnością prawną.

I WYDANIE 2026

Fot. Marcin Fajdek

DRODZY PODRÓŻNICY

Gdy po raz pierwszy usiadłam, by pomyśleć o „Skarbach Polski”, przed oczami stanęły mi setki miejsc, które miałam szczęście odwiedzić. Od pachnących jabłoniemi sadów Sandomierszczyzny po spokojne plaże Bałtyku, od gwarnych rynków małych miasteczek po kameralne winnice na południu. Polska – nasz kraj – to mozaika barw, smaków i opowieści, które układają się w jedną, wciąż nie do końca odkrytą podróż.

szonymi w Ogólnopolskim Porozumieniu Lokalnych Organizacji Turystycznych (OPLIT).

To właśnie te organizacje najlepiej wiedzą, co w ich regionach jest najcenniejsze – i to one wprowadzą Was w świat lokalnych tradycji, smaków i opowieści.

Czekają tu na Was reportaże o miastach, gminach i powiatach, praktyczne informacje, które ułatwią planowanie podróży, a także kalendarz wydarzeń. Ale są też ciekawostki, legendy i anegdoty – bo bez nich podróż byłaby jedynie wędrówką po mapie, a nie spotkaniem z żywą kulturą.

Chcemy, aby ta gazeta była dla Państwa czymś więcej niż broszurą reklamową. Marzymy, by stała się towarzyszem podróży, przewodnikiem, który można wziąć do plecaka, a potem wracać do niego wielokrotnie – nawet po powrocie z wycieczki.

PODRÓŻ, KTÓRA ZACZYNA SIĘ OD WSPÓLNOTY

„Skarby Polski” to nie tylko projekt turystyczny. To także dowód na to, że współpraca daje ogromne możliwości. Gdy trzecie Lokalnych Organizacji Turystycznych z całego kraju postanowiło połączyć siły, powstała platforma, która nie tylko promuje miejsca, ale też integruje ludzi – od animatorów kultury, przez samorządowców, po lokalnych przedsiębiorców.

Ta wspólnota sprawia, że możemy opowiadać o Polsce w sposób autentyczny. Nie z perspektywy folderów reklamowych, ale oczami tych, którzy tu mieszkają, tworzą i zapraszają turystów do siebie. To właśnie oni nadają tej gazecie prawdziwy charakter.

KU PODRÓŻY PO POLSCE

Oddając w Państwa ręce pierwszy numer gazety, wiem, że to dopiero początek. Polska turystyka lokalna ma ogromny potencjał. Coraz częściej turyści poszukują miejsc kameralnych, autentycznych i mniej oczywistych. Chcą doświadczać – nie tylko zwiedzać. Chcą spotykać ludzi – nie tylko oglądać zabytki.

Dlatego „Skarby Polski” będą się rozwijać. Będą inspirować, podpowiadać, a czasem zaskakiwać. Bo Polska to kraj, w którym można spędzić całe życie, podróżując, a i tak pozostanie coś do odkrycia.

Z serdecznym pozdrowieniem

Katarzyna Kozłowska
Koordynatorka projektu „Skarby Polski”
Wiceprezes OPLIT
Prezes LOT Ziemi Sandomierskiej – Sanlot

Zaproszenie

DRODZY CZYTELNICY

Zapraszam Was do lektury i – co ważniejsze – do podróży. Weźcie tę gazetę ze sobą, zainspirujcie się i wybierzcie się tam, gdzie być może jeszcze nigdy nie byliście.

Może to będzie spokojna trasa rowerowa wśród jezior, może szlak winnic na południu, a może lokalny festiwal, gdzie poznacie muzykę i kuchnię, których próżno szukać gdzie indziej. Polska jest różnorodna, gościnna i piękna – wystarczy tylko dać jej szansę.

Niech „Skarby Polski” prowadzą Was przez te wszystkie miejsca. Niech pomagają planować podróże, ale też rozbudzają ciekawość i przypominają, że najpiękniejsze chwile często zdarzają się poza utartymi szlakami.

Do zobaczenia w podróży!

CERTYFIKACJA W TURYSTYCE

– JUŻ NIE MODA, LECZ KONIECZNOŚĆ

W czasach rosnącej świadomości podróżnych niezależna certyfikacja staje się kluczowym narzędziem budowania wiarygodności w branży turystycznej. Daje obiektywne spojrzenie na jakość usług i pozwala organizacjom rozwijać się poprzez realne usprawnienia. Jednocześnie zwiększa zaufanie turystów, wzmacnia wizerunek i ułatwia wyróżnienie się na konkurencyjnym rynku, otwierając drogę do współpracy z wymagającymi partnerami.

Certyfikacja to także konkretne korzyści dla środowiska i społeczności lokalnych – motywuje do ograniczania odpadów, ochrony przyrody, wspierania miejscowej gospodarki oraz wdrażania etycznych praktyk. Sprzyja również współpracy między biznesem, samorządami i organizacjami, tworząc spójny ekosystem zrównoważonego rozwoju.

Coraz więcej osób – od świadomych turystów, przez Millenialsów i Gen Z, po segment premium – traktuje certyfikaty jak gwarancję jakości, bezpieczeństwa i realnego zaangażowania, a nie tylko marketingowe hasła. W efekcie certyfikacja staje się jednym z najważniejszych elementów nowoczesnej turystyki – pomaga prezentować autentyczne działania i odpowiada na rosnące oczekiwania podróżnych na całym świecie.

Konkurs na Najlepszy Produkt Turystyczny – Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej od ponad dwóch dekad pozostaje jednym z najważniejszych narzędzi wspierających rozwój i promocję polskiej turystyki. Jego znaczenie polega nie tylko na prestiżu nagrody, ale przede wszystkim na roli rekomendacji. W świecie przepelnionym informacjami certyfikaty są wiarygodną odpowiedzią dla turystów – wskazują sprawdzone atrakcje, za którymi stoją konkretne argumenty i ocena ekspertów. Jednocześnie dla zarządzających tymi produktami turystycznymi stanowią formę docenienia i motywacji do dalszego rozwoju. To podwójna funkcja: rekomendacja dla odbiorców i wsparcie dla twórców.

XXII edycja konkursu pokazała, jak różnorodna jest polska oferta turystyczna. Złoty Certyfikat POT 2025 otrzymała Twierdza Srebrna Góra – obiekt, który łączy dziedzictwo historyczne z nowoczesnym podejściem do udostępniania turystom przestrzeni. Tytuł Turystycznego Odkrycia 2025 trafił do Muzeum Fabryka Czekolady E.Wedel, miejsca, które w atrakcyjny sposób opowiada o tradycji i angażuje odbiorców. Certyfikaty POT nie tylko nagradzają istniejące atrakcje, ale też inspirować do tworzenia nowych, odpowiadających na potrzeby współczesnych turystów, z uwzględnieniem ducha gospodarki zrównoważonej. Dzięki nim polska turystyka zyskuje narzędzie, które łączy promocję z rozwojem i buduje zaufanie odbiorców.

Jacek Janowski
Dyrektor Departamentu Wsparcia Rozwoju Turystyki

www.certyfikaty.polska.travel

www.skarbypolski.com

SŁAWNO BRAMA DO WYBRZEŻA

Wyprawę najlepiej rozpocząć w Sławnie, mieście o hanzeatyckim rodowodzie. Gotycki kościół Mariacki, rynek i stare mury przypominają o czasach, gdy tędy wędrowali kupcy i pielgrzymi. To właśnie tutaj przecina się Pomorska Droga św. Jakuba – fragment europejskiego szlaku prowadzącego aż do Santiago de Compostela. Sławno to też świetna baza wypadowa – blisko stąd do morza i do każdej z gmin.

DARŁÓWO KRÓLA ERYKA

Na zachodzie powiatu króluje Darłowo. Zamek Książąt Pomorskich – jedyna nadmorska warownia w Polsce – przypomina czasy króla Eryka Pomorskiego, pirata i monarchy trzech skandynawskich królestw.

W Darłównu czeka plaża, port i park wodny, a EuroVelo 10 prowadzi wzdłuż wybrzeża – to jeden z najpiękniejszych odcinków rowerowych w Polsce.

POWIAT SŁAWIEŃSKI SERCE POLSKIEGO WYBRZEŻA

Między złotymi plażami Bałtyku a zielonymi równinami Pomorza rozciąga się powiat sławieński – region, który potrafi zaskoczyć każdego podróżnika. To nie tylko Darłowo i jego zamkowe legendy, ale też spokojne Dąbki, nadmorski Jarosławiec w gminie Postomino, pełna tajemnic wieś Malechowo czy malownicze Sławno – serce całego powiatu. Każda gmina to inna opowieść, a razem tworzą wyjątkowy krajobraz wakacyjnych wędrówek.

Plaża w Wiciu

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Media i Sztuka Festiwal w Darłowie (lipiec)
- Międzynarodowy Zlot Historycznych Pojazdów Wojskowych w Malechowie (lipiec)
- Święto Ryby w Dąbkach (lipiec)
- Nadmorski Bieg Uzdrawiskowy i Uzdrawiskowy Wieczór Kabaretowy w Dąbkach (lipiec)

darstwie edukacyjnym „W labiryntach”. Gdy pogoda się popsuje, ratunkiem są aquaparki – Jan w Darłównu i Panorama Morska w Jarosławcu.

Powiat sławieński to mikrokosmos nad Bałtykiem. Tu historia spotyka morze, cisza wsi przeplata się z energią uzdrowisk, a każdy kilometr rowerowej trasy odkrywa nowe widoki.

To miejsce, które warto smakować powoli – dzień po dniu, gmina po gminie.

Wicie – geograficzny środek polskiego wybrzeża

Jezioro Bukowo i Centrum Sportów Wodnych to z kolei raj dla żeglarzy i wędkarzy.

WICIE

Wieś z głazem wyznaczającym geograficzny środek polskiego wybrzeża. Morze z jednej strony, jezioro Kopań z drugiej – idealne miejsce, by odetchnąć i poczuć, że jesteście w samym sercu Bałtyku.

Zamek Książąt Pomorskich – Muzeum w Darłowie

MALECHOWO – SIELANKA I TAJEMNICE

Kilka kilometrów dalej Malechowo odkrywa swoje kontrasty. Z jednej strony cisza pól i lasów, z drugiej – Fort Marian, gdzie można usiąść za sterami czołgu i zanurzyć się w historii XX wieku. Jeszcze starsze ślady znajdziemy w Borkowie – megality sprzed tysięcy lat milczą, ale opowiadają o dawnych mieszkańcach tej ziemi.

RODZINNE ATRAKCJE: OD LEONARDII PO MINI ZOO

Powiat sławieński to także świetne miejsce dla rodzin. W Krupach działa park „Leonardia” z ponad setką drewnianych gier – rywali-

zacja i śmiech w czystej postaci. W Wiciu dzieci mogą karmić zwierzęta w Mini ZOO, a w Paprotach czekają gry terenowe w gospo-

Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach

DĄBKİ – JOD I ŻAGLE

Dąbki to uzdrowski skarb powiatu. Powietrze nasycone jodem działa jak naturalny inhalator, a szeroka plaża daje przestrzeń, której często brakuje w większych kurortach.

Darłowo – port i latarnia morska

MIELNO NAD DWIEMA WODAMI

Gmina Mielno to miejsce, które udowadnia, że nad Bałtykiem można znaleźć coś więcej niż tylko plażę. Rozciągnięta między morzem a jeziorem Jamno, kusi zarówno miłośników relaksu, jak i tych, którzy lubią aktywnie odkrywać nowe miejsca. To tutaj każdy sezon ma swój smak – od letnich kąpeli i rowerowych eskapad po zimowe morsowanie, które stało się wizytówką miasta.

Mielno – miasto położone między Morzem Bałtyckim a jeziorem Jamno

NAD MORZEM I JEZIOREM

Mielno wyróżnia się wyjątkowym położeniem – z jednej strony szumi Bałtyk, z drugiej spokojnie błyszczy tafla Jamna. To sprawia, że w jednej chwili można poczuć klimat kurortu, a w drugiej – wybrać się na rowerową wyprawę lub żeglarską przygodę. Latem plaże tętnią życiem, ale wystarczy zejść nieco na bok, by znaleźć spokojniejsze zakątki. Zimą miasto przyciąga zupełnie inną energią – wtedy królują morsy.

MIASTO MORSÓW

Od 2004 roku Mielno stało się stolicą zimnych kąpeli. Każdego

roku, w drugi weekend lutego, tysiące śmiałków przybywa tu na Złot Morsów, jeden z największych w Europie. To nie tylko wejście do lodowatego Bałtyku, ale też barwna parada, muzyka i energia, która rozgrzewa bardziej niż najgorętsza herbata. Jeśli szukasz wydarzenia, które łączy tradycję, lokalną dumę i odrobinę szaleństwa – właśnie je znalazłeś.

SZLAK MORSIKÓW

Spacerując po gminie, łatwo dostrzec małe figurki sympatycznych morsów. To Szlak Mieleńskich Morsików, każdy mors ma swój

LEŚNA PĘTLA PRZYGÓD I TAJEMNIC

Między plażą a jeziorem znajdziesz też las – sosnowy, pachnący, kryjący w sobie historię. Leśna Pętla Przygód i Tajemnic to szlak edukacyjny, który prowadzi wśród drzew i odsłania ślady II wojny świato-

Latarnia morska w Gąskach

wej – w tym bunkry, które niegdyś pełniły rolę składów amunicji. To miejsce idealne na rodzinny spacer albo spokojną wędrówkę w rytmie słow.

LATARNIA MORSKA W GĄSKACH

Kilka kilometrów od Mielna czeka jedna z najwyższych latarni morskich w Polsce – w Gąskach. 190 schodów prowadzi na taras

widokowy, skąd rozciąga się panorama wybrzeża i zielonych okolic. To punkt obowiązkowy nie tylko dla miłośników morskich historii, ale i fotografów – bo widok stąd naprawdę zapada w pamięć.

NA DWÓCH KÓŁKACH

Jeśli lubisz rowerowe przygody, Mielno cię nie zawiedzie. Przez gminę przebiega międzynarodowa trasa Velo Baltica – komfortowa, dobrze oznakowana i pełna malowniczych przystanków. Prowadzi wzdłuż morza, przez lasy i małe osady, oferując to, co najlepsze w nadbałtyckim krajobrazie. To podróż, w której każda przerwa na kawę albo rybną przekąskę staje się częścią przygody.

MOZAIKA DOŚWIADCZEŃ

Gmina Mielno nie jest tylko miejscem na mapie – to atmosfera, która zostaje z tobą długo po powrocie. Słoneczne plaże, zimne fale dla morsów, spokojne zakamarki lasu i szum rowerowych kół na trasie Velo Baltica – to wszystko składa się na mozaikę doświadczeń.

Niezależnie od tego, czy przyjedziesz tu latem, zimą czy jesienią, zawsze znajdziesz coś, co sprawi, że będziesz chciał wrócić.

Mielno to nie tylko kierunek na wakacje. To miejsce, w którym spotykają się natura, tradycja i przygoda – idealne dla każdego, kto podróżuje w stylu slow i lubi odkrywać świat kawałek po kawałku.

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Międzynarodowy Zlot Morsów w Mielnie (zawsze drugi weekend lutego)
- Mieleńskie Lato Artystyczne (lipiec i sierpień)
- Święto Wody, impreza na zakończenie sezonu wakacyjnego (koniec sierpnia)

Przystań rybacka w Mielnie-Unieściu

Pomnik Morsa w Mielnie

Promenada Przyjaźni w Mielnie

KASZUBY PÓŁNOCNE

KALEJDOSKOP ATRAKCJI DLA DUŻYCH I MAŁYCH

Kaszuby Północne to jeden z najciekawszych regionów turystycznych w Polsce, który zachwycą różnorodnością atrakcji i bogactwem kultury. Położone pomiędzy Zatoką Pucką, otwartym Bałtykiem a lasami i jeziorami stanowią idealne miejsce zarówno dla miłośników aktywnego wypoczynku, jak i tych, którzy poszukują spokoju oraz kontaktu z tradycją. Znak rozpoznawczy Kaszub? – morski żywioł, dawne rybackie zwyczaje i nowoczesna baza turystyczna, czyli idealne miejsce na wypoczynek i ciekawie spędzony czas.

Hel – widok na port

HEL – OBLICZE KASZUB

Polecanym punktem na mapie Kaszub Północnych jest Półwysep Hel – wąski pas lądu otoczony wodami Bałtyku. Sam Hel przyciąga turystów nie tylko pięknymi plażami i nadmorskim klimatem, ale także słynnym fokarium.

Spacerując po Helu, warto zwrócić uwagę na zabytkowe domki rybackie i port, w którym nadal czuć atmosferę dawnej maszoperii – wspólnoty rybaków, którzy przez wieki tworzyli podstawę lokalnej gospodarki i kultury. Dziś o ich historii opowiadają wystawy i festyny, a także lokalne restauracje serwujące świeże ryby, przyrządzane według tradycyjnych receptur.

MILITARIA I ŚLADY HISTORII

Region Kaszub Północnych to także przestrzeń, w której szczególnie mocno obecna jest historia militar-

na. Hel słynął z potężnych umocnień wojennych, a tutejsze Muzeum Obrony Wybrzeża pozwala przenieść się w czasy II wojny światowej i zimnej wojny. Zwiedzanie schronów, bunkrów czy stanowisk artyleryjskich stanowi nie lada atrakcję dla miłośników historii.

KUŹNICA – OBSERWACJA PTAKÓW PRZEZ CAŁY ROK

Półwysep Hel ma zaszczyt być miejscem, gdzie od 64 lat nieprzerwanie prowadzone są badania naukowe i obrączkowanie ptaków w ramach Akcji Bałtyckiej. Jest jedynym miejscem w Europie, gdzie krzyżują się trzy główne trasy wędrówek ptaków na naszym kontynencie. Spektakularne migracje odbywają się wiosną i jesienią. Tutaj też, na środku Zatoki Puckiej, jest ptasia ostoja o znaczeniu międzynarodowym – Rybitwia Mielizna.

Srebrzyste obłoki nad Rewą

Zamek Krokowa

ryści znajdują tu zarówno luksusowe hotele z widokiem na morze, jak i klimatyczne pensjonaty prowadzone przez rodziny, które chętnie dzielą się kaszubską gościnnością. Coraz popularniejsze stają się także gospodarstwa agroturystyczne, w których można spróbować lokalnych potraw i odpocząć w otoczeniu natury. Warto polecić Harcerski Ośrodek Morski Puck Związku Harcerstwa Polskiego.

NATURALNIE, KASZUBY PÓŁNOCNE – KONKURS FOTOGRAFICZNY

Fotografia przyrodnicza w Polsce cieszy się dużą popularnością, a obszar Mierzei Helskiej, Zatoki Puckiej, Jeziora Żarnowieckiego, w ogóle Kaszub Północnych wyróżnia się wyjątkowymi krajobrazami i środowiskiem naturalnym. To idealne warunki dla mieszkańców/ mieszkank i turystów/turystek fotografujących przyrodę. Konkurs jest właśnie dla nich. Otrzymują szansę na pokazanie zdjęć na wystawie, wzajemnie inspirowanie się podczas spotkania (wernisaż) i atrakcyjne nagrody. Wystawa plenerowa odwiedza miejsca licznie uczęszczane przez turystów, zapewnia kontakt widza z naturą, koimysł, prezentuje sztukę fotografii. Więcej na naszych stronach:

www.naturalnie.kaszubypolnocne.pl

Muzeum Pancerne w Kłaninie

ZAMKI, PAŁACE I MUZEA

Miłośnicy historii i architektury znajdują w północnych Kaszubach wiele atrakcji. Szczególnie warto odwiedzić Muzeum Pancerne w Kłaninie. Powstało z pasji do historii militarnej i prezentuje bogatą kolekcję pojazdów wojskowych – od czołgów, transporterów, po motocykle i uzbrojenie z czasów II wojny światowej.

Z kolei w Krokowej wznosi się piękny pałac rodu von Krockow, otoczony rozległym parkiem. Dziś mieści się tam centrum kultury i hotel, który pozwala poczuć atmosferę dawnych czasów w komfortowych warunkach.

TURYSTYKA AKTYWNA

Północne Kaszuby to raj dla aktywnych. Piaszczyste plaże i rozległe lasy sprzyjają pieszym wę-

drówkom, nordic walkingowi i wycieczkom rowerowym. Liczne trasy rowerowe prowadzą wzdłuż wybrzeża, przez nadmorskie miejscowości i malownicze tereny Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Dla miłośników sportów wodnych północne Kaszuby są prawdziwym eldorado – od windsurfingu w Chałupach, przez nurkowanie wrakowe w okolicach Helu i Jastarni, aż po rejsy po Zatoce Puckiej.

Warto wspomnieć także o turystyce konnej, coraz popularniejszej w tej części regionu, oraz o możliwościach obserwacji ptaków w rezerwatach przyrody.

BAZA NOCLEGOWA

Rozwój turystyki sprawił, że region może poszczycić się nowoczesną i różnorodną bazą noclegową. Tu-

Latarnia morska w Rozewiu

Krynica Morska z lotu ptaka

KRYNICA MORSKA

TAKIE WAKACJE ZAPAMIĘTASZ NA DŁUGO!

Krynica Morska to jedno z najatrakcyjniejszych miejsc na polskim wybrzeżu Bałtyku. Położona na Mierzei Wiślanej, zachwycą nie tylko pięknymi, szerokimi plażami, ale także bogatą ofertą rekreacyjną i sportową. To idealne miejsce zarówno dla rodzin z dziećmi, jak i miłośników aktywnego wypoczynku. Spacerując uliczkami tego nadmorskiego kurortu, można poczuć atmosferę spokojnego miasteczka, które w sezonie letnim tętni życiem i przyciąga turystów z całej Polski oraz z zagranicy.

SZLAKI ROWEROWE

Dla miłośników dwóch kółek Krynica Morska to prawdziwy raj. Przez miasto przebiega fragment międzynarodowej trasy rowerowej EuroVelo 10, znanej także jako Szlak Wokół Bałtyku. To jedna z najciekawszych tras w Polsce, biegnąca wzdłuż Mierzei Wiślanej.

Ścieżki są dobrze przygotowane i bezpieczne, dzięki czemu korzystają z nich zarówno doświadczeni rowerzyści, jak i rodziny z dziećmi. Jadąc w stronę Piasków, można podziwiać niezwykle krajobrazy – z jednej strony rozciąga się widok na Morze Bałtyckie, z drugiej na Zalew

Wiślany. To unikalne położenie sprawia, że każdy kilometr trasy dostarcza nowych wrażeń i niezapomnianych widoków.

Trasa EuroVelo 10 jest też świetnym pomysłem na jednodniową wycieczkę. Można zatrzymać się w malowniczych punktach widokowych, odpocząć na plaży czy spróbować regionalnych przysmaków w przydrożnych restauracjach i barach.

DLA DUŻYCH I MAŁYCH

Jedną z nowoczesnych atrakcji miasta jest Centrum Sportowo-Rekreacyjne, które powstało z myślą o aktywnych turystach i mieszkańcach. Obiekt oferuje szerokie

zaplecze sportowe – od boisk do piłki nożnej i koszykówki, po korty tenisowe.

Ważnym elementem jest również strefa dla najmłodszych: plac zabaw oraz przestrzeń do bezpiecznej nauki jazdy na rowerze czy rolkach. Dzięki temu każdy, niezależnie od wieku, może znaleźć tu coś dla siebie. To także świetne miejsce na integrację rodzin, które wspólnie chcą spędzić czas, rywalizując w duchu zabawy.

KRYNICKA KOLEJKA

Krynica Morska posiada także atrakcję, która cieszy szczególnie najmłodszych turystów – kolorową

Ścieżka rowerowa w Krynicy Morskiej

Krynicka kolejka

Latarnia w Krynicy Morskiej

Regaty w Krynicy Morskiej

50. XX wieku i ma 27 metrów wysokości, a jej światło widoczne jest z odległości 18 mil morskich. Wejście na latarnię to obowiązkowy punkt programu każdej wizyty w Krynicy. Na tarasie widokowym można podziwiać panoramę całej okolicy – od Bałtyku po Zalew Wiślany. To doświadczenie, które zachwycą zarówno dorosłych, jak i dzieci. Najmłodszy z ciekawością słuchają opowieści o pracy latarników i historii obiektu.

WARTO ZOBACZYĆ!

Wielbłądzi Garb i Góra Pirata to dwa wyjątkowe punkty widokowe w Krynicy Morskiej, z których rozciągają się zapierające dech w piersiach panoramy.

Wielbłądzi Garb, najwyższe wzniesienie Mierzei Wiślanej (49,5 metrów n.p.m.), pozwala podziwiać zarówno błękit Morza Bałtyckiego, jak i spokojne wody Zalewu Wiślanego.

Góra Pirata (blisko 50 metrów n.p.m.) to miejsce położone w połowie drogi między Krynica Morską, a Piaskami. Mniej znane, lecz również malownicze miejsce idealne do obserwacji przyrody, zachodów słońca i rozległej panoramy półwyspu.

LATARNIA MORSKA

Jednym z najbardziej charakterystycznych punktów Krynicy Morskiej jest latarnia morska, usytuowana na wydmie o wysokości około 30 metrów. Obecna konstrukcja powstała w latach

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Regaty o Puchar Polskiego Związku Żeglarskiego (maj)
- Koncertowe Lato (lipiec – sierpień)
- Białe Sylwestry na Plaży Białej (31 lipca)
- Święto Pieczonego Dzika (trzeci weekend września)

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA KASZUBY PÓŁNOCNE – partnerzy: Powiat Pucki • Miasto Hel • Gmina Jastarnia • Gmina Władysławowo • Gmina Krokowa • Gmina Kosakowo • Muzeum Motyli i Iluzji we Władysławowie • Harcerski Ośrodek Morski w Pucku • Twoja Telewizja Morska • Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie • Ekohel sp. z o.o.

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA KRYNICA MORSKA – partnerzy: Urząd Miasta Krynica Morska • Hotel Krynica • Hotel Kahlgberg • Hotel White • Hotel Continental • Nadmorskie Pokoje i Apartamenty • Apartamenty 4 Pory Roku • Sanatorium Albatros • Sanatorium Zefir • Pensjonat Krynica • Ośrodek Caro • Ośrodek Rondo • Ośrodek Służba Dziecku • Ośrodek Bałtyk • Ośrodek Murena • Ośrodek Perkoz • Ośrodek Luxus • Ośrodek Posejdon • Dom Wczasowy Claudia • Dom Wczasowy Gallus • Dom Wczasowy Resident • Dom Wypoczynkowy Aleksandra • Willa Riwiera • Willa Hel • Willa Irys • Willa Piano • Willa Roza • Willa Amor • Willa Victoria • Słoneczny Dwór • Baltic Willa • Pokoje Zagroda Rybacka • Pokoje gościnne Gabriela • Wczasowe Pokoje Gościnne Danuta Gotkowska • Four Winds Resort & Spa • Pokoje gościnne Kasia • Sun&Snow

KONIN MIESZANKA HISTORII I WYPOCZYNKU

Konin, położony we wschodniej Wielkopolsce nad Wartą, to miasto o bogatej historii, które z powodzeniem łączy tradycję z nowoczesnością. Jest doskonałą bazą wypadową do zwiedzania regionu, pełnego wyjątkowych zabytków, malowniczych krajobrazów i miejsc, w których każdy – od pasjonata historii, przez pielgrzyma, aż po rodzinę z dziećmi – znajdzie coś dla siebie.

Koniński Słup Drogowy z 1151 roku i Kościół pw. św. Bartłomieja w Koninie

ZABYTKI KONINA

Symbolem miasta jest średnio-wieczny Słup Koniński, najstarszy inskrybowany znak drogowy w Europie poza granicami dawnego imperium rzymskiego, postawiony na piastowskim szlaku państwowym i handlowym. Spacerując po starówce, warto odwiedzić kościół św. Bartłomieja z XIV wieku, a także dawny ratusz z przełomu XVIII oraz XIX wieku.

W całym powiecie konińskim pozostały ślady infrastruktury górniczej. Jednym z jej ciekawszych przykładów jest tzw. Konin przemysłowy, który przypomina o historii regionu związanej z wydobywaniem węgla brunatnego. W okolicy Konina znajdują się także piękne pałace i dwory, np. klasycystyczny pałac Bronikowskich w Żychlinie, w którym niedługo gościł Fryderyk Chopin, a obecnie mieści się Zespół Szkół Ekonomiczno-Usługowych, czy neogotycki pałac w Po-

sadzie, otoczone malowniczymi parkami.

ZAMEK W GOSŁAWICACH

Zamek nad Jeziorem Gosławskim powstał w pierwszej połowie XV wieku z fundacji biskupa Andrzeja Łaskarzycy. Usytuowany na półwyspie, pełnił funkcję obronną – niski, masywny, bez wież, otoczony murem z gniazdami działowymi. Legenda głosi, że w jego murach pokutuje duch Konstantego Lubrańskiego latający na smoku.

Dziś zamek mieści Muzeum Okręgowe w Koninie z bogatymi zbiorami m.in. biżuterii, Judaikę i unikatową wystawą oświetlenia. Prezentowany jest w nim np. jeden z najbardziej kompletnych w Europie szkielet słońca leśnego, którego kości zostały znalezione w 1984 roku podczas prac na terenie odkrywy Józwin. Prawdopodobny wygląd słońca przedstawia makietę wykonaną w skali 1:1. Muzeum to

zresztą nie tylko zamek, ale także skansen etnograficzny, skansen maszyn i urządzeń górniczych oraz dworek.

LICHEŃ DUCHOWE SERCE REGIONU
Najbardziej znanym miejscem pielgrzymkowym okolic Konina jest bez wątpienia Licheń Stary. Monumentalne Sanktuarium Matki Bożej Licheńskiej Bolesnej Królowej Polski to największy kościół w Polsce i jeden z największych w Europie.

W Licheniu odwiedzić można Muzeum im. ks. Józefa Jarzębowski-go, w którym prezentowane są militaria: kolekcja szabel pochodzących od XVI do XX wieku, hełmy husarskie, pasy kontuszowe, listy królewskie, pamiątki związane z walką Polaków o niepodległość. Do tego obrazy olejne o tematyce sakralnej z XVII–XIX wieku oraz grafiki, które wykonał Rembrandt Harmenszoon van Rijn, a także te które wyszły z warsztatu Petera Paula Rubensa.

W kolekcji muzeum znajdują się ponadto rękopisy pisarzy polskich z epoki romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski, starodruki polskie i obce od XVI do XVIII wieku, bulle papieskie, dokumenty królewskie od Władysława Jagiełły po Stanisława Augusta Poniatowskiego, pamiątki z sowieckich łagrów

i obozów hitlerowskich. Muzeum posiada też jedną z największych w Polsce kolekcję dokumentów związanych z powstaniem styczniowym.

Pasjonatów sztuki zainteresują z pewnością rycinę twórców europejskich od XVI do XX wieku, m.in. rysunki Jana Matejki i Henryka Siemiradzkiego oraz akwarele Juliusza Kossaka. oraz jedną z największych w Polsce kolekcję dokumentów związanych z powstaniem styczniowym.

SKANSEN ARCHEOLOGICZNY W MRÓWKACH

Skansen Archeologiczny w Mrówkach przenosi zwiedzających w czasy wczesnego średniowiecza. To odtworzony gród słowiński, gdzie można zobaczyć, jak wyglądało życie naszych przodków sprzed tysiąca lat. Pokazy rzemiosła, warsztaty edukacyjne i rekonstrukcje historyczne sprawiają, że miejsce to jest szczególnie atrakcyjne dla rodzin z dziećmi i pasjonatów historii.

KLASZTOR OO. KAMEDUŁÓW W BIENISZEWIE

W samym środku kazimierskich lasów, 8 km na północny zachód od Konina, ulokowany jest jeden z dwóch funkcjonujących do dziś w Polsce klasztorów kamedujskich (na przełomie XVI/XVII wieku było ich w Polsce siedem). Osadzona na szczycie „Sowiej Góry” bieniszewska pustelnia (z lat 1760–1781) stanowi zatem prawdziwy unikat.

ATRAKCJE DLA DZIECI: PARKI TEMATYCZNE

Okolica obfituje w miejsca przyciągające najmłodszych. Idealnym miejscem spacerów jest Park Chopina, czyli położony nieopodal Starówki oraz Bulwaru Nadwarciańskiego 10-hektarowy park miejski. Założony w połowie XIX wieku jest miejscem wypoczynku, edukacji i zabawy dla mieszkańców i turystów. Jedną z atrakcji jest tutaj małe zoo zamieszkanе przez alpejskie, strusie afrykańskie, emu, kozy, dziki, osły kuce oraz danielę

Natomiast Park Makiet Mikroskala jest ewenementem na skalę europejską. Na makietach i dioramach przedstawione są sceny z popularnych filmów (np. Star Wars), bajek (Król Lew czy Królowna Śnieżka), sceny z historii Polski i świata.

Zamek w Gosławicach

TURYSTYKA AKTYWNA

Region koniński to prawdziwy raj dla miłośników wody. Warta, przepływająca przez miasto, od lat jest popularnym szlakiem kajakowym. Szczególnie atrakcyjna jest trasa Kolo – Konin – Łąd, która łączy piękne krajobrazy, możliwość obserwacji przyrody oraz zwiedzanie leżących na szlaku historycznych miejscowości.

Od 2009 roku Lokalna Organizacja Turystyczna MARINA organizuje spływy kajakowe „Szlakiem Wielkiej Pętli Wielkopolski” przeznaczone dla 100–120 osób. Jest to wydarzenie cykliczne, które każdego roku cieszy się ogromnym zainteresowaniem.

W regionie znajduje się wiele jezior: Gosławskie, Pątnowskie, Międzyrębskie, Ślesieńskie czy też Budzisławskie – uznawane za jedno z najczystszych jezior w Polsce. Są one świetnym miejscem do żeglowania, windsurfingu czy jazdy na skuterach wodnych. Liczne ośrodki oferują wypożyczalnie sprzętu, dostęp do plaży, kąpieliska oraz infrastrukturę dla rodzin.

Liczne trasy rowerowe, w tym około 69-kilometrowa „Pętla dookoła Konina”, to nie lada gratka dla amatorów wycieczek rowerowych, która pozwala odkrywać uroki regionu z perspektywy dwóch kółek. Miłośnicy aktywnego wypoczynku mogą również uprawiać nordic walking, jazdę konną czy bieganie.

Ratusz w Koninie

Sanktuarium Matki Bożej Licheńskiej Bolesnej Królowej Polski

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Jazz Festival Jazzonalia (maj)
- Międzynarodowy Dzień Festiwalu Piosenki i Tańca (czerwiec)
- Spływ kajakowy „Szlakiem Wielkiej Pętli Wielkopolski” (lipiec)
- Jarmark św. Bartłomieja (przedostatni weekend sierpnia)
- Odpust w Bieniszewie (wrzesień)
- Jarmark Ochweśnicki, Ślesin (wrzesień)
- Bluesonalia, Konin (listopad)

POJEZIERZE BRODNICKIE KRAINA CISZY, PRZYGÓD I SMAKÓW

Są miejsca na mapie Polski, które od razu budzą uśmiech i spokój. Jednym z nich jest Pojezierze Brodnickie – malownicza kraina ponad stu jezior, rozległych lasów i pagórków, gdzie natura i człowiek wciąż żyją w harmonii. To idealne miejsce, by zwolnić, odpocząć i odkrywać uroki przyrody z dala od zatłoczonych kurortów.

Zamek krzyżacki w Brodnicy

SPOTKANIE Z NATURĄ

Serce regionu stanowią dwa parki krajobrazowe Brodnicki Park Krajobrazowy oraz Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy obejmujące ponad 100 jezior i lasy pełne ścieżek pieszych oraz rowerowych. Szum drzew, śpiew ptaków i kryształicznie czysta woda sprawiają, że każdy znajdzie tu spokój – czy to podczas spaceru o świcie, czy też w trakcie porannej wyprawy łódką lub kajakiem.

Plaża nad Jeziorem Zbiczno

SZLAKI PIESZE I ROWEROWE

Pojezierze Brodnickie to prawdziwy raj dla wędrowców i rowerzystów. W regionie znajduje się wiele tras pieszych i rowerowych prowadzących przez jeziora, lasy i ścieżki przyrodnicze parków krajobrazowych.

To doskonała okazja, by oderwać się od codzienności i spędzić czas w kontakcie z naturą, pieszo, rowerem lub kajakiem.

WODA I PRZYGODA

Pojezierze Brodnickie to raj dla kajakarzy i żeglarzy. Spływ rzeką Drwęcą należy do najpiękniejszych w Polsce, a sieć jezior połączonych małymi rzeczkami i kanałami pozwala odkrywać ukryte zakątki, które wyglądają jak z baśni.

Tu właśnie znaleźć można jedno z najczystszych jezior w Polsce – Jezioro Bachotek oraz malownicze jeziora Niskie Brodno Zbiczno, Sosno, Ciche, a także Wielkie Partęczyny. Rowerzyści znajdą tu dziesiątki tras wokół tych jezior, a rodziny – plaże i kąpieliska z infrastrukturą dla dzieci.

FAUNA I FLORA

Pojezierze Brodnickie to obszar o wyjątkowych walorach przyrodniczych, wyróżniający się bogactwem flory i fauny. Dzięki trosce o ochronę ekosystemów (strefa ciszy) pozostaje idealnym miejscem do obserwacji przyrody oraz wypoczynku w otoczeniu natury. Różnorodność gatunkowa sprawia, że region ten zajmuje

szczególne miejsce na przyrodniczej mapie Polski. Region jest rajem dla w ornitologów, obfituje także w różnorodne gatunki ryb. Słynie w Europie z restytucji jesiota.

HISTORIA I KULTURA

Obowiązkowym punktem jest XIV-wieczny zamek krzyżacki w Brodnicy, z którego wieży rozciąga się niezapomniany widok. Warto też odwiedzić lokalne muzea i poznać postać Anny

Jezioro Niskie Brodno w Brodnicy

Jezioro Górznieńskie

Ważowny – królowy szwedzkiej związanej z tym regionem.

SMAKI REGIONU

Po dniu pełnym wrażeń czekają tu lokalne specjały: pachnące chleby, miody, ryby czy potrawy z gospodarstw agroturystycznych. To kuchnia prosta, naturalna i pełna tradycji, która najlepiej smakuje świeżo z łowienia.

ŁATWY DOJAZD

Z Warszawy dotrzesz tu w dwie godziny, a z Torunia w niecałą godzinę. Na miejscu najlepiej poruszać się rowerem, pieszo albo... kajakiem, by w pełni poczuć rytm przyrody.

PODARUJ SOBIE SPOKÓJ

Pojezierze Brodnickie to miejsce, które zachwyci spokojem, naturą i licznymi atrakcjami dla całej rodziny. Tutaj każdy dzień można wypełnić spacerami, spływami kajakowymi i odkrywaniem historii, a wieczorem zjeść świeżą rybę, podziwiając zachód słońca nad jeziorem. Jedno jest pewne: kto raz tu przyjedzie, zakocha się w spokoju, przestrzeni i atmosferze tej wyjątkowej krainy.

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- „Podaruj sobie spokój – Otwarcie Sezonu Turystycznego na Pojezierzu Brodnickim” (czerwiec)
- Dni Brodnicy (czerwiec)
- Jarmark Ekologiczny z Królową Anną (lipiec)
- Festival Rap & Reggae Night (sierpień)
- Camping Brodnica Festival (sierpień)

KANAŁ ELBLĄSKI

Jedną z największych atrakcji Mazur Zachodnich jest Kanał Elbląski – unikatowy w skali świata zabytek hydrotechniki. To jedyne miejsce w Europie, gdzie statki pływają... po trawie. Dzięki systemowi pochylni jednostki są przeciągane po lądzie na specjalnych platformach, pokonując różnice poziomów wody sięgające nawet 100 metrów. Rejs Kanałem Elbląskim to nie tylko techniczna ciekawostka, ale też doskonała okazja do podziwiania spokojnych krajobrazów, szpalerów drzew i dzikiej przyrody.

GRUNWALD

Pola Grunwaldu to miejsce-symbole, znane z jednej z najważniejszych bitew w dziejach Polski i Europy. To właśnie tutaj w 1410 roku wojska polsko-litewskie pokonały Zakon Krzyżacki. Dziś Grunwald to nie tylko pomnik historii, ale także nowoczesne muzeum oraz przestrzeń, w której co roku odbywają się widowiskowe inscenizacje bitwy.

WZGÓRZA DYLEWSKIE

Mało kto kojarzy Mazury z wysokami, a tymczasem Wzgórz Dylewskie potrafią zaskoczyć. To najwyższy położony obszar północnej Polski, idealny dla miłośników pieszych wędrówek, rowerów i sportów zimowych. Z punktów widokowych rozciągają się panoramy na lasy, jeziora i pagórkowaty krajobraz. To świetne miejsce, by aktywnie spędzić czas i odkryć mniej znane oblicze regionu.

JEZIORAK

Jeziorak to raj dla miłośników sportów wodnych i spokojnego wypoczynku nad wodą. Najdłuższe jezioro w Polsce z licznymi zatokami, wypami i dzikimi brzegami. Idealne warunki znajdą tu żeglarze, kajakarze i wędkarze, a także

MAZURY ZACHODNIE

TU CISZA MA SWÓJ DOM

Kanał Elbląski

osoby szukające ciszy z dala od popularnych kurortów. Okolice Iławy oferują dobrze rozwiniętą infrastrukturę turystyczną, trasy rowerowe i klimatyczne przystanie.

OSTRÓDA

To malownicze miasto położone w sercu Mazur, nad Jeziorem Drwęckim. Oferuje piękne krajobrazy, zabytkowy zamek krzyżacki oraz bogatą ofertę rekreacyjną. To doskonałe miejsce dla miłośników żeglarstwa, kajaków i rowerowych wycieczek. Kanał Ostródzko-Elbląski, jeden

z najciekawszych zabytków hydrotechniki w Europie, przyciąga turystów z całego świata. Ostróda łączy aktywny wypoczynek z relaksem blisko natury.

IŁAWA

Urokliwe miasto położone nad najdłuższym jeziorem w Polsce – Jeziorakiem. Jest prawdziwym rajem dla miłośników żeglarstwa, sportów wodnych i wypoczynku na łonie natury.

Liczne mariny, plaże i trasy spacerowe sprzyjają aktywnemu re-

laksowi. Miasto oferuje spokojną atmosferę, zieleń oraz bogatą ofertę kulturalną. Iława to idealne miejsce na wakacje dla rodzin, par i wszystkich, którzy cenią kontakt z wodą i przyrodą.

DLACZEGO MAZURY ZACHODNIE?

Mazury Zachodnie łączą w sobie to, co najlepsze: naturę, historię i spokój. To idealny kierunek dla tych, którzy chcą zwiedzać bez pośpiechu, odpocząć blisko przyrody i odkrywać miejsca z duszą. Niezależnie od tego, czy wybier-

REKOMENDOWANE WYDARZENIA
- Inszenizacja bitwy pod Grunwaldem (lipiec) - Ostróda Reggae Festival (lipiec) - Iława SoundLake Festival (lipiec) - Międzynarodowy Festiwal Jazzu Tradycyjnego Old Jazz Meeting „Złota Tarka” (sierpień) - EuroBeachVolley 2026 - Stare Jabłonki (sierpień)

Panorama Iławy

Inszenizacja bitwy pod Grunwaldem

Ostróda – panorama

ZACHODNIOMAZURSKA LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA – partnerzy: Apartamenty 3 Kolony • Centrum Ogródnicze Jusis • Dworek Mazurski Ruś • Statkiem po trawie • Zielono w Gliwie • Gospodarstwo Ekologiczne Kozia Farma Złotna • Happy 7 Noclegi • Jerzwałd 14 • Kajaki-Kanu-Drwęca • Karczma Łabędź • King Pin Club & Restaurant • Klimaty Mazur • Kolonia Mazurska Mierki • Kolory Mazur • Koi na Biegunach • Leśna Polana • Mazurskie Klimaty • Mazurski Kredens • Osada Danków • Pałac Bałoszyce • Pajda Mazur • Plaża Resort • Plattówka • Pogodna Sailing • Przystań na Wyspie • Przewozy Pasażerskie „Cyranka” • Pszczółka Nauka i Zabawa w Lesie • Restauracja Kresowa • Restauracja Tawerna • Restauracja u Czapy • Tailor Hotel Sport & Conference • Ale Widoki • Żegluga Pasażerska Zefir • Stowarzyszenie Sportów Wodnych • Hotel Dom Polonii • Zachodniomazurskie Stowarzyszenie Przewodników • Przystań Ostróda • Folwark Karczma • Centrum Dobrego Smaku • Hotel Spa Dr Irena Eris „Wzgórz Dylewskie” • Kurza Góra • Mazurska Zatoka Resort & Spa • Natural Hotel • Liva Park • Orion Trade • Hotel Anders • Pałac Warity • Hotel Platinum • Wivaldi Junior • Żegluga Ostródzko-Elbląska • Gmina Miejska Iława • Gmina Miejska Ostróda • Gmina Ostróda • Powiat Ostródzki • Lubawskie Centrum Aktywności Społecznej • Muzeum Bitwy pod Grunwaldem

MRAĞOWO

MIKOŁAJKI I KRUTYN...

Ziemia mragowska to serce Mazur. Tu spotykają się turyści spragnieni muzyki i festiwalowych emocji, żeglarze marzący o szerokich wodach, a także ci, którzy po prostu chcą zanurzyć wiosła w spokojnym nurcie Krutyni. To region, w którym Mazury pokazują wszystkie swoje oblicza – od kameralnych wiosek po gwarną scenę amfiteatru w Mragowie.

Mragowo – panorama z lotu ptaka

MRAĞOWO – FESTIWALOWE SERCE MAZUR

Mragowo słynie z tego, że potrafi rozbrzmiewać muzyką. Amfiteatr nad Jeziorem Czos, jeden z najpiękniej położonych w Polsce, latem staje się areną festiwalu – od kultowego Pikniku Country, po koncerty muzyki folkowej.

A kiedy gasną światła sceny, miasto nie traci uroku – brukowane uliczki starego miasta i XIX-wieczna zabudowa przypominają, że to nie tylko festiwalowa stolica, ale i kawałek historii Mazur. Spacerując

promenadą nad jeziorem, trudno nie odnieść wrażenia, że woda to najwerniejszy towarzysz mieszkańców. W granicach Mragowa znajduje się kilka jezior, a okolica oferuje dziesiątki kilometrów oznakowanych szlaków rowerowych.

To świetna baza dla tych, którzy wolą aktywny wypoczynek. Choć Mragowo nie leży bezpośrednio na Szlaku Wielkich Jezior Mazurskich, jego położenie sprawia, że jest świetnym punktem wypadowym – w kilkanaście minut można stąd dotrzeć do Mikołajek czy Rynu.

Splyw Krutynią

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA „ZIEMIA MRAĞOWSKA” – partnerzy: Gmina Miasto Mragowo • Gmina Piecki • Biuro Turystyki Kajakowej „As-Tour” • „HATA TOURS” – Biuro Podróży, Teresa Badurek • Przewóz osób Arkadiusz Kowalczyk • Muzeum Sprzętu Wojskowego • QUADY MRAĞOWO – Wypożyczalnia quadów, paintball, segway • E-BIKE – wypożyczalnia rowerów elektrycznych • Wynajem łodzi motorowych przy Ekomarinie w Mragowie • Ogrody Markiewicz • Żegluga Mazurska • Centrum Promocji Mazur Travel w Mragowie, Mazurska Chata Czepliela w Dłużcu • Na Fali – Andrzej Bronicki • Wieża Mragowo – Bismarcka • Mazurska Izba Regionalna • Hotel Huszcza*** • Hotel „Anek”*** • Hotel „Panoramie” • Oscar*** • Hotel Robert’s Port*** Lake Resort & SPA • Żegluga Pasażerska Mikołajki • Hotel Mragowo Resort& Spa*** • Hotel Solar Palace Spa & Wellness*** • Hotel Habenda** • Hotel Im Park** • Hotel Mazuria Country & Spa** • Pensjonat Hubertus*** • Pensjonat Christel*** • Gościniec pod Łabędziem • Folwark Łuknajno • Pensjonat Mikołajki, Łuknajno, Gościniec „Molo” • Gościniec Mazurski • Kompleks Wypoczynkowo-Konferencyjny „Mazur Syrenka” • Camping WAGABUNDA • Domki letniskowe Wioska pod Zagłami • Mały Domek • Mazurski Sad • Domki Cicha Woda • Willa Edyta • „Ewa” • Mazurska Leśniczówka • Pokoje gościnne • Słoneczny Port – pokoje, restauracja, przystań żeglarska • Pokoje gościnne „Pod Lipami” • „Chabry i maki” • Pokoje gościnne „Tabu” • Apartament „Danuta” • „Dworek Grot” • Agroturystyka U Haliny • Agroturystyka „Pod świerkiem” • Agroturystyka Nad Stawem • Zagroda Cztery Wiatry • FERIEHAUS – Agroturystyka Jakubowo • Siedlisko Agroturystyczne • Eko Zagroda Bocianie Gniazdo • Nasza Zagroda, Polska Wieś • Dobry Smak – stolówka, catering • Restauracja Smak Mazur • Łapa Niedźwiedzia Kuchnia & Pub • Restauracja We Młynie • Kawiarnia Mufinka • GARAŁY • Chata Mazurska • Restauracja Stara Chata • Pizzeria Margarita • Mąglioska Cafe • Bar Lasagne • Duo Napoli • Kotwica – Mragowo • Gorący Piec • Restauracja Ratuszowa • Jagodzianka • Artystyczne Ciacho • Łodziarnia Kawiarnia Igloo • Instytut Zdrowia i Hortiterapii • Sklep żeglarski, Jan Bronicki

REKOMENDOWANE WYDARZENIA
- Dni Mragowa (czerwiec) - Mazurska Noc Kabaretowa (lipiec) - Wojewódzki Przegląd Rękodzieła Artystycznego (lipiec) - Mazurski Festiwal Operowy Belcanto (lipiec) - Piknik Country & Folk (przełom lipca i sierpnia) - Festiwal 12 Godzin Serce Mazur (sierpień) - Festiwal Weselnych Przebojów (sierpień) - Festiwal Kultury Kresowej (sierpień) - LOTTO Triathlon Energy (sierpień) - Polska Noc Kabaretowa (sierpień)

w trzcinach. Czasem na brzegu pojawi się bocian, czasem sarmy. To właśnie ten kontakt z naturą sprawia, że Krutynia nie jest tylko szlakiem wodnym, ale doświadczeniem, które zostaje w pamięci na lata.

DLA AKTYWNYCH

W najbliższej okolicy Mragowa rozciąga się drugi pod względem powierzchni kompleks leśny Polski – Puszcza Piska. To przez nią płynie szlak kajakowy Krutyni. Jest to raj dla turystów aktywnych. Krutynia to zresztą nie tylko szlak wodny, wzdłuż niej przebiega też Rowerowy Szlak Krutyni, a pieszym polecamy szlak Wańkowicza. Przez Mragowo wytyczono Mazurską Pętlę Rowerową z miejscami odpoczynku i wieżami widokowymi.

DLA NAJMŁODSZYCH PODRÓŻNIKÓW

Mazury to nie tylko raj dla dorosłych. Dzieci znajdą tu swoje małe przygody. Fani ruchu spróbują sił w parku linowym z trasami dopasowanymi do wieku, a mali odkrywcy historii zajądą do Muzeum Sprzętu Wojskowego w Mragowie. Trochę starsi mogą odwiedzić Escape Room, pole kartingowe czy pobać się w paintball, w tym laserowy.

W najbliższej okolicy polecamy „Ogrody z Pasją” i „Spotkania z alpakami”. To właśnie różnorodność – od zabawy po edukację – sprawia, że ziemia mragowska jest świetnym wyborem dla rodzin.

Mazury potrafią łączyć kulturę z naturą, spokój z aktywnością, historię z nowoczesną ofertą turystyczną. I może właśnie dlatego tylu podróżników, podobnie jak ja, wraca tu raz za razem, odkrywając nowe miejsca i zapisując własne wspomnienia w tej niekończącej się opowieści o krainie jezior.

Europy. Mazury mają swój własny rytm – spokojniejszy, ale wciąż gający jak melodia znana od dziecka.

KRUTYN – KRÓLESTWO KAJAKARZY

Jeśli Mazury mają swoje „miejsce mocy”, to bez wątpienia jest nim Krutyn. Ta niewielka wieś leży nad rzeką Krutynią – szlakiem, który od lat przyciąga kajakarzy z całej Europy. Woda jest tu tak czysta, że można dostrzec kamyczki na dnie, a nurt tak spokojny, że nawet początkujący wodniacy czują się pewnie.

Płynąc w ciszy, słysząc tylko plusk wioseł i śpiew ptaków ukrytych

☐ Żagłówki na Jeziorze Łuknajno

DLA ŻEGLARZY PORT TO DOBRY DOM

Węgorzewo – urokliwe miasto na Mazurach, idealne dla żeglarzy i miłośników przyrody. Czekają tu malowniczy port, zamek krzyżacki, muzeum kultury ludowej oraz liczne szlaki rowerowe i wodne.

Sztynort to jedno z najpiękniejszych miejsc na Mazurach, słynące z malowniczego portu i wyjątkowej atmosfery żeglarskiej. To tu, w otoczeniu jezior Mamry, Dargiń i Kirsajty, krzyżują się szlaki wodne, czyniąc miejscowość prawdziwą mekką miłośników żagli.

Marina w Sztynorcie należy do największych w regionie, oferując setki miejsc postojowych, wypożyczalnie sprzętu i zaplecze dla żeglarzy. Po dniu spędzonym na wodzie warto odkryć zabytkowy pałac Lehnendorffów czy skosztować regionalnych potraw w tawernach.

Giżycko, często nazywane żeglarską stolicą Polski, leży pomiędzy jeziorami Niegocin i Kisajno. To wymarzone miejsce dla wodniaków – znajdziemy tu przystanie jachtowe, wypożyczalnię sprzętu wodnego i liczne rejsy statkami pasażerskimi.

Jednym z symboli Giżycka jest most obrotowy na Kanale Łuczańskim – unikatowy w skali Europy.

☐ Hotel Zamek Ryn

MAZURY

KRAINA TYSIĄCA JEZIOR

Mazury od lat uchodzą za jeden z najpiękniejszych regionów turystycznych w Polsce. Tysiące jezior otoczonych malowniczymi lasami, urokliwe miasteczka i ślady historii – warto je odkrywać wciąż na nowo. To raj dla żeglarzy i rowerzystów, miłośników zabytków i wszystkich szukających ciszy i relaksu na łonie natury.

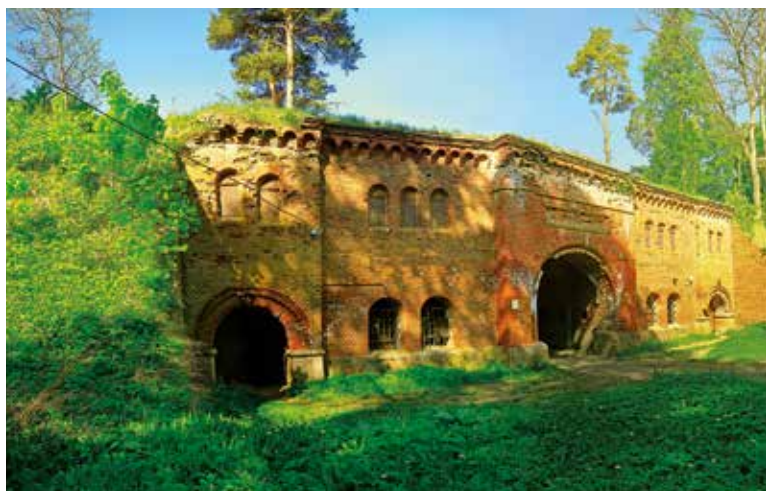
☐ Zamek krzyżacki i most obrotowy na Kanale Łuczańskim – Giżycko

Konstrukcja ważąca ponad 100 ton poruszana jest ręcznie, a widok otwierającego się co godzinę mostu przyciąga wielu turystów. Warto też zobaczyć odbudowany zamek krzyżacki i wieżę ciśnień, z której tarasu rozciąga się panorama na miasto i jeziora. Latem Giżycko tętni życiem dzięki liczным festiwalom szantowym, koncertom i regatom.

TWIERDZA BOYEN – MILITARNE DZIEDZICTWO

Niedaleko centrum Giżycka, na przesmyku pomiędzy jeziorami Kisajno i Niegocin, leży Twierdza Boyen – imponujący XIX-wieczny fort pruski w kształcie gwiazdy. Zbudowana dla celów obronnych, pełniła ważną rolę podczas I wojny światowej, kiedy zatrzymała ofensywę rosyjską.

Dziś twierdza jest jedną z największych atrakcji regionu. Spacer po

☐ Twierdza Boyen w Giżycku

jej murach i podziemnych korytarzach przenosi w czasy dawnych działań wojennych. Często odbywają się tu rekonstrukcje historyczne, koncerty i wydarzenia kulturalne.

RYN NAD DWOMA JEZIORAMI

Kolejnym punktem na mapie Mazur jest **Ryn** – urokliwe miasteczko położone pomiędzy jeziorami Olów i Ryńskim. Największą atrakcją jest tu monumentalny zamek krzyżacki z XIV wieku. Dziś pełni on funkcję hotelu, ale część udostępniona jest turystom. Wnętrza kryją muzeum, stylowe sale i krużganki, które

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- ☐ Otwarcie sezonu żeglarskiego w Giżycku (maj)
- ☐ Bezpłatne wycieczki z LOT MAZURY (lipiec–sierpień)
- ☐ Festiwal „Wiatr i Woda” (przedostatni weekend sierpnia)
- ☐ Rajd Rowerowy „Mazurskie Fortyfikacje” (drugi weekend października)

☐ Mikołajki – pomnik Sielawy

po okolicznych wzgórzach to doskonały sposób na spędzenie wolnego czasu.

MIKOŁAJKI Z KLIMATEM

Mikołajki, nazywane „perłą Mazur”, to jedno z najbardziej rozpoznawalnych miejsc w regionie. Miasteczko leży nad jeziorem Mikołajskim i Talty, w samym sercu Szlaku Wielkich Jezior Mazurskich. Latem zamienia się w tętniący życiem kurort, pełen żeglarzy, turystów i miłośników sportów wodnych.

Na centralnym rynku zobaczyć można słynny pomnik Króla Sielaw – legendarnej ryby, która według podań rządził mazurskimi jeziorami. Spacer wąskimi uliczkami prowadzi do przystani, skąd wyruszają rejsy statkami do Giżycka czy Rynu. W okolicy Mikołajek warto odwiedzić także Mazurski Park Krajobrazowy i rezerwat jeziora Łuknajno – ostoję labędzia niemeego.

AKTYWNY WYPOCZYNEK

Region oferuje mnóstwo atrakcji dla aktywnych: żeglowanie, kajaki, wędkowanie, jazdę rowerem czy piesze wędrówki. Szlak Wielkich Jezior Mazurskich, liczący ponad 100 km, umożliwi wiodniowe wyprawy jachtem, podczas których można odkrywać kolejne porty i małe miejscowości.

☐ Przystań Mikołajki

PŁOCK

MIASTO Z DUSZĄ NAD WISŁĄ

Płock to jedno z najstarszych i najpiękniej położonych miast w Polsce. Dawna stolica kraju kusi widokami ze Wzgórza Tumskiego, spacerami po najdłuższym w kraju moście rzeczonym i wyjątkowymi muzeami, w których secesja i art déco przenoszą nas sto lat wstecz. To miejsce, które najlepiej odkrywać powoli – krok po kroku, wsłuchując się w jego historię i nadwiślańską atmosferę.

☐ Płock – widok na Wzgórze Tumskie i promenadę

pasowania na rycerza Bolesława Krzywoustego. Nowy Rynek to siedziba teatru, a Plac Narutowicza zdobią pałace biskupie. Warto też zatrzymać się przy pomniku poety Władysława Broniewskiego i figurce Miry Zimińskiej-Sygietyńskiej, założycielki zespołu „Mazowsze”.

RODZINNE ATRAKCJE

Na nadwiślańskim wzgórzu działa jedno z najstarszych ogrodów zoologicznych w Polsce – dom dla blisko 500 gatunków zwierząt, od

☐ Płocki Ogród Zoologiczny

PŁOCKA LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA – PLOT – partnerzy: Urząd Miasta Płocka • Miejski Ogród Zoologiczny • Książnica Płocka • Muzeum Mazowieckie • Płocki Ośrodek Kultury i Sztuki • Sekcja Piłki Ręcznej Wisła Płock Spółka Akcyjna • Towarzystwo Naukowe Płockie • Akademia Mazowiecka w Płocku • Liceum Ogólnokształcące im. Marsz. Stanisława Malachowskiego • Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego • Podniebne Podróże ChopinTravel.pl • Hotel*** CZARDA SZ • QUALITAS • Zajazd Nad Wisłą S.Ć. • Pokoje Gościnne „MALASÓWKA” • PORA RELAKSU

www.turystykaplock.eu

☐ Drzwi Płockie

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- ☐ Jarmark Tumski (pierwszy weekend czerwca)
- ☐ Dni Historii Płocka (czerwiec)
- ☐ Hip-Hop Festival (lipiec)
- ☐ Płocki Piknik Lotniczy (sierpień)
- ☐ Big Festivalowski (sierpień)
- ☐ Vistula Folk Festival (sierpień)
- ☐ Summer Fall Festival (sierpień)
- ☐ Odkryj z nami Płock – darmowe spacer tematyczne z przewodnikami w wybrane wakacyjne soboty i niedziele

KROK PO KROKU

Nocleg w samym centrum zapewnia Hotel Tumski, ale są też apartamenty i hostele. Dojazd z Warszawy zajmuje półtorej godziny autem lub niespełna dwie godziny pociągiem. Miasto odkrywać można także na rowerze – liczne szlaki prowadzą wzdłuż Wisły, do Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego czy Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego.

Płock to miejsce, gdzie historia Piastów spotyka się z rytmem Wisły. Miasto idealne na weekend – dla miłośników sztuki, rodzin z dziećmi i tych, którzy lubią odkrywać Polskę krok po kroku.

☐ Muzeum Mazowieckie – wystawa art déco

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA „MAZURY” – partnerzy: Akademicki Związek Sportowy COSA Oddział w Wilkasach • Bosman s.c. Śródlądowy Transport Wodny Mirosław, Krzysztof Gostomscy • Fundacja Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich • Gmina Miejska Giżycko • Gwarek Mazury • Hotel Tajty • Katarzyna Dobrzyń • Krzysztof Pawlik • Michał Krawczyk INWESTMAX • Nowy Sztynort sp. z o.o. • Ośrodek Żeglarstwa i Turystyki Wodnej Camp – Pisz • Powiat Giżycki • Resort Niegocin • Sygnet Yacht Charter, Zbigniew Sygnowski • Zak Michał • Międzynarodowe Centrum Żeglarstwa i Turystyki Wodnej sp. z o.o. • Biuro Turystyki Aktywnej GERTIS • ENERBOAT.COM • Gines-System – Tartak Wydmyny • Gmina Wydmyny • Hotel Mazury • Jachting Club • KILWIT Witosław Wyrobek • Mazurskie Centrum Kongresowo – Wypoczynkowe Zamek – Ryn sp. z o.o. • MPG INFO Maciej Garczyński • Ośrodek Mazurski Okragłe • Pac-Tur sp. z o.o. • Przedsiębiorstwo Turystyczne Centrum Mazur S.A. • Stranda sp. z o.o. • Usługi Turystyczne VIKTORIO • Żegluga Mazurska

www.lotmazury.pl

KRAINA LESSOWYCH WĄWOZÓW

PODRÓŻ DO SERCA LUBELSZCZYZNY

Lubelszczyzna potrafi zaskoczyć. Kto przyjeżdża tu po raz pierwszy, szybko odkrywa, że Kraina Lessowych Wąwozów to coś więcej niż tylko malowniczy krajobraz. To marka, która łączy uzdrowisko w Nałęczowie, historyczne miasta jak Puławy czy Kazimierz Dolny, bajkowe wąwozy, moc przygody w lokalnych atrakcjach i smaki, jakich próżno szukać gdzie indziej. Wystarczy kilka kroków na lessowym szlaku, by poczuć, że to miejsce ma w sobie magię – i to o każdej porze roku.

NAŁĘCZÓW I KAZIMIERZ DOLNY – DWIE PERŁY JEDNEJ KORONY

Nałęczów od dawna przyciąga tych, którzy szukają odpoczynku i zdrowia. To jedyne w Polsce uzdrowisko o profilu kardiologicznym. Park Zdrojowy z romantycznymi alejkami i sanatoryjnymi willami pamięta czasy, gdy bywał tu Prus i Żeromski.

Zaledwie kilkanaście kilometrów dalej czeka Kazimierz Dolny – miasto, które od wieków fascynuje artystów. Rynek z renesansowymi kamienicami, rejsy po Wiśle, wspinaczka na Górę Trzech Krzyży czy słodkie koguty kazimierskie sprawiają, że każdy znajdzie tu coś dla siebie. Kazimierz Dolny jest żywą galerią – sztuka przenika tu codzienność na każdym kroku.

□ Park w Nałęczowie

WĄWOZY LESSOWE – NATURALNE LABIRYNTY

Sercem regionu są wąwozy lessowe – setki kilometrów wijących się dolin, które tworzą niezwykły krajobraz. Na warstwach skał wapiennych i lessowych, pod wpływem erozji i działalności człowieka, ukształtowały się naturalne parowy, jary i głębocznicze.

To wszystko tworzy baśniową scenografię – korzenie drzew oplatają ściany wąwozu niczym rzeźby, a gra światła tworzy magiczną aurę.

□ Wawóz lessowy

Najwięcej wąwozów znaleźć można w okolicy Kazimierza Dolnego, ale też niedaleko Puław, Wąwolnicy czy Końskowoli. Spacer tymi ścieżkami to nie tylko kontakt z przyrodą, ale i spotkanie z historią Ziemi.

DLA CIAŁA I DUSZY

Kraina Lessowych Wąwozów to także kraina smaków. Lokalne gospodarstwa i restauracje oferują ekologiczną kuchnię – od domowych serów i miodów, przez konfi-

tury różane, po wino produkowane na nadwiślańskich zboczach. Dział tu kilkadziesiąt winnic, z których część zaprasza turystów na degustację i spacer wśród winorośli. To także miejsce relaksu i regeneracji. Łubinowe Wzgórze zaprasza do skorzystania z regenerującej mocy przyrody połączonej z zabiegami spa, tworząc holistyczny raj dla zmęczonych codziennym pośpiechem. Podobnie wspomniany już Nałęczów, gdzie w otoczeniu drzew i źródeł mineralnych można skorzystać z nowoczesnych zabiegów spa, basenów i strefy wellness w Termach Pałacowych. Bo Kraina Lessowych Wąwozów to miejsce, gdzie można nie tylko odpocząć, ale też zadbać o zdrowie.

MIJESKA, KTÓRE ZASKAKUJĄ

Każda z gmin ma coś wyjątkowego. Janowiec przyciąga ruinami renesansowego zamku i widokiem na Wisłę, Wojciechów słynie z kowalstwa, Końskowola z różanych tradycji, a Wąwolnica z sanktuarium, które od wieków przyciąga pielgrzymów.

□ Zamek w Janowie nad Wisłą

□ Muzeum Kowalstwa w Wojciechowie

Pałac Czartoryskich z malowniczym parkiem. Gmina Puławy sprzyja aktywnemu wypoczynkowi – spływom kajakowym, rowerowym wycieczkom i spacerom.

CAŁOROCZNA PRZYGODA

Kraina Lessowych Wąwozów zaprasza o każdej porze roku. Latem kuszą spływy kajakowe, jesienią – złote barwy wąwozów, zimą – stoki w Parchatce, Rąbławie i Kazimierzu Dolnym, a wiosną – spacery wśród kwitnących sadów. Region jest łatwo dostępny – z Warszawy do Nałęczowa czy Kazimierza Dolnego dojeżdżymy trasą S17 w dwie godziny, a w Świdniku działa lotnisko obsługujące połączenia krajowe i zagraniczne.

KRAINA, KTÓRA JEDNOCZY LUDZI I NATURĘ

To, co wyróżnia Krainę Lessowych Wąwozów, to nie tylko przyroda i zabytki, ale także współpraca mieszkańców, samorządów i lokalnych przedsiębiorców.

Razem tworzą oni sieć obiektów, produktów i atrakcji, które gwarantują autentyczne doświadczenie podróżnicze.

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Puławskie Warsztaty Jazzowe (lipiec)
- Ogólnopolskie Targi Sztuki Kowalskiej w Wojciechowie (lipiec)
- Międzynarodowe Zawody Balonowe w Nałęczowie (sierpień)

□ Warka – rynek z ratuszem i pomnikiem Stefana Czarnieckiego

W KRAINIE WARKOCZA PILICY

KRAINA SADÓW I WYPOCZYNKU

Zaledwie godzinę drogi od Warszawy znajduje się miejsce, gdzie przyroda, historia i lokalne smaki spletały się w harmonijną całość. Wystarczy przyjechać do Warki – jednego z najstarszych miast Mazowsza, położonego malowniczo nad Pilicą. Tutaj spotykają się wielowiekowe tradycje piwowskie, historia bohaterów narodowych oraz uroki największego sadu Europy.

MIASTO

Warka prawa miejskie uzyskała w 1321 roku i od wieków była ważnym punktem na mapie Mazowsza. To tutaj 7 kwietnia 1656 roku wojska Stefana Czarnieckiego zwyciężyły w bitwie ze Szwedami.

Rynek, dziś noszący jego imię, przypomina o tamtych wydarze-

niach – stoi na nim jedyny w Polsce konny pomnik Czarnieckiego. Nad placem góruje klasycystyczny ratusz z 1805 roku, dzieło Hilarego Szpilowskiego.

Z Warką związane są postacie, które wpisały się w polską i światową historię. W pobliskich Winarach mieści się Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego – bohatera walk o wol-

ność dwóch narodów. To właśnie tu można poznać barwną biografię generała i przepacerować przez park krajobrazowy, który należy do najpiękniejszych w regionie.

Miasto pamięta też o Piotrze Wysockim, przywódcy Nocy Listopadowej – jego pomnik stoi obok Dworku na Długiej, gdzie dziś działa centrum kultury.

□ Muzeum Kazimierza Pułaskiego w Warce

□ Pomnik gen. Kazimierza Pułaskiego

□ Kościół pw. Matki Bożej Szkaplerznej w Warce

RZĘKA

Pilica to naturalna oś tej krainy. Raz szeroka i spokojna, innym razem kręta i nieprzewidywalna, przyciąga miłośników kajaków i przyrody. Spływy można dopasować do własnych możliwości – od krótkich rodzinnych odcinków po całodienne wyprawy. Nad rzeką biegnie także ścieżka spacerowo-edukacyjna, z której rozciągają się widoki na dolinę Pilicy.

SMAKI

Warka słynie z jabłek i piwa. Region należy do największego w Europie zagłębia sadowniczego – to właśnie tu dojrzewają Jabłka Grójeckie (ChOG). W lokalnej restau-

□ Spływ kajakowy Pilicą

wiecy. Ciekawostką jest Dziekanów – zabytkowa studnia owiana lokalnymi legendami. W przestrzeni miasta uwagę przyciągają także murale – np. historyczny przy ul. Polnej, przedstawiający dzieje Warki w siedmiu scenach.

NATURA

Wokół miasta rozciągają się sady i lasy Puszczy Stromeckiej – idealne do spacerów, wycieczek rowerowych i grzybobrania. Na miejskiej plaży nad Pilicą latem odbywają się koncerty i rodzinne animacje. Kemping nad Pilicą z boiskami i miejscami ogniskowymi to dobre miejsce na piknik i wypoczynek w otoczeniu natury.

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Wrecki Dzień Dziecka – rodzinne animacje i koncerty (czerwiec)
- Wianki nad Pilicą – tradycyjne powitanie lata (czerwiec)
- Vivat Pułaski – piknik historyczno-kulturalny w parku w Winarach – jedyna w Polsce Parada Pułaskiego, rekonstrukcja historyczna, atrakcje dla dzieci, koncerty (pierwsza niedziela lipca)
- Spływ Warka i Spływ na byle czym – lipcowe święto kajakarzy z muzyką i zabawą
- Lato nad Pilicą – cykl wakacyjnych koncertów i wydarzeń na plaży miejskiej (czerwiec-sierpień)
- Święto Warki – dwudniowe zakończenie wakacji (ostatni weekend sierpnia)
- Światowy Dzień Jabłka – targ lokalnych produktów, koncerty i atrakcje dla rodzin (ostatnia niedziela września)

DOLINA DOLNEJ WISŁY

KRAINA SLOW & FLOW

Odpocznij. Niespiesznie odkrywaj nadwiślańskie dziedzictwo, smakuj lokalne potrawy, popłyń w rejs, odwiedź letnie festiwale. Znajdziesz tu ukojenie, nakarmisz zmysły i odzyskasz równowagę pośród sadów pełnych śliw i jabłoni, na wiejskich bezdrożach ze szpalera-
mi rosochatych wierzb. Na dziewięciu wzgórzach Chełmna – miasta zakochanych – wiatr opowiada wielką historię.

Chełmno – panorama miasta

Wisła, królowa polskich rzek, pamięta epokę krzyżackiej potęgi, rozkwit handlu za czasów Hanzy, dzielnych flisaków podążających z jej nurtem. Życiwa różnym kulturom, przyciągała zaradnych menonitów, którzy potrafili pokonać jej żywioł. Dolina Dolnej Wisły otacza wstęgę rzeki od Fordonu – nadwiślańskiej dzielnicy Bydgoszczy (niegdyś miasteczka trzech kultur: polskiej, niemieckiej, żydowskiej), przez Ostromecko, z urokliwymi pałacami i doskonałą kuchnią, Chełmno – miasto zakochanych, po ułański Grudziądz. Rozległe panoramy Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą – Chełmińskiego, Nadwiślańskiego, Góry Łosiowej, tworzą

niezapomniane malownicze plenery. Na Szlaku „Niech Cię Zakole” czekają na koneserów dobrego smaku lokalne sery, wina, miody, gęsina i jagnięcina w bukacie nadwiślańskich ziół.

CHEŁMNO – MIASTO ZAKOCHANYCH
W samym sercu Doliny Dolnej Wisły znajduje się blisko 800-letnie Chełmno. Przywilej lokacyjny, nadany miastu na dziewięciu wzgórzach w 1233 roku przez Zakon Krzyżacki, tzw. prawo chełmińskie, stał się wzorcem lokowania 225 miast, m.in.: Warszawy, Torunia, Gdańska oraz 1364 wsi i osad. Zabytkowa architektura Chełmna, klimat ulic i Osady Rycerskiej

przenoszą nas w czasie do wieków średnich i renesansu. W saloniku w stylu belle Époque (Fundacja A. Zawadzkiej-Gralec) można poznać losy światowej sławy chirurga – doktora Ludwika Rydygiera, który w swojej klinice w Chełmnie przeprowadził pionierskie operacje żołądka. Pamiątkowa sesja zdjęciowa w eleganckich strojach i uroczych kapeluszach pozwala poczuć ducha tych czasów.

RELIKWIA ŚW. WALENTEGO
Co roku 14 lutego celebrowane są tu „Walentynki Chełmińskie”. Fragment czaszki świętego trafił do Chełmna prawdopodobnie w średniowieczu. Gród zasłynął z kultu tego świętego. W 1630 roku, starościna Jadwiga z Czarnkowa Działyńska ufundowała, jako wotum dziękczynne za uratowanie chorej na epilepsję córki, srebrny relikwiarz. Obecnie znajduje się on w chełmińskiej farze, w rokokowym ołtarzu z obrazem przedstawiającym męczeńską śmierć biskupa z Terni (Włochy).

- REKOMENDOWANE WYDARZENIA**
- Walentynki Chełmińskie (luty)
 - Jarmark Jaszczurczy (lipiec)
 - 9 Hills Festival (sierpień)
 - Festiwal Wisły (sierpień)
 - Festiwal Smaku (Gruczo) (sierpień)

Winnica przy Talerzyku w Topolnie

Festiwal Wisły

siostra matki astronoma. On sam najprawdopodobniej kształcił się w Akademii Chełmińskiej i wielokrotnie był w mieście, odwiedzając swoje krewnie i biskupów chełmińskich.

„SEKRETAŹ MIŁOSNY, CZYLI PODRĘCZNIK DLA ZAKOCHANYCH”

Chełmno ma niewątpliwie szczęście w miłości. Niejaki Walenty Fiałek, lokalny drukarz i bibliofil, w 1893 roku wydał poradę dla osób stających przed wyzwaniem ożenku lub zamążpójścia. W „Sekretnym miłosnym” zebrano wzo-
ry listów, które zachwycają swą wyszukaną formą. Podręcznik uwzględnia status społeczny kandydatów na mężów i żony, stąd różne konfiguracje dialogów dotyczących rozmaitych życiowych sytuacji: oświadczeń, ich przyjęcia bądź odrzucenia. W ratu-
sach (w punkcie IT) można nabyć m.in. reprint „Sekretnego” oraz liczne wydawnictwa dotyczące historii i wierzeń ziemi chełmińskiej.

Wkrótce szczęśliwy Kasper Stulpawitz poślubił ukochaną Krystynę, która dla męża przesłała na luteranizm. Mikołaj Kopernik odwiedzał ich niejednokrotnie w Królewcu i uwzględnił w testamentach. Na pamiątkę tej niezwykłej historii, w Chełmnie powstał pomnik Krystyny i Kaspra.

NA SZLAKU KOPERNIKOWSKIM
Poza Krystyną w chełmińskim klasztorze przebywała siostra Kopernika, Barbara, oraz przyrodna

Winnica przy Talerzyku w Topolnie

Stary Port – przystań w Sandomierzu

ZIEMIA SANDOMIERSKA

MIEJSKA, KTÓRE OCZARUJĄ KAŻDEGO PODRÓŻNIKA

Sandomierz to jedno z tych miejsc, które hipnotyzuje od pierwszego spojrzenia. Stare kamienice, wijące się uliczki i siedem wzgórz nad Wisłą sprawiają, że chce się tu zatrzymać na dłużej. Podziemia kryją tajemnice sprzed wieków, a każdy zakątek opowiada historię dawnych rycerzy i kupców. Tu historię nie tylko się pamięta – ona żyje, zapraszając turystę do przygody.

RYNEK STAREGO MIASTA

Rynek Starego Miasta, to jeden z najlepiej zachowanych średnio-wiecznych układów miejskich w Polsce. Spacer wokół gotyckiego ratusza z renesansową attyką i kolo-
rowych kamienic to jak cofnięcie się w czasie. gotyckiego ratusza z rene-
sansową attyką panorama na Wisłę i Góry Pieprzowe, a Zamek Królewski pozwala poznać dzieje miasta – od królewskich rezydencji po tajem-
nice średniowiecznych murów.

WISŁA Z INNEJ PERSPEKTYWY

Miasto najlepiej poznaje się od strony wody. Bulwar Piłsudskiego zaprasza na spacer, a stąd można wyruszyć w rejs po Wiśle.

Z pokładu statku widać zarówno majestatyczne zabytki, jak i dziką przyrodę nadrzecznych terenów. Każdy rejs to okazja, by poczuć Sandomierz tak, jak kiedyś widzieli go kupcy i podróżnicy.

Pałac Popielów w Kurozwękach

Sady jabłkowe w okolicy Sandomierza

RYCERZE, SMAKI I NOCNE ŻYCIE

Ziemia Sandomierska wciąż żyje dawną tradycją rycerską. Chorągiew Rycerstwa Ziemi Sandomierskiej od ponad 30 lat ożywia rynek turniejami i inscenizacjami. Po widowiskach warto wpaść do Restauracji Staromiejskiej, gdzie lokalne smaki przywołują atmosferę domowego stołu. Wieczorem Club N51 zaprasza na koncerty, dobrą kuchnię i zachody słońca nad Wi-

ślą – współczesne serce miasta bije tu naprawdę mocno.

GÓRY PIEPRZOWE I LOKALNE WINNICE

Kilka kilometrów od centrum wznoszą się Góry Pieprzowe – najstarsze w Polsce pasmo górskie, pełne dziko rosnących róż i stepowej roślinności. To idealne miejsce na piesze wędrówki, zdjęcia i wypoczynek. Miłośnicy wina powinni odwiedzić Winnicę Nadwiślańską

Góry Pieprzowe

- REKOMENDOWANE WYDARZENIA**
- Śniadanie na dworze – Dwór Skotnickich Sandomierskie Skotniki (maj)
 - Lawendowy piknik z winem i serem Lawendowe Ranczo Sandomierz-Zawichost (lipiec)
 - Międzypokoleniowy Festiwal Literacki „GENeracja Słowa” w Sandomierzu (wrzesień)
 - Festiwal Jabłka i Cydr – Sandomierz–Obrzów (pierwszy weekend października)
 - Odpust bł. Wincentego Kadłubka w Sandomierzu, Żywe winy (druga niedziela października)
 - Święto Młodego Wina w Sandomierzu (trzeci weekend listopada)

– tu poznaje się tajniki produkcji i smaku lokalnego wina przy zachodzie słońca.

PEREŁKI W OKOLICY

Sandomierz jest świetną bazą do krótkich wypadów. Fundacja, Plac Wilsona 17 w zaprasza do Opatowa gdzie można zobaczyć tajemnicze podziemia i romańską kolegiatę, Klimontów zachwyca barokowym kościołem i spokojnym rynkiem, a w Kurozwękach można zwiedzić pałac, odpocząć w pokojach z epoki, spotkać bi-
zony i spróbować rzemieślniczego piwa w Browarze Popiel.

SMAKI I TRADYCJE

Sandomierski Szlak Jabłkowy to gratka dla każdego smakosza – jabłka, soki, wina jabłkowe, miody i konfitury morelowe opowiadają historię regionu. Park Etnograficzny „Pod Kogutem” przenosi w czasy dawnej wsi – kuźnia, pasieka, izba Babci Heli i galeria sztuki ludowej sprawiają, że można poczuć rytm życia sprzed wieków.

ZATRZYMAĆ SIĘ NA DŁUŻEJ

Klimatyczne apartamenty „Miasto i Wisła” oferują widok na starówkę i rzekę, a „Willa Dzika Róża” w otulinie Gór Pieprzowych zapewnia kontakt z naturą i możliwość spokojnych spacerów. W obu miejscach gościnność i estetyka łączą się, tworząc niezapomniane doświadczenie.

□ Katedra rzymskokatolicka Trójcy Przenajświętszej w Drohiczynie

DOLINA BUGU

MIESZANKA SACRUM, PRZYRODY I HISTORII

Podlasie Nadbużańskie to region wyjątkowy – pełne kontrastów pogranicze kultur i religii, przestrzeń, w której natura spotyka się z bogactwem duchowym i historycznym. Malowniczo położone nad rzeką Bug miasteczka od wieków zachycają pielgrzymów, turystów i pasjonatów historii. To właśnie tutaj biegnie Podlaski Szlak Sakralny, prowadzący przez cerkwie, sanktuaria i miejsca kultu, które są świadectwem wielowiekowej tradycji współistnienia prawosławia i katolicyzmu.

PODLASKI SZLAK SAKRALNY

Wyruszając w podróż po Podlasiu Nadbużańskim, warto rozpocząć od Siemiatycz – miasteczka, w którym uwagę przyciągają monumentalne cerkwie, w tym cerkiew Zmartwychwstania Pańskiego z charakterystycznymi niebieskimi kopułami. Kolejnym punktem jest Mielnik, gdzie oprócz

świątyni znajdziemy także Górę Zamkową – wzgórze z ruinami średniowiecznego zamku, z którego roztacza się widok na dolinę Bugu.

Na trasie szlaku znajdują się również miejscowości Grodzisk i Narajki, gdzie drewniane cerkwie zachycają skromnością i autentycznym klimatem. Punktem kul-

minacyjnym tej drogi jest jednak Święta Góra Grabarka – najważniejsze prawosławne sanktuarium w Polsce. To miejsce pielgrzymek tysięcy wiernych, którzy wznoszą tu krzyże, tworząc unikatowy las symboli wiary i nadziei. Atmosfera Grabarki, pełna ciszy, modlitwy i duchowego skupienia, na długo pozostaje w pamięci każdego odwiedzającego.

W KRAJINIE BUGU – AKTYWNY WYPOCZYNEK

Dolina Bugu – dzika, malownicza, nieuregulowana – jest idealna do spływów kajakowych. W Nadbużańskim Centrum Turystyki Kajakowej można wypożyczyć sprzęt i wyruszyć w niezapomnianą podróż rzeką, której zakola skrywają ptactwo wodne, malownicze skarpy i miejsca niemal nietknięte przez cywilizację.

Spływ Bugiem pozwala zobaczyć region z zupełnie innej perspekty-

□ Kościół Świętych Piotra i Pawła w Mielniku

wy – tu czas płynie wolniej, a kontakt z naturą staje się prawdziwą przygodą.

DROHICZYN – SERCE PODLASIA

Prawdziwą perłą regionu jest Drohiczyn – dawna stolica Podlasia, dziś niewielkie, ale niezwykle urokliwe miasteczko położone na wysokiej skarpie Bugu. To tutaj historia, kultura i przyroda łączą się w jedną fascynującą opowieść.

Jednym z najciekawszych miejsc w Drohiczynie jest wystawa starych motocykli – gratka dla fanów motoryzacji. Kolekcja liczy około 50 zabytkowych jednośladów pochodzących zarówno z Polski, jak i innych krajów Europy. Każdy z motocykli ma swoją historię i stanowi żywe świadectwo rozwoju techniki.

Obok niej funkcjonuje Nadbużański Park Kulturowo-Historyczny „Bug – pogranicze kultur i religii”, gdzie można obejrzeć wystawy i archeologiczne oraz kolekcje militariów. Drohiczyn to także miasto

punktów widokowych. Na Górze Zamkowej wznoszącej się nad Bugiem zachwycą panorama doliny rzeki, której szerokie koryto meandruje pośród lasów i pól. Podobne wrażenie robi widok z Góry Zamkowej w Mielniku – miejsca, które niegdyś stanowiło ważny punkt obronny, a dziś przyciąga turystów wyjątkowym krajobrazem.

PODLASIE KRAJINA POGRANICZA

Odwiedzając Podlasie Nadbużańskie, łatwo dostrzec jego szczególny charakter. To kraina, w której od wieków przenikają się tradycje wschodu i zachodu, gdzie cerkwie stoją obok kościołów, a różnorodność kulturowa jest źródłem bogactwa i dumy mieszkańców.

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Janowskie Święto Ziół (lipiec)
- Nadbużańskie Ziołowe Spotkania w Korycinach (lipiec)
- Retro Rajd Rowerowy „Polonika” (lipiec)
- Nadbużański Festiwal Teatrow dla Dzieci „Gaducha” (sierpień)
- Nadbużański Złot Caravanningowy w Drohiczynie (ostatni weekend września)

□ Ikonaost cerkwi w Siemiatyczach

□ Święta Góra Grabarka

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA „LOT NAD BUGIEM” – partnerzy: ● 8 Młyn Anna Wawrzyńska ● Active Adventure ● Active Sport Paweł Kowalczyk ● Agromar ● Agroturystyka „Borsuki Pod Lipą” ● Agroturystyka „Czar Podlasia” ● Agroturystyka „Nad Jeziorkiem” ● Alpakowo – Hodowla Alpak ● Alpakarium ● Afanuk Zbigniew Fhu Gościnny Dom ● Aktywne Bobasy, Usługi Fizjoterapeutyczne ● Aroniowy Zakątek ● Bademoor sp. z o.o. ● Biuro Rachunkowe Anna Izabela Bojarska ● BS Grupa Bartłomiej Skupiewski ● Dażynka. Waw sp. z o.o. ● Dianolex sp. z o.o. ● Fly Dream ● Fundacja „Pałac W Korczewie” ● Gabinet Weterynaryjny „Bawet” ● Gospodarstwo Ogrodnicze Religioni Olgierd ● Gospodarstwo Rolno-Sadownicze Łukasz Wawryniuk ● Gospodarstwo Sadownicze Alina Paluch i Córka ● Gospodarstwo Sadownicze Michał Karwacki ● Gospodarstwo Sadownicze Michał Michalik ● Gospodarstwo Sadownicze Piotr Dmowski ● Gospodarstwo Sadownicze Rafał Pawłowski ● Hotel Drohiczy ● Hotel Kresowiak ● Hotel Zamek Janów Podlaski ● Impresja ● Indyk Naturalnie Mateusz Niedziałek ● Junakor Sp. z o.o. ● Kafka Na Polnej ● Lepirozek ● Masarnia „Czysta Dolina” ● Melu Magdalena Szczepańska ● Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Drohiczy ● Muzeum Rolnictwa im. Ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu ● Młyn Nad Sarenką ● Nadbużański Dom ● Orły z Podlasia sp. z o.o. ● Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy „Urocz” ● P.H.U. Mm Trade Michał Korla ● Pasieka pod Kalinakiem ● Pasieka Podlaska Tradycja ● Pensjonat „Cezar” ● Pensjonat „Uroczysko Zaberek” ● PPH Solana Ewa Boguszevska ● Pustelnia Sekalia ● Restauracja Zamkowa ● Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Tygiel Dolny Bugu” ● Słodki Zakątek ● Wiejski Ośrodek Warsztatowy Justyna Paluch ● Winnica Korol ● Wypocznik nad Bugiem ● Ziółowy Zakątek Angielski Sp. J. Jawn ● Kamil Blachnio ● Andrzej Czerkas ● Stanisław Derehajo ● Wanda Frączek ● Paulina Jasczyńska ● Anna Jurzyk ● Marcin Korniliuk ● Joanna Korpyś ● Iwona Muder ● Bożena Niedziałek ● Bożena Renda ● Patrycja Rućcińska ● Ada Saniewska ● Rafał Siwek ● Hanna Sobiesiuk ● Justyna Stefaniuk ● Grzegorz Szumarski ● Barbara Tekieli ● Ewa Terebun ● Gabriela Grażyna Urbańska-Daniel ● Marcin Wawrzyński ● Gmina Dziadkowice ● Gmina Janów Podlaski ● Gmina Konstantynów ● Gmina Mielnik ● Gmina Nurzec ● Gmina Sarnaki ● Gmina Stara Kornica ● Powiat Łosicki ● Urząd Gminy Grodzisk ● Urząd Gminy Huzlew ● Urząd Gminy Perlejewo ● Urząd Gminy w Korczewie ● Urząd Gminy w Milejczykach ● Urząd Gminy w Platerowie ● Urząd Miejski w Drohiczynie

www.lotnadbugiem.pl

□ Pomnik Mikołaja Kopernika w Toruniu

TORUŃSKI SZLAK PIERNIKOWY

W samym sercu miasta działa Toruński Piernikowy Szlak Kulinarny, który pozwala odkryć piernikową tradycję na każdym kroku – od piekarni po restaurację, warsztaty i muzea. Szlak prowadzi przez starówkę, nadwiślańskie bulwary i zakamarki, gdzie piernik wciąż jest obecny w codziennym życiu miasta. W 2025 roku Kultura Toruńskiego Piernika została wpisana na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego.

CIEKAWA HISTORIA

Szlak stworzony przez Lokalną Organizację Turystyczną w Toruniu to opowieść o mieście, które od XIII wieku żyło handlem i przprawami. Wisłą spławiano zboże, miód i drewno, a z Gdańska przychodziły luksusowe produkty – tkaniny, wina, przyprawy. To właśnie z tych ostatnich, w połączeniu z miejscowym miodem i zbożem, powstały pierniki, które szybko stały się znakiem rozpoznawczym Torunia. Odwiedzający poznają ich

historię w muzeach piernika, w tradycyjnych piekarniach i podczas warsztatów rzemieślniczych, gdzie wciąż wypieka się pierniki według starych receptur.

KORZENNY SMAK

Dzisiaj piernik jest tu obecny wszędzie. Można go spróbować w klasycznej formie, w deserach, piernikowych napojach, a nawet w sosach i piwach. Restauracje, kawiarnie i piernikarnie oferują różnorodne smaki – od tradycyjnych

receptur po nowoczesne interpretacje, inspirowane średniowiecznymi księgami kucharskimi i lokalnymi historiami. Szlak pokazuje kulinarne dziedzictwo miasta i pozwala odkrywać piernik w zaskakujących odsłonach.

SPACER

W tym roku toruński szlak zyskuje nowy wymiar dzięki interaktywnemu spacerowi, który prowadzi odwiedzających krok po kroku, pokazując kolejne przystanki, lo-

□ Muzeum Toruńskiego Piernika

kalnych twórców i smaki miasta. Dzięki aplikacji telefon staje się przewodnikiem po piernikowej historii i współczesności Torunia, a przy każdym punkcie można zobaczyć filmy, zdjęcia i krótkie opisy, które przybliżają lokalne rzemiosło i historię mieszkańców.

FILMOWA OPowieść O PIERNIKU

W kwietniu 2026 roku na szlaku odbędzie się także premiera filmu dokumentalnego „Piernikarki”, którego partnerem jest LOT Toruń. To historia kobiet, które stoją za piernikowym rzemiosłem – od snyckerskich form, przez proces mieszania, wałkowania i formowania ciasta według wiekowych receptur, aż po misterną dekorację. Film pokazuje pasję i codzienną pracę, dzięki którym piernik pozostaje żywym symbolem miasta.

WARTO ZOBACZYĆ

Toruń to jedno z najcenniejszych miast zabytkowych w Polsce, którego historyczne centrum zostało wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Najważniejszym zespołem zabytków jest Stare Miasto z charakterystycznym, średniowiecznym układem urbanistycznym. Jego sercem jest Rynek Staromiejski z monumentalnym Ratuszem Staromiejskim uznawanym za jeden z najpiękniejszych gotyckich ratuszy w Europie. Obecnie mieści się w nim muzeum, a z wieży można podziwiać panoramę miasta.

Do najważniejszych obiektów sakralnych należy Katedra św. Jana Chrzciela i św. Jana Ewangelisty, w której znajduje się słynny dzwon „Tuba Dei”. Warto również zwrócić uwagę na Kościół Najświętszej Marii Panny oraz ruiny zamku krzyżackiego, przypominające o potęgę Zakonu Krzyżackiego w średniowieczu.

Symbolem miasta jest Krzywa Wieża, związana z licznymi legendami. Ważnym zabytkiem jest także Dom Mikołaja Kopernika, który upamiętnia najwybitniejszego Torunianina i jego wkład w rozwój nauki.

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Alternatywne Spotkania Teatralne Klamra (marzec)
- Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Kontakt” (czerwiec)
- V Piknik Military w Muzeum Twierdzy Toruń (czerwiec)
- Międzynarodowy Festiwal Filmowy „BellaToffest” (czerwiec)
- Festiwal Wisły (sierpień)
- Festiwal NADA (wrzesień)
- Toruński Festiwal Nauki i Sztuki (wrzesień)
- Jazz Od Nowa Festiwal (październik)
- Świąteczny Festiwal Toruńskiej Katarzyny (listopad)
- Międzynarodowy Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych „EnergiaCamerimage” (listopad)

□ Muzeum Toruńskiego Piernika

□ Katedra św. Jana Chrzciela i św. Jana Ewangelisty

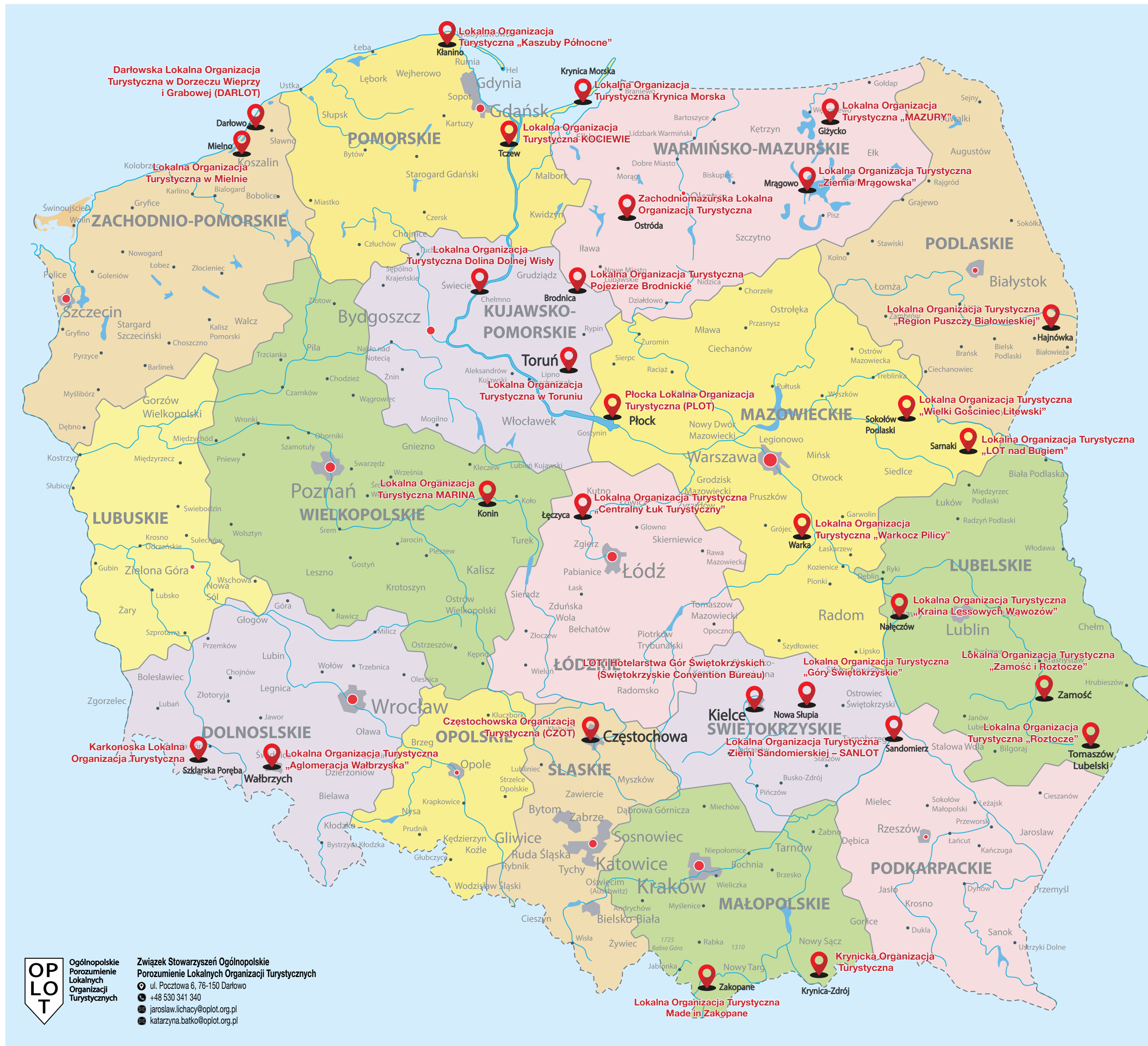
□ Dwór Artusa w Toruniu

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA W TORUNIU – Uczestnicy Toruńskiego Piernikowego Szlaku Kulinarnego: Akademia Kulinarna Studio A ● Restauracja 4 Pory Roku, Hotel 1231 ● Restauracja Esencja ● Hotel Eter ● Restauracja Monika ● Restauracja Salt, Hotel Copernicus ● Restauracja Spichrz, Hotel Spichrz ● Restauracja Pałac Widokowy ● Jan Olbracht Browar Staromiejski ● Restauracja Bistrot Miroux ● Piernikarnia Starotoruńska ● Torunianka Cafe ● Muzeum Toruńskiego Piernika ● Intek-Art Pracownia Witraży ● Toruński Fisacy ● Nasuta Copernicus ● Fabryka Cukiernicza Kopernik S.A.

www.lottorun.pl

www.smakujtorun.pl

Ogólnopolskie
Porozumienie
Lokalnych
Organizacji
Turystycznych

Związek Stowarzyszeń Ogólnopolskie Porozumienie Lokalnych Organizacji Turystycznych
 ☎ ul. Pocztowa 6, 76-150 Darłowo
 ☎ +48 530 341 340
 ✉ jaroslaw.lichacy@oplot.org.pl
 ✉ katarzyna.batko@oplot.org.pl

Częstochowska Organizacja Turystyczna (CZOT)
 ☎ ul. 7 Kamienic 4, Częstochowa 42-200
 ☎ +48 343 682 250
 ✉ biuro@czot.pl
 🌐 www.czot.skarbypolski.com

Darłowska Lokalna Organizacja Turystyczna w Dorzeczu Wieprzy i Grabowej (DARLOT)
 ☎ ul. Sempolowskiej 2A, Darłowo 76-100
 ☎ +48 519 30 30 32
 ✉ biuro@darlot.pl
 🌐 www.darlot.skarbypolski.com

Karkonoska Lokalna Organizacja Turystyczna (KLOT)
 ☎ ul. Słowackiego 13, Szklarska Poręba 58-580
 ☎ +48 697 161 223
 ✉ lot@szklarskaporeba.org
 🌐 www.klot.skarbypolski.com

Krynica Organizacja Turystyczna
 ☎ ul. Słotwińska 51A, 33-380 Krynica-Zdrój
 ✉ biuro@krynica.org.pl
 🌐 www.krynica.org.pl

Lokalna Organizacja Turystyczna „Aglomercja Wałbrzyska”
 ☎ ul. Limanowskiego 15, Wałbrzych 58-300
 ☎ +48 746 643 850
 ✉ lot@lotaw.pl
 🌐 www.lotwalbrzych.skarbypolski.com

Lokalna Organizacja Turystyczna „Centralny Łuk Turystyczny”
 ☎ ul. M. Konopnickiej 14 lok.61, Łęczyca 99-100
 ☎ +48 24 721 0311, +48 510 104 937
 ✉ www.centralnyluk@gmail.com
 🌐 www.lotdl.skarbypolski.com

Lokalna Organizacja Turystyczna Dolina Dolnej Wisły
 ☎ ul. Grudziądzka 36, 86-200 Chełmno
 ☎ +48 506 090 399
 ✉ lotdolnawisla@gmail.com
 🌐 www.chełmno.pl
 🌐 www.kujawsko-pomorskie.travel

Lokalna Organizacja Turystyczna „Góry Świętokrzyskie”
 ☎ ul. Benedyktyńska 6, Nowa Słupia 26-006
 ☎ +48 799 929 298
 ✉ biuro@goryswietokrzyskie.pl
 🌐 www.goryswietokrzyskie.travel

Lokalna Organizacja Turystyczna „Kaszuby Północne”
 ☎ ul. Palacowa 14, 84-107 Klanino
 ☎ +48 603 039 013
 ✉ biuro@kaszubypolnocne.pl
 🌐 www.lotkaszubypolnocne.skarbypolski.com

Lokalna Organizacja Turystyczna „MAZURY”
 ☎ ul. Przemysłowa 17, Wilkasy
 ☎ +48 506 499 698
 ✉ lot@lotmazury.pl
 🌐 www.lotmazury.pl

Lokalna Organizacja Turystyczna w Toruniu
 ☎ ul. Łokietka 3 (budynek MCSM), 87-100 Toruń
 ☎ +48 502 155 232
 ✉ lot@lottorun.pl
 🌐 www.lottorun.pl

Lokalna Organizacja Turystyczna „Region Puszczy Białowiejskiej”
 ☎ ul. 3 Maja 45, Hajnówka 17-200
 ☎ +48 85 682 43 81
 ✉ biuro@lot.bialowieza.pl
 🌐 www.bialowieza.travel

Lokalna Organizacja Turystyczna „Roztocze”
 ☎ ul. Kościelna 9, 22-600 Tomaszów Lubelski
 ☎ +48 84 665 85 05
 ✉ roztozewita@gmail.com
 🌐 www.roztozewita.pl

Lokalna Organizacja Turystyczna „Zamość i Roztocze”
 ☎ ul. Partyzantów 13, 22-400 Zamość
 ☎ +48 695 615 465
 ✉ info@roztocze.org
 🌐 www.roztocze.org

Lokalna Organizacja Turystyczna „Wielki Gościniec Litewski”
 ☎ ul. Wolności 27, Sokółów Podlaski 08-300
 ☎ +48 536 838 500
 ✉ lotwgl@wp.pl
 🌐 www.lotwgl.skarbypolski.com

Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIEWIE
 ☎ ul. Podmurna 12, 83-110 Tczew
 ☎ +48 734 764 732
 ✉ info@kociewie.eu
 🌐 www.kociewie.travel

Lokalna Organizacja Turystyczna „Kraina Lessowych Wąwozów”
 ☎ ul. 1-go Maja 16, 24-150 Nałęczów
 ☎ +48 815 016 101
 ✉ info@kraina.org.pl
 🌐 www.kraina.org.pl

Lokalna Organizacja Turystyczna Krynica Morska
 ☎ ul. Górników 15, 82-120 Krynica Morska
 ☎ +48 695 868 086
 ✉ lot@krynica.morska.pl
 🌐 www.odpocznijwkrzynie.morskiej.pl
 🌐 www.lot.krynica.morska.pl

Lokalna Organizacja Turystyczna „Made in Zakopane”
 ☎ ul. Orkana 2, 34-500 Zakopane
 ✉ info@madeinzakopane.pl
 🌐 www.miz.skarbypolski.com

Lokalna Organizacja Turystyczna MARINA
 ☎ ul. Dworcowa 2, Konin 62-510
 ☎ +48 632 463 248
 ✉ kontakt@turystyka.konin.pl
 🌐 www.turystyka.konin.pl

Lokalna Organizacja Turystyczna „LOT nad Bugiem”
 ☎ ul. Berka Joselewicza 3, 08-220 Sarnaki
 ☎ +48 664 780 791
 ✉ lotnadbugiem@gmail.com
 🌐 www.lotnadbugiem.skarbypolski.com

Lokalna Organizacja Turystyczna „Pojezierze Brodnickie”
 ☎ ul. Tadeusza Kościuszki 8, 87-300 Brodnica
 ☎ +48 511 262 324
 ✉ lot@brodnickie.travel.pl
 🌐 www.brodnickie.travel.pl

Lokalna Organizacja Turystyczna w Mielnie
 ☎ ul. Bolesława Chrobrego 3b, Mieleno 76-032
 ☎ +48 94 316 60 48
 ✉ biuro@mielolot.pl
 🌐 www.mielolot.pl

Lokalna Organizacja Turystyki i Hotelarstwa Gór Świętokrzyskich (Świętokrzyskie Convention Bureau)
 ☎ ul. Sienkiewicza 78 IVP/2, Kielce 25-501
 ✉ biuro@swietokrzyskieconvention.pl
 🌐 www.swietokrzyskieconvention.pl

Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Mrągowska”
 ☎ ul. Warszawska 26, Mrągowo 11-700
 ☎ +48 89 743 34 67
 ✉ lot@it.mragowo.pl
 🌐 www.it.mragowo.pl

Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Sandomierskiej – SANLOT
 ☎ Rynek 12, Sandomierz 27-600
 ☎ +48 578 576 520
 ✉ lotsandomierz@gmail.com
 🌐 www.sanlot.skarbypolski.com

Płocka Lokalna Organizacja Turystyczna (PLOT)
 ☎ Stary Rynek 8, Płock 09-400
 ☎ +48 243 671 944
 ✉ biuro@turystykaplack.eu
 🌐 www.turystykaplack.eu

Zachodniomazurska Lokalna Organizacja Turystyczna
 ☎ ul. Jana III Sobieskiego 9/230
 14-100 Ostróda
 ☎ +48 501 220 085
 ✉ zlot@mazury-zachodnie.pl
 🌐 www.mazury-zachodnie.pl

www.skarbypolski.com

Skarby Polski to nowa inicjatywa, skupiająca w jednym miejscu atrakcje turystyczne regionów z całej Polski. Portal turystyczny ma na celu promowanie lokalnych atrakcji turystycznych i ułatwienie turystom planowania podróży po kraju. Dzięki szerokiemu zakresowi informacji o szlakach turystycznych, rezerwatach przyrody, parkach, trasach rowerowych, kulinarnych czy kajakowych, każdy podróżnik znajdzie coś dla siebie. Poprzez integrację informacji z różnych regionów, portal wspiera współpracę pomiędzy Lokalnymi Organizacjami Turystycznymi i przyczynia się do rozwoju turystyki w Polsce. To centralne źródło informacji, umożliwiające użytkownikom dostęp do interaktywnych map, kalendarzy wydarzeń i szczegółowych opisów atrakcji turystycznych.

Portal Skarby Polski jest odpowiednim narzędziem dla turystów, którzy chcą odkrywać najciekawsze atrakcje w całym kraju, planując swoje podróże w prosty i wygodny sposób. Niezależnie od tego, czy szukasz malowniczych szlaków górskich, miejsc o znaczeniu historycznym, czy festiwali kulturalnych, Skarby Polski ułatwią znalezienie inspiracji i dostarczą wszystkich potrzebnych informacji w jednym miejscu. Dzięki intuicyjnemu interfejsowi, portal pozwala szybko porównać różne regiony i atrakcje, co sprawia, że organizowanie idealnej wycieczki staje się przyjemnością.

www.skarbypolski.com

Związek Stowarzyszeń Ogólnopolskie Porozumienie Lokalnych Organizacji Turystycznych

□ Zamek Arcybiskupów Gnieźnieński w Uniejowie

CENTRALNY ŁUK TURYSTYCZNY

SMAK HISTORII I PRZYGODY

Nie zawsze trzeba ruszać w amazońską dżunglę, by przeżyć przygodę. Czasem wystarczy kilkadziesiąt kilometrów od domu. Centralna Polska – kraina zamków, kwiatowych dywanów i tajemniczych skrzatów – to idealny kierunek na weekend z Warszawy czy Łodzi. Wyruszymy razem na tę wyprawę!

SERCE UNIEJOWA

Każdy podróżnik, choćby najbardziej niezmordowany, potrzebuje chwili wytchnienia. A gdzie odpocząć lepiej niż w gorących źródłach? W Uniejowie, mieście uzdrowisku, ciepła woda bije spod ziemi niczym dar samej natury. Kompleks basenów termalnych to raj zarówno dla rodzin z dziećmi, jak i zmęczonych wędrowców. Po kąpielach warto skierować kroki do zamku arcybiskupów gnieźnieńskich. Przez wieki był on swoistym sejfem Kościoła, a dziś można w nim nawet przenocować – w średnio-wiecznym apartamencie, który przenosi nas w czasy Piastów.

TU CZAS SIĘ ZATRZYMAŁ
Nieopodal, w Kwiatkówku, stoi niewielka, ale urokliwa „Łęczycka Zagroda Chłopska”. To nie jest zwykły skansen – to żywe muzeum. Wciąż działa tu olejarnia, w której można poczuć zapach świeżo tłoczonego oleju lnianego. Kowal uderza młotem w rozżarzone żelazo, a w starym młynie słychać skrzypienie kół. Ze skansenu drewnianą kładką dojdziemy do grodziska – rekonstrukcji grodu

w Tumie, wczesnośredniowieczna Polska miała takich dziesiątki. W takich właśnie miejscach rodziła się nasza historia. A tuż obok, dumnie wznosi się XII-wieczna archikolegiata w Tumie pod Łęczycą – jedna z najcenniejszych świątyń romańskich w Polsce. Jej kamienne mury, stojące od ponad ośmiu stuleci, nadal skrywają niejedną tajemnicę i przypominają, że historia tej ziemi wciąż żyje.

KRAINA SKRZATÓW

Podróżnicy, którzy wciąż wierzą w bajki, koniecznie powinni odwiedzić Chociszewo. To tutaj w Dolinie Skrzatów rzeźby, chatki i opowieści prowadzą nas wprost do świata słowiańskich legend. Skrzatolog – tak, istnieje ktoś taki! – snuje historie, które porywają nie tylko dzieci, ale i dorosłych. Bo przecież każda

przygoda zaczyna się od wiary w niezwykłość.

DYWANY Z KWIATÓW

Jeśli podróżnik chce poczuć ducha tradycji, nie może ominąć Spycimierza. W Boże Ciało całe miasteczko zamienia się w barwną galerię pod gołym niebem. Mieszkańcy układają na ulicach kwiatowe dywany, które prowadzą procesję. To widowisko – wpisane na listę UNESCO – ma w sobie coś z rytuału, coś z teatru i coś z magii. A jeśli nie dotrzecie na samą uroczystość, warto odwiedzić Centrum „Spycimierskie Boże Ciało”, gdzie historia tej tradycji żyje przez cały rok.

□ Muzeum – Zamek w Oporowie

ŚWIĘTA I SMAKI

Podróżowanie to nie tylko miejsca, ale i ludzie, święta, smaki. Wrzesniowe uroczystości bitwy nad Bzurą w Łęczycy to lekcja pamięci i historia opowiedziana wśród grobów i murów zamku.

Z kolei wiosną Uniejów rozbrzmiewa muzyką i zapachami podczas

□ Spycimierz – kwiatowe dywany przygotowane na Boże Ciało

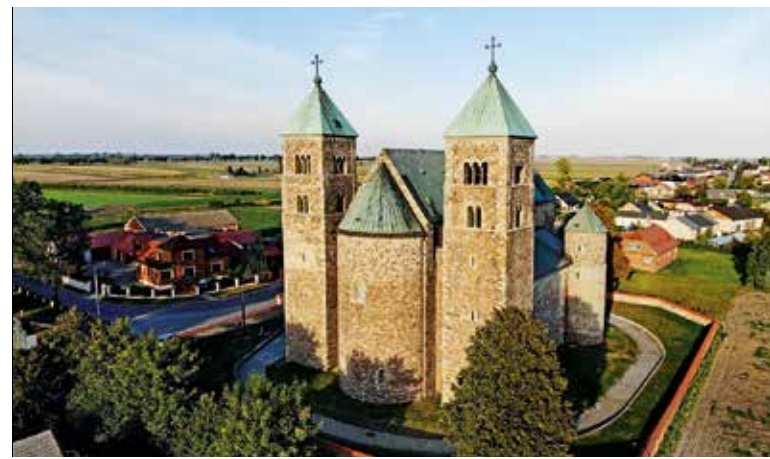
AKTYWNI

Centralna Polska kusi zarówno piechurów, jak i rowerzystów. Z Łodzi można ruszyć Łódzką magistralą rowerową aż na Kujawy. Piesi mogą spróbować sił na Kujawach. Bitwy nad Bzurą – najcięższego starcia kampanii wrzesniowej.

A jeśli ktoś pragnie ciszy i duchowości, powinien odkryć Szlak Kościołów Drewnianych Ziemi Łęczyckiej. Każda z ośmiu świątyń ma około 300 lat i każda pachnie drewnem, woskiem i historią.

□ Zamek Królewski w Łęczycy

□ Archikolegiata NMP Królowej i św. Aleksego w Tumie

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Dzień Palanta w Grabowie (kwiecień)
- Dzień Nowaliki w Piątku (czerwiec)
- Earth Festival (Święto Ziemi) w Uniejowie (lipiec)
- Turniej Rycerski na Zamku w Łęczycy (wrzesień)
- Święto Róż w Kutnie (wrzesień)

ODKRYWAJ KOCIEWIE W RYTMIE SŁOW

Kociewie to region etnograficzny leżący na styku województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego. Administracyjnie to powiat tczewski, starogardzki i świecki, a także fragment powiatu kościerskiego. Położony na lewym brzegu Wisły, która wyznacza wschodnią granicę regionu.

□ Pocysterski zespół katedralny w Pelplinie

wego. Będąc w Gniewie, koniecznie przejdź się uliczkami miasta. Poznaj legendę Misia Maciusia oraz zobacz gniewskie leby – charakterystyczne podcienie kamienic w zachodniej pierzei rynku.

Z Gniewu przenosimy się do Starogardu Gdańskiego, stolicy Kociewia. Wizytę warto rozpocząć w Muzeum Ziemi Kociewskiej z licznymi eksponatami związanymi z regionem i historią miasta. Urokliwy rynek okalają kamienice, których rodowód sięga zamierzchłych czasów. W jednej z nich mieszkała siostrzenica Mikołaja Kopernika, który według podań

spoglądał w gwiazdy z wieży pobliskiego kościoła i... zaprojektował drewniany wodociąg miejski. Będąc tu, nie sposób zapomnieć o Kazimierzu Deynie, wybitnym piłkarzu, który w swoim rodzinnym mieście rozpoczął karierę sportową. Przejdź „Szlakiem Deyny” i poznaj „Chlopaka ze Starogardu”.

Ostatnim miejscem spotkania z historią jest Tczew. W obiektach Muzeum Wisły i Centrum Konserwacji Wraków Statków poznasz historię żeglugi wiślanej, osadnictwa nad rzekami, a także tajniki pracy archeologów podwodnych.

Tuż obok działa Fabryka Sztuk pokazująca historię miasta, organizująca warsztaty dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Swoją spacer zakończ na bulwarze nadwiślańskim, z którego możesz podziwiać Tczewskie Mosty Wiślane, wybitne zabytki inżynierii europejskiej.

WŚRÓD KOCIEWSKIEJ PRZYRODY

Dla miłośników zielonej łagodności mamy leśne obszary kociewskiej części Borów Tucholskich z wieloma jeziorami pierwszej klasy czystości wody. Dział tu jeden z najstarszych i największych ogrodów dendrologicz-

nych w Polsce. W Arboretum Wirty wiosną i latem kwitną dziesiątki odmian krzewów i kwiatów, a w części leśnej zobaczyć można okazy drzew rosnące w różnych częściach świata.

ROWEROWE I KAJAKOWE PRZYGODY!

Miłośników aktywności z wiosłami zapraszamy na spływy rzekami: Wda to rzeka ze spokojnym nurtem wśród natury. To również bardzo dobry wybór dla rodzin z dziećmi i mniej doświadczonych kajakarzy.

Spływ Wierzycą to odrobina dawki adrenaliny w szybszym, niemal

REKOMENDOWANE WYDARZENIA	
□ Dobry Targ, Stanisławie (czerwiec, październik)	
□ Wianki na Grodzisku, Owidz (czerwiec)	
□ Jarmark Kociewski, Wirty (sierpień)	
□ VIVAT VASA! Bitwa Dwóch Wazów, Gniew (sierpień)	
□ Jarmark Cysterski, Pelplin (wrzesień)	

□ Most Tczewski

górkim nurcie, obok najważniejszych kulturowo miejsc w regionie.

Na amatorów dwóch kółek czekają Kociewskie Trasy Rowerowe. Ponad 800 km szlaków kolarskich prowadzących wśród lasów i jezior kociewskich obok zabytkowych miejsc.

GDZIE ZANOCOWAĆ I JAK DOJECHAĆ NA KOCIEWIE?

Choć Kociewie jeszcze przez wieki nie zostało odkryte, to dojazd do Łagodnej Krainy jest niebywale prosty: przebiega tu autostrada A1 oraz droga ekspresowa S5, poza tym węzeł kolejowy w Tczewie pozwala dotrzeć na Kociewie z najdalszych zakątków kraju.

To różnorodny region, dzięki czemu każdy znajdzie miejsce, w którym będzie mógł wypocząć z dala od miejskiego zgiełku. Baza noclegowa jest bardzo zróżnicowana. Od hoteli, przez pensjonaty, ośrodki wypoczynkowe nad jeziorami, po agroturystyki i domy wypoczynkowe.

Kociewie zaprasza do poznania i przeżycia Łagodnej Krainy.

□ Arboretum Wirty

□ Spływ kajakowy rzeką Wierzycą

□ Białowieża – Rezerwat Pokazowy Żubrów

PUSZCZA BIAŁOWIESKA CENTRUM EUROPEJSKIEJ PRZYRODY

Puszcza Białowieża to jedno z najcenniejszych przyrodniczo miejsc w Europie i jednocześnie najstarszy las naturalny na naszym kontynencie. Rozciąga się po obu stronach granicy polsko-białoruskiej, a jej polska część zajmuje powierzchnię około 600 km². To właśnie tutaj natura przez tysiące lat rządziła się własnymi prawami – powalone pnie drzew zamieniają się w siedliska owadów, które z kolei przyciągają ptaki, a w cieniu prastarych dębów rosną rzadkie rośliny chronione. Dzięki temu Puszcza Białowieża znalazła się na Liście światowego dziedzictwa UNESCO i stanowi obowiązkowy

Spacer po puszczy to doświadczenie niemal mistyczne. W wielu miejscach możemy poczuć atmosferę dawnych wieków – zobaczyć drzewa liczące kilkaset lat czy usłyszeć odgłosy żurawi i dzięciołów. Najbardziej wyjątkowym mieszkańcem puszczy pozostaje jednak żubr, król tutejszych ostępów i symbol całego regionu.

BIAŁOWIEŻA – BRAMA DO PUSZCZAŃSKICH TAJEMNIC

Białowieża to niewielka miejscowość, ale o ogromnym znaczeniu turystycznym i historycznym. Położona w sercu puszczy, od lat przyciąga badaczy, przyrodników i podróżników z całego świata. Znajdują się tu liczne pensjonaty, muzea, a także malownicze szlaki

piesze i rowerowe, prowadzące przez najpiękniejsze zakątki lasu.

Jednym z najważniejszych punktów jest siedziba Białowieżskiego Parku Narodowego – najstarszego parku narodowego w Polsce, założonego w 1932 roku. To właśnie stąd najlepiej rozpocząć zwiedzanie.

W Muzeum Przyrodniczo-Leśnym poznamy historię puszczy, jej roślinność i zwierzęta, a także tradycje mieszkańców tych ziem. Z kolei rezerwat ścisły, dostępny jedynie z przewodnikiem, pozwala zobaczyć najbardziej dziewicze fragmenty lasu, niedostępne nigdzie indziej.

REZERWAT POKAZOWY ŻUBRÓW

Jedną z największych atrakcji turystycznych regionu jest Rezerwat Pokazowy Żubrów, położony nieopodal Białowieży. To wyjątkowe

miejsce, w którym z bliska można zobaczyć największe zwierzę Europy. Żubr, symbol siły i dzikości, niemal wyginął w XX wieku – to właśnie dzięki programom hodowlanym w Białowieży udało się go uratować i przywrócić naturze.

□ Hajnówka – kolejka wąskotorowa

dla osób poszukujących odpoczynku na łonie natury. Okolica sprzyja spływom kajakowym, pieszym wędrowkom i obserwacji ptaków.

W Narewce warto zobaczyć dawną cerkiew, odwiedzić lokalne gospodarstwa agroturystyczne i spróbować regionalnych potraw – m.in. kartacz czy babki ziemniaczanej.

PAWILON EDUKACYJNY NAUKA WŚRÓD ŻUBRÓW

W Rezerwacie Pokazowym Żubrów działa także Pawilon Edukacyjny – nowoczesna przestrzeń edukacyjna, która łączy naukę z zabawą. To miejsce stworzone z myślą o turystach w każdym wieku.

Dzięki interaktywnym wystawom, warsztatom i zajęciom terenowym można dowiedzieć się więcej o funkcjonowaniu ekosystemu puszczy, zwyczajach zwierząt i historii ochrony przyrody.

REKOMENDOWANE
WYDARZENIA

□

Festiwal Gwar Pogranicza „Po Swojemu” (wrzesień)

□

29. Wystawa Grzybów Puszczy Białowieżskiej Białowieżski Park Narodowy (4–5 października)

□

Rykowisko z Leśnikiem (wrzesień)

□ Hajnówka – Sobór Świętej Trójcy

□ Białowieża – dworek gubernatora grodzieńskiego

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA „REGION PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ” – partnerzy: Powiat Hajnowski ● Miasto Hajnówka ● Gmina Białowieża ● Gmina Narewka ● LGD „Puszcza Białowieża” ● Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Puszcza Białowieża” ● Białowieżskie Stowarzyszenie Agroturystyczne „Żubr” ● Agroturystyczne Stowarzyszenie „Puszcza Białowieża” Białowieżski Park Narodowy ● PTTK im. J. Karpińskiego w Białowieży ● „Bojański Gościniec” ● „Zajazd „Wrota Lasu” ● „Polana Żubra” ● Borysówka Wioś Drewniana ● PUHP „Junior” ● Gospodarstwo agroturystyczne „Aleksandrówka” ● „Wejmutka” Białowieża Akademia Bioróżnorodności ● Chatka Baby Jagi ● „Firma Zin” w Hajnówce ● Restauracja „Stoczek 1929” ● Gospodarstwo agroturystyczne „Pensjonat Koral” ● Kwatery agroturystyczne „Słonecznik” ● Gospodarstwo agroturystyczne „Domek pod Żubrem/Białowieżski Raj” ● „Matecznik” ● Zaczise u Anny ● Gospodarstwo agroturystyczne „Raj pod Jablonią” ● Gospodarstwo agroturystyczne „U Sienkiewiczów” ● Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Kleszczelach ● Restauracja Carska i Apartamenty – Białowieża Towarowa ● Sery z Puszczy Białowieżskiej w Hajnówce ● „Dwór Bartnika” ● Agroturystyka „Swojskie Klimaty” ● Agroturystyka „Papierówka” ● Agroturystyka „Bukwica” ● Enklawa Białowieża ● Dom na Starym Gościńcu „Tiszyna” Kwatery agroturystyczne „W Starym Sądzie” ● Kwatery Agroturystyczne „W Zielonym Spichlerzu” ● Białowieżskie Knieje ● „Kalina i Kalinówka” ● „Smaki Podlasia” ● Kompleks wypoczynkowy „Bliziej Natury” ● Drzewny Białowieża ● Hajnowskie Rowery Kolejowe ● Pracownia Ceramiczna „Gliniane B.B.” ● Siedlisko Wasilkowo ● Kwatery na skraju Puszczy ● Dzikie Podlasie – turystyka przyrodnicza ● Restauracja Niezapominajka ● Restauracja Mozaika ● Okręgowa Spółdzielnia Mięsarska w Hajnówce ● Leśniczówka u Jasia i Malgosi ● Restauracja Fanaberia / Białowieżskie Centrum Sportu ● Nature Travel – Hotel Białowieżski ● Hajnówka Eco – Gospodarstwo Rolne ● Zagroda OFI ● NARWA camping ● Agencja Folk ● RENUA Renata Grzelak ● Echo Krzysztof Szuka ● Świerkówka nad Siemianówką ● Cydr i Miód Podlasie ● SELMAR ● Koronno ● Hotel Żubrówka ● Marta Chmielińska – Leśne Fermenty ● Agroturystyka Żubrowe Sioło ● Stowarzyszenie Miłośników Kultury Ludowej ● Dla Ciebie w Kuraszewie camping ● Fundacja Dzikie ● Chaziastwo u Zachara

www.bialowieza.travel

ROZTOCZE PERŁA W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

Roztocze to niezwykle region, który od lat zachwycą turystów swoim niepowtarzalnym krajobrazem, bogactwem przyrody i fascynującą historią. Położone na styku Wyżyny Lubelskiej i Podola, stanowi jeden z najbardziej malowniczych obszarów Polski. To właśnie tutaj można znaleźć ciszę i spokój, tak bardzo poszukiwane w dzisiejszym świecie, a jednocześnie odkrywać miejsca pełne kultury, tradycji i legend. Nic dziwnego, że Roztocze nazywane jest perłą województwa lubelskiego.

□ Tomaszów Lubelski

TOMASZÓW LUBELSKI – SERCE ROZTOCZA

Jednym z najpiękniejszych i najważniejszych miast regionu jest Tomaszów Lubelski. To niewielkie, ale niezwykle klimatyczne miasto, którego historia sięga XVI wieku. Zostało założone przez kanclerza Jana Zamoyskiego jako część jego słynnej Ordynacji Zamojskiej. Już od pierwszych chwil wędrowki po Tomaszowie Lubelskim można poczuć charakter Roztocza – spokojny, a zarazem pełen niezwykłych historii. Najcenniejszym zabytkiem miasta jest drewniany kościół Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny z XVII wieku, będący perłą drewnianej architektury sakralnej w Polsce. Świątynia zachwycą kunsztem wykonania, bogatymi zdobieniami i atmosferą, którą trudno opisać słowami.

Warto również odwiedzić rynek z charakterystyczną wieżą – to dawny budynek straży pożarnej, a także spacerować się ulicami, gdzie wciąż można odnaleźć ślady dawnej wielokulturowości tego regionu.

PAŁAC ŁOSIÓW – ŚWIADEK MINIONEJ ŚWIETNOŚCI

Wśród atrakcji związanych z historią regionu szczególne miejsce zajmuje Pałac Łosiów. Ten imponujący niegdyś obiekt był rezydencją rodu Łosiów, który odgrywał ważną rolę w dziejach Narola i całego Roztocza. Pałac, choć obecnie nie w pełni zagospodarowany, wciąż urzeka swoim klimatem i architekturą. Otoczony parkiem, stanowi idealne miejsce na chwilę refleksji oraz na spojrzenie w przeszłość, gdy magnackie rody kształtowały losy tej ziemi.

KRAINA PRZYRODY I TRADYCJI

Roztocze to nie tylko miasta i zabytki, ale przede wszystkim przyro-

da – unikatowa i w wielu miejscach niemal nietknięta. Lasy pełne buków doliny rzek, a także liczne rezerваты i parki krajobrazowe sprawiają, że region jest rajem dla miłośników natury.

Szczególnym miejscem jest Roztoczański Park Narodowy, który chroni m.in. stadą konika polskiego – potomka tarpanów, dawnych dzikich koni zamieszkujących Europę.

Nie ulega wątpliwości, że największym skarbem Roztocza jest jego przyroda. To region, który szczególnie przypadnie do gustu

□ Pałac Łosiów w Narolu

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA „ROZTOCZE”: „Roztocze vitalność z natury” to marka regionu Roztocza oparta na strategii marketingowej opracowanej przez Lokalną Organizację Turystyczną Roztocze. Konceptcja marki zakłada szereg działań zmierzających do zwiększenia rozpoznawalności regionu jako miejsca atrakcyjnego turystycznie i spełniającego obietnicę zdrowego, aktywnego wypoczynku na łonie przyrody. Roztocze to kraina geograficzna łącząca Wyżynę Lubelską z Podolem, wyraźnie wypiętrzony wał wzniesień o szerokości 12–32 km i długości około 180 km, przebiegający z północnego zachodu, od Krasnika, na południowy wschód do Lwowa. Roztocze oddziela Wyżynę Lubelską i Wyżynę Wołyńską od Kotliny Sandomierskiej i Kotliny Nadniestrzańskich.

www.roztozczewita.pl

□ Krasnobród – Kaplica na Wodzie

spadającej wody okolica zawdzięcza swoją nazwę. Miłośników rowerowych wypraw z pewnością zainteresuje gmina Krynice, gdzie wytyczono trzy szlaki. Wśród nich wyróżnia się Szlak Partyzancki o długości 53 km, a także 21-kilometrowa trasa przez Goraje, prowadząca przez miejscowości Lubycza Królewska, Huta Lubycka, Mrzygłody i Siedliska.

Roztocze to także bogata kultura i tradycje. W wielu miejscowościach wciąż kultywowane są dawne zwyczaje ludowe, a lokalna kuchnia potrafi oczarować nawet najbardziej wymagających smakoszy. Pierogi z kaszą gryczaną, proziaki czy miody z roztoczańskich psiek to tylko niektóre z lokalnych specjałów, które warto spróbować, odwiedzając ten zakątek Polski.

DLA CIAŁA I DUCHA

Krasnobród to urokliwe miasteczko na Roztoczu, idealne na wypoczynek. Główne atrakcje to zalew z kąpieliskiem i plażą, idealny dla rodzin i miłośników sportów wodnych.

Warto tu zobaczyć barokowe Sanktuarium Maryjne z kalwarią oraz Kaplicę na Wodzie. Miłośników przyrody zachwycą rezerваты i ścieżki przyrodnicze, a także wieża widokowa na Chelmowej Górze. Okolice sprzyja spacerom, rowerom i zimą narciarstwu na lokalnym stoku.

□ Konik polski

□ Zespół klasztorny oo. dominikanów w Krasnobrodzie

□ Ratusz na Rynku Wielkim w Zamościu

□ Spływ kajakowy na rzece Wieprz

SMAKI REGIONU

Podróż po Roztoczu to także kulinarne przygody. Na stołach królują pierogi z kapustą i grzybami, proziaki, a także pirog biłgorajski – zapiekanka z kaszy gryczanej, ziemniaków i sera. Warto też spróbować lokalnych miodów i oleju lnianego – doskonałych pamiątek z podróży.

GDZIE SIĘ ZATRZYMAĆ?

Region oferuje szeroką gamę noclegów: od eleganckiego Hotelu Zamojskiego & SPA, przez stylowe Carskie Koszary, po rodzinne agroturystyki, jak Siedlisko Łozowica czy Zagroda Roztocze. To idealna baza do zwiedzania – zarówno miasta, jak i szlaków Roztocza.

DLACZEGO WARTO?

Zamość i Roztocze to połączenie kultury, natury i gościnności. Tu można przesiadywać godzinami na rynku, a następnego dnia wędrować po lasach i wąwozach. To Polska w wersji slow – pełna smaku, koloru i historii, której nie znajdziesz w zatłoczonych metropoliach.

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Międzynarodowe Spotkania Wokalistów Jazzowych – Zamość (wrzesień)
- Wschodni Festiwal Muzyki Barokowej (wrzesień)
- Rocznicza bitwa pod Tomaszem Lubelskim (wrzesień)

□ Rezerwat przyrody Nad Taniwą

MIASTO IDEALNE

Zamość nieprzypadkowo trafił na Listę światowego dziedzictwa UNESCO. Założony przez hetmana Jana Zamojskiego i zaprojektowany przez Włocha Bernarda Moranda, miał być „miastem idealnym”. I takim pozostał – geometrycznie uporządkowanym, a przy tym tętniącym życiem.

Sercem miasta jest Rynek Wielki – otoczony kolorowymi kamieniczkami i górującym nad wszystkim ratuszem. Spacerując po starówce, warto zajrzeć do Katedry Zamojskiej, renesansowej synagogi czy Akademii Zamojskiej. A jeśli lubisz odkrywać warstwy historii – wybierz się trasą podziemną ratusza albo zajrzyj do Arsenalu.

KULTURA

NA WYCIĄGNIĘCIE RĘKI

Latem Zamość zamienia się w scenę pod gołym niebem. Wtedy odbywa się Jarmark Hetmański, Zamojskie Lato Teatralne czy festiwal EUROFOLK. Ciekawą imprezą jest „Szturm Twierdzy Zamość” – jedna z największych w Polsce inscenizacji historycznych. Wydarzenia te świetnie wpisują się w atmosferę miasta – wystarczy przysiąść w kawiarni na rynku i dać się wciągnąć w spektakl życia codziennego.

PRZYRODA, KTÓRA KOI

Kilka kilometrów dalej zaczyna się Roztocze – kraina łagodnych wzgórz, lasów i wijących się rzek. Zwierzyniec, zwany „stolicą Roztocza”, urzeka kościołem „na wodzie”, a także klimatem małego miasteczka otoczonego zielenią.

Dla piechurów Roztocze to prawdziwy raj. Najdłuższy niebieski

□ Zwierzyniec – Kościół „Na Wodzie” pw. św. Jana Nepomucena

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA „ZAMOŚĆ I ROZTOCZE” – partnerzy: Miasto Zamość • Powiat Zamojski • Miasto i Gmina Krasnobród • Miasto Tomaszów Lubelski • Gmina Obsza • Miasto i Gmina Szczepietnica • Gmina Janów Lubelski • Gmina Zamość • Gmina Nielisz • Gmina Sulów • Roztoczański Park Narodowy • Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zamościu • Gminny Ośrodek Kultury w Łukowej • Roztoczańskie Stowarzyszenie Agroturystyczne w Suścu • Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Zamojska • Zamojskie Towarzystwo Turystyczne • Stowarzyszenie Turystyka z Pasją • Fundacja Winiarnie Zamojskie • Pokoje gościnne OSiR • Ośrodek Wypoczynkowy „U Buzunów”, Krasnobród • Hotel Zamojski & SPA, Zamość • Pensjonat Sosnowe Zaczęcie • Hotel Carskie Koszary • Hotel & Resort Marina, Nielisz • Pensjonat Myka • Arte Hotel • Karczma Zamojszczyna • Hytte na Wyspie • Kwatery prywatna Przedpole • Kasina Zagroda, Łązek Garmcarski • Agroturystyka „Siedlisko Łozowica” • Ośrodek Wypoczynkowy Roztocze • Zagroda Roztocze, Obsza • Restauracja Padwa • Gościniec Kanceler • Restauracja Muzealna – Ormiańskie Piwnice • Restauracja Klemens • Corner Pub • Kawiarnia Mazagran • Biura podróży • PTTK Oddział Zamość • Biuro Podróży ITER • Biuro Turystyczne QUAND • Zamojskie Centrum Informacji Turystycznej i Historycznej w Zamościu • Usługi Transportowe Prometeusz sp. z o.o. • PHU Relaks Spławy Kajakowe, Zwierzyniec • Wypożyczalnia rowerów – Noclegi Letnisko, Zwierzyniec • Wypożyczalnia przyczep kempingowych Roztocze Travel • Roztoczańskie Muzeum PRIL w Zamościu • Obóz wojskowy „Zboryczka”, Bastion VII • Zagroda Guciów • Gospodarstwo Pasieczne „Ulik” • Agencja Turystyki TUR-BAN • Restauracja Piwnica pod św. Kazimierzem • Akademia Zamojska

www.roztocze.org

ŚWIĘTOKRZYSKIE

GEOLOGIA, LEGENDA I RELAKS

Świętokrzyskie to region, gdzie natura, historia i nowoczesna infrastruktura turystyki biznesowej tworzą harmonijną całość. Od interaktywnych muzeów i parków legend po góry, jaskinie i szlaki – każdy pobyt staje się niezapomnianym doświadczeniem.

□ Panorama Kielca z lotu ptaka – w centrum dawny Pałac Biskupów Krakowskich

KIELCE – CENTRUM EDUKACJI I KULTURY

Kielce zachwycają różnorodnością atrakcji. Muzeum Narodowe pozwala odkryć sztukę i historię regionu, a filharmonia dostarcza niezapomnianych wrażeń muzycznych.

Geonatura – Centrum Geoedukacji to prawdziwa gratka dla rodzin i pasjonatów geologii. Interaktywne wystawy, warsztaty i pokazy pozwalają poznawać skały, skamieniałości i procesy przyrodnicze, a cykliczne wydarzenia edukacyjne czynią wizytę pełną przygód. Spacer po Rezerwacie Przyrody Kadzielnia lub wjazd na Telegraf zimą oferuje spektakularne widoki na Kielce i otaczające góry.

□ Grand Hotel Kielce****

□ Hotel La Mar***

□ Hotel Tęczowy Młyn****

□ Odyssej ClubHotel Wellness & SPA*****

PARK LEGEND I TOKARNIA

Park Legend w Nowej Słupi przenosi w świat lokalnych opowieści o czarownikach i sabatach. Symulatory lotu na miotle, multimedialne ekspozycje i warsztaty interaktywne sprawiają, że legenda staje się realnym doświadczeniem.

Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni pozwala odkrywać dawną wieś – wnętrza domów, aptek, szkoły i wiatrak, a warsztaty rzemieślnicze oraz wydarzenia edukacyjne ożywiają regionalną tradycję.

GÓRY, JASKINIE I SZLAKI

Święty Krzyż i Jaskinia Raj to prawdziwe perełki regionu. Pieszne szlaki Świętokrzyskiego Parku Narodowego prowadzą przez naj-

□ Muzeum Wsi Kieleckiej

□ Park Legend w Nowej Słupi

starsze w Europie góry – 6 tras oznaczonych kolorami i 10 ścieżek edukacyjnych daje ponad 70 km tras. Dla rowerzystów idealny jest szlak Green Velo, który przez Świętokrzyskie prowadzi 190 km tras, pozwalając cieszyć się krajobrazami lasów, dolin i wzgórz.

TURYSTYKA BIZNESOWA

Świętokrzyskie to także region idealny dla MICE. Hotele, takie jak Hotel Odyssey, Grand Hotel Kielce, Tęczowy Młyn czy Hotel La Mar, oferują nowoczesne sale konferencyjne, komfortowe pokoje i udogodnienia dla biznesu. Po spotkaniach można zrelaksować się w basenie, saunie czy strefie spa, a bliskość szlaków pieszych i rowerowych pozwala połączyć pracę z aktywnym wypoczynkiem.

ŚWIĘTOKRZYSKIE ODCZAROWANE

Region kojarzony głównie z górami, Zamkiem w Chęcinach i Sandomierzem odkrywa przed nami lokalność, smaki, ludzi i wyjątkowe hotele. Kielce ze swoją geologiczną historią, tyrolką na Kadzielni i szlakami pieszymi w sercu miasta pokazują, że Świętokrzyskie potrafi łączyć pracę, edukację i aktywny wypoczynek.

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Wytopki Ołowiu w Parku Etnograficznym w Tokarni (czerwiec)
- Noc w Raju (czerwiec)
- Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej (Wiatraczek) w Kielcach (lipiec)
- Dymarki Świętokrzyskie (w połowie sierpnia)
- Święto Śliwki w Szydłowie (sierpień)
- GEOFestiwale Kielce (wrzesień)
- Memorial To Miles Targi Kielce Jazz Festival (wrzesień)
- Święto Młodego Wina – Sandomierz (listopad)

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYKI I HOTELARSTWA GÓR ŚWIĘTOKRZYSKICH – partnerzy: Grand Hotel Kielce**** • Odyssej ClubHotel Wellness & SPA***** • Hotel Tęczowy Młyn**** • Hotel La Mar***

www.swietokrzyskieconvention.pl

UZDROWISKO Z HISTORIĄ

Krynica-Zdrój od dawna przyciąga kuracjuszy. Lecznicze źródła wykorzystywane są tu od kilkunastu lat, a już w 1938 roku przyjeżdżało tu niemal 40 tysięcy gości rocznie. Dziś liczby są znacznie wyższe, ale klimat pozostał – deptak tętni życiem, a w powietrzu unosi się zapach wód mineralnych. Miasto potrafi pogodzić kuracyjną tradycję z nowoczesnymi atrakcjami – dzięki temu przyciąga zarówno seniorów, jak i rodziny z dziećmi czy aktywnych podróżników.

GÓRA PARKOWA I JAWORZYNA KRYNICKA

Pierwszy punkt programu to Góra Parkowa. Kolej linowo-terenowa z 1937 roku wciąż działa – dwa wagony produkcji szwajcarskiej suną w górę tak, jak 90 lat temu. Na szczycie czeka kawiarnia, rajskie ślizgawki, pontonowa jeźdźdźnia i nowe Muzyczne Ogrody.

Kilka kilometrów dalej wrażenie robi Jaworzyna Krynicka – 1114 m n.p.m., dokąd prowadzi najdłuższa w Polsce kolej gondolowa. Zimą to raj dla narciarzy, latem – szybka droga na szczyt, by podziwiać beskidzkie panoramy bez wysiłku.

SPACER W CHMURACH

Nowym symbolem Krynicy jest drewniana wieża widokowa – 49,5 m wysokości, tyle co 17-piętrowy budynek. Wchodzi się na nią łagodną, ponad kilometrową kładką, po drodze mijając tablice edukacyjne i punkty widokowe. Na górze czeka tętniąca solankowa, a dla odważnych – 60-metrowa jeźdźdźnia, jedna z najdłuższych w kraju. To atrakcja, która łączy naukę, relaks i emocje.

MUSZYNA – ZAMEK, OGRODY I TAJEMNICE

Warto wyskoczyć autobusem do

KRYNICA-ZDRÓJ

OD GÓRY PARKOWEJ PO UROKI MUSZYNY

Jeśli Zakopane wydaje ci się zatłoczone i głośnie, spójrz w stronę Krynicy-Zdroju. To miejsce, w którym woda ma leczniczą moc, góry zapraszają na szlaki, a tradycja uzdrowskowa spotyka się z nowoczesną turystyką. Krynica to Polska w wersji słow – pełna uroku, widoków i smaków.

Krynica-Zdrój – Stary Dom Zdrojowy

pobliskiej Muszyny. Tamtejszy zamek z widokiem na Poprad, ogrody biblijne i sensoryczne (zwane też ogrodami zmysłów) to miejsc, które zachwycą spokojem. W piwnicach zamku przewodnicy snują opowieści o dwóch czarownicach – Annie i Orynie.

OD MUZEÓW PO OGRODY ŻYWIÓŁÓW

Krynica potrafi zadbać o najmłodszych. Muzeum Zabawek przywołuje wspomnienia z XIX wieku i lat

Kolejka na Jaworzynę Krynicką

90., pokazując Pegasus i pierwsze PlayStation. W Muzeum „Dawno, dawno temu...” dzieci i dorośli razem cofają się do świata krasnali i dawnych przedmiotów.

W pogodne dni obowiązkowy jest Ogród Żywiółów – park wyjaśniający działanie czterech żywiołów, gdzie dzieci uczą się przez zabawę – od prawa Pascala po tajemnice wody i wiatru.

DLA AKTYWNYCH

Po skosztowaniu wody zdrojowej warto się poruszać. Krynica oferu-

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

Festiwal zimowy „Krynica Źródłem Kultury” (styczeń lub luty)

Koncert pod Wieżą (sierpień)

Festiwal im. Jana Kiepury (sierpień)

je aż 125 km tras MTB o różnym stopniu trudności – od „Krynicanek” po „Słotwinę”. Dla rodzin przygotowano łagodniejsze ścieżki, w tym Velo Krynica i fragmenty EuroVelo 11. Amatorzy mocniejszych wrażeń znajdą cztery trasy zjazdowe w Bike Parku Słotwiny oraz tor MTB XCO na Górze Parkowej.

Piechurzy też się nie zawiodą – Trasa Nikiфора (8 km) czy Trasa Kiepur (15 km) to świetne pomysły na poznanie miasta i okolic. A potem zawsze można ruszyć dalej w Beskid Sądecki.

SMAKI REGIONU

Krynica to także kuchnia. Warto zajrzeć do Restauracji Dwóch Świętych – to klasa polskich smaków w nowoczesnym wydaniu, a na deser do lodziarni Florencia. Karczma Łemkowska pozwala poczuć klimat regionu.

GDZIE SIĘ ZATRZYMAĆ

Baza noclegowa imponuje: od pięciogwiazdkowego Hotelu Belmonte, przez rodzinne pensjonaty, po apartamenty Go2Krynica. W sumie – ponad 12 tysięcy miejsc.

DLACZEGO WARTO

Krynica-Zdrój to miasto z duszą artysty. Może właśnie ze względu na wyjątkową atmosferę.

Nikifor pozostawił tu swoje malowane światy, a Jan Kiepur – echo arii niosących się po górach. Krynica-Zdrój żyje dalej ich duchem, zapraszając kolejne pokolenia do własnych odkryć.

Wieża widokowa w Krynicy-Zdroju

KRAINA ZAMKÓW I PAŁACÓW

Trudno wyobrazić sobie bardziej malowniczą scenę niż ta, którą tworzą średniowieczne zamki i arystokratyczne pałace. W Zagórze Śląskim znajduje się Zamek Grodno – warownia górująca nad Jeziorem Bystrzyckim, od którego rozpoczęła się Szlak Zamków Piastowskich. Jego ścieżka prowadzi dalej do jednego z najwspanialszych obiektów w Polsce – Zamku Książ.

To monumentalna budowla, trzecia co do wielkości w kraju, otoczona tarasowymi ogrodami i przepięknymi lasami Książańskiego Parku Krajobrazowego. Ale to nie koniec – Pałac Jedlinka w Jedlinie-Zdroju czy Pałac Rozтока to kolejne adresy, w których można poczuć atmosferę dawnych epok i odkrywać niezwykle historie dawnych właścicieli.

ŚWIADECTWO WIELU KULTUR

Aglomeracja Wałbrzyska to także fascynujący zapis wielokulturowej przeszłości. Wspaniałe obiekty sakralne przypominają, że przez wieki żyli tu obok siebie katolicy, protestanci i przedstawiciele innych wyznań. Arcydzieło baroku – opactwo cystersów w Krzeszowie – uznawane jest za „perłę architektury Dolnego Śląska”.

Z kolei ewangelicki Kościół Pokoju w Świdnicy, wpisany na listę UNESCO, imponuje drewnianą konstrukcją i bogactwem wnętrza. Spacer po zachowanych starówkach Świdnicy, Wałbrzyska, Strzegomia czy Nowej Rudy pozwala zanurzyć się w atmosferę dawnych wieków i poczuć prawdziwy charakter śląskich miast, które przetrwały burzliwą historię XX wieku.

Panorama Wałbrzyska i wieża widokowa w Wałbrzychu w Parku Sobieskiego

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA „AGLOMERACJA WAŁBRZYSKA” – partnerzy: Gmina Wałbrzych • Miasto Świdnica • Gmina Miejska Nowa Ruda • Gmina Nowa Ruda • Gmina Strzegom • Gmina Radków • Gmina Świebodzice • Gmina Boguszów Gorce • Gmina Walim • Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu • Gmina Mieroszów • Gmina Gluszyca • Gmina Jedlina-Zdrój • Zamek Książ w Wałbrzychu Sp. z o.o. • Fundacja Edukacji Europejskiej • Uzdrowsko Szczawno Jedlina S.A. • Podziemne Miasto Osówka Sp. z o.o. • Powiat Wałbrzyski • Ośrodek Hodowlany Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim – Stado Książ • Wałbrzyskie Centrum Sportowo – Rekreacyjne „Aqua Zdrój” Sp. z o.o. • Park Wielokulturowy Stara Kopalnia – Centrum Nauki i Sztuki • Dworzysko R. Tomaszewski i synowie Sp. z o.o. • Centrum Budowlane SIRBUD Daniel Sip, Dorota Barańska S.J. • Muzeum Porcelany w Wałbrzychu • Europejska Perła Baroku – Opactwo Cystersów w Krzeszowie • Fundacja Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego, Oddział Muzeum Przemysłu i Kolejnictwa na Śląsku w Jaworzynie Śląskiej • Landi Leda Sp. K. – Resort Jedlinka • Taras Kasztanowy • Iwona Koszycka – Ławska P.H.U. „JWONA” • Restauracja Bohema • Willa Kwiaty Polskie Marzena Mroczyńska-Orpel • Zakład Produkcji Cukierków Śnieżka • Pokoje Andrzejkowa Andrzej Sikor • Biuro Turystyki Aktywnej Nordactive Łukasz Motyka • Fundacja Zamek Rozтока Ocalić od zapomnienia • Konrad Kmiecinski Wypożyczalnia rowerów elektrycznych i hulajnog • Marcin Kusterka – skatespark w Wałbrzychu • LUBAR II B.K. Mezyk Sp. J. – Muzeum Motoryzacji w Gluszy • Muzeum przy tunelu Świerki • PTTK Oddział Ziemi Wałbrzyskiej • Stowarzyszenie LGD Szlakiem Granitu • Markiza S.C. Beata Kłosowska-Tyszcza • SovaNova Krzysztof Czobodziński • Fundacja Dobrych Czasów • Kamila Kamińska • Anaberg pokoje restauracja Nowa Ruda • Filharmonia Sudecka • Górniki Kozł Sp. z o.o. • Restauracja Książęca Sp. z o.o. • Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu • Pałac Łazany • Fundacja InSitu • Michał Starak – Dydynio Zakątek • Stowarzyszenie Sudeckie 9sil

WAŁBRZYSK

PODRÓŻ PRZEZ HISTORIĘ I NATURĘ

Aglomeracja Wałbrzyska to miejsce, gdzie przeszłość spotyka się z teraźniejszością, a natura współgra z architekturą i historią. To kraina pełna tajemnic, niezwykłych krajobrazów i zabytków, które od wieków fascynują podróżników. Każdy, kto tu przyjedzie, odkryje coś wyjątkowego – od potęgi średniowiecznych zamków po uzdrowski spokój i malownicze górskie panoramy.

Zamek Książ

W KRAINIE PODZIEMI

Region Wałbrzyski słynie z jednych z najbardziej zagadkowych miejsc w Polsce. To właśnie tutaj, w Górach Sowich i pod Zamkiem Książ, podczas II wojny światowej drążono potężne tunele w ramach kompleksu „Riese”. Do dziś nie wiadomo, jakie było ich prawdziwe przeznaczenie – czy miały być schronem, fabryką, a może kwaterą dla najwyższych władz III Rzeszy. Dziś ich fragmenty można zwiedzać – w Podziemnym Mieście Osówka, w Sztolniach Walimskich czy w podziemiach Książa. To miejsca, które nie tylko fascynują tajemnicą, lecz także przypominają o dramatycznej historii regionu.

Szczawno-Zdrój – pijalnia wód mineralnych i hala spacerowa

UZDROWISKA

Po dawce emocji związanej z odkrywaniem historii warto udać się tam, gdzie czas płynie wolniej. Raz większą popularnością cieszy

Szczawno-Zdrój i Jedlina-Zdrój od stuleci przyciągają kuracjuszy, oferując nie tylko lecznicze wody, ale i piękne parki zdrojowe. Coraz większą popularnością cieszy

Wieża widokowa w Suszynie

się też Sokołowsko – klimatyczne byłe uzdrowsko w Górach Suchych, które dziś staje się ważnym miejscem wydarzeń artystycznych i kulturalnych.

INDUSTRIALNE DZIEDZICTWO

Region potrafi też zaskakiwać industrialnym obliczem – Stara Kopalnia w Wałbrzychu to największe muzeum górnictwa w Polsce, gdzie można poczuć klimat dawnej pracy pod ziemią. Niezwykle wrażenie robi także Muzeum Kolejnictwa w Jaworzynie Śląskiej z imponującą kolekcją zabytkowych lokomotyw.

PARKI I WIEŻE WIDOKOWE

Dla miłośników natury Aglomeracja Wałbrzyska jest prawdziwym rajem. Trzy parki krajobrazowe – Książański, Gór Sowich i Sudetów Wałbrzyskich – oferują setki kilometrów szlaków pieszych i rowerowych.

Na szczególną uwagę zasługują także Park Narodowy Gór Stołowych, słynący z niezwykłych skalnych labiryntów i formacji przypominających postacie, zwierzęta czy grzyby.

Wędrując, warto wspinać się na wieże widokowe – zarówno te nowoczesne, wzniesione na górskich szczytach, jak i historyczne, umieszczone na kościołach czy ratuszach.

Szczeliniec Wielki

Zamek w Muszynie

KRYNICKA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA – partnerzy: Słotwiny Arena • Jaworzyna Krynicka PKL • Góra Parkowa PKL • Muzeum Zabawek • Krynicanka

www.krynica.org.pl

www.lotaw.pl

Nowa Słupia – Park Legend

GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE

LEGENDY, HISTORIA I SMAKI

Potrzebujecie miejsca, w którym aktywnie odpoczniecie, ale też oddacie się błogiemu lenistwu? Odkryjcie Góry Świętokrzyskie, wiekowe i tajemnicze, pełne legend, które przenoszą nas w czasy rycerzy, czarownic i świętych.

LEGENDY I ZAMKI

W Nowej Słupi w Parku Legend ożywają legendy, a zwiedzanie kończy się lotem na wirtualnej miotle po Górach Świętokrzyskich, których lasy i wzgórza przypominają o pradawnych opowieściach o czarownicach. W Babyjagowie w Hucie Szklanej spotkacie świętokrzyską czarownicę w Chatce Baby Jagi na kurzej stópce oraz Zbója Madeja w jaskini, gdzie wciąż znajdziecie

madejowe czarcie łożo. Miłośnicy historycznych budowli odnajdą się, a może zgubią, w ruinach zamków w Ujeździe, Chęcinach czy Bodzentynie.

DZIEDZICTWO KULTURY I NATURY

Odwiedźcie majestatyczne, najstarsze na ziemiach polskich Sanktuarium Relikwii Drzewa Krzyża Świętego na szczycie Łysogór, w centrum Świętokrzyskiego Parku

Narodowego. Do tego Gołoborze na Łysej Górze i otaczający ją kamienny wał kultowy.

Świętokrzyski Park Narodowy należy pod względem budowy i różnorodności geologicznej do jednego z bardziej interesujących miejsc w Europie. Wyznaczone tu piesze szlaki turystyczne oraz edukacyjne ścieżki przyrodnicze pozwalają poznać i poczuć naturę Gór Świętokrzyskich.

Świętokrzyskich. Obok, w Osadzie Średniowiecznej, zobaczycie, jak wygląda codzienność kowala, szewca czy zielarki i odwiedźcie Święty Gaj. Epoki neolitu doświadczycie w Osadzie Neolitycznej w Kopcu – ten okres epoki kamienia określany jest przez archeologów mianem kultury pucharów lejkowatych.

Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom” to kultywowanie pamięci o twórczości i życiu Stefana Żeromskiego i budowanie pomostu pomiędzy tradycją Gór Świętokrzyskich a teraźniejszością.

DYMARKI ŚWIĘTOKRZYSKIE

To coroczne, międzynarodowe wydarzenie, podczas którego powstaje obozowisko starożytnych hutników z pierwszych wieków naszej ery oraz odbywają się widowiska rekonstrukcyjne starożytnego wytopiania żelaza. W Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Słupi poznacie odkryty w badaniach archeologicznych dawny ośrodek produkcji żelaza ze zrekonstruowaną Osadą Starożytną.

DLA ODKRYWCÓW

Sabat Krajno Park Rozrywki i Miniatur w Krajnie to podróż do najpiękniejszych miejsc na Ziemi w największym parku miniatur w Polsce. Ars Old Car – Muzeum Motoryzacji w Wolicy to miejsce zaskakującej rozrywki gdzie oczy cieszą auta, których nie zobaczysz już na polskich drogach.

NAD WODĘ

Zalew Cedzyna posiada rozwiniętą infrastrukturę turystyczną oraz zaplecze do plażowania i uprawiania sportów wodnych. Wokół zalewu poprowadzona jest ścieżka pie-

Oznakowanie Korony Gór Świętokrzyskich

szo-rowerowa. Zalew Chańcza to z kolei największy zbiornik wodny, wspaniałe miejsce zarówno dla miłośników plażowania, jak i surfingu, regat czy kajaków. Zalew w Borkowie, zalew Wilków i zalew Jaśle to świetne propozycje dla osób szukających miejsca na relaks nad wodą. Zbiornik Wióry jest bogaty w różnego rodzaju ryby, co sprawia że jest prawdziwym rajem dla wędkarzy.

W GÓRY

Góry Świętokrzyskie to jeden z najstarszych łańcuchów górskich w Europie, którego najwyższym szczytem jest Łysica (612 m n.p.m.).

Ciekawym pomysłem na aktywnie spędzenie czasu z rodziną jest wejście na szczyt Korony Gór Świętokrzyskich – łącznie to 28 oznaczonych szczytów. Na każdym z nich można potwierdzić zdobycie szczytu kodem QR, a zdobywcy otrzymują specjalny dyplom, przesyłany na podany e-mail.

W nagrodę za zdobycie kompletu szczytów można otrzymać od PTTK odznakę zdobywcy Korony Gór Świętokrzyskich.

Sabat Krajno – Park Rozrywki i Miniatur

Opactwo na Świętym Krzyżu

DOTKNIJ HISTORII

W Hucie Szklanej w Świętokrzyskiej Zagrodzie Kultury Harmonia przeniesiecie się w XIX wiek i poznacie rytm życia i pracy Władza i Mani, wyznaczany porami roku, tradycjami, obyczajami i obrzędami charakterystycznymi dla Gór

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Jarmark Świętokrzyski na Świętym Krzyżu (maj)
- Dymarki Świętokrzyskie w Nowej Słupi (sierpień)

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA „GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE” – partnerzy: Starostwo Powiatowe w Kielcach ● Gmina Bieliny ● Miasto i Gmina Bodzentyn ● Miasto i Gmina Daleszyce ● Gmina Górno ● Miasto i Gmina Iwaniska ● Gmina Łączna ● Gmina Masłów ● Miasto i Gmina Nowa Słupia ● Gmina Pawłów ● Gmina Raków ● Centrum Tradycji Turystyki i Kultury Gór Świętokrzyskich w Bielniech ● Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki w Rudkach ● Biblioteka Publiczna im. Adeli Nawrot i Centrum Kultury ● Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalanej ● Świętokrzyski Park Narodowy ● Klimat Południa Domki Caloroczne ● Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy „Jodłowy Dwór” ● Park Rozrywki i Miniatur Sabat Krajno ● Willa Czarownica ● Siedlisko Carownica Family & Wellness ● Świętokrzyski Dwór ● Wellness Galant Łogódeczek ● Fundacja Promocji Historii Ziemi Sandomierskiej ● Świętokrzyskie Towarzystwo Agroturystyki „Łysogóry” ● Osiołkowo ● Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze ● Agroturystyka Agro-Dom ● Agroturystyka „Tarczuś” ● Agroturystyka „Chata Podróżnika” ● Agroturystyka „Domki Pod Lasem” ● Agroturystyka „Świętokrzyska Chata” ● Gospodarstwo Agroturystyczne „Kudnia” ● Gospodarstwo Agroturystyczne „Pytlówka” ● Gospodarstwo Agroturystyczne „Gratka” ● Stowarzyszenie Promocji Regionu „Odkrywamy Świętokrzyskie” ● Muzeum Motoryzacji „Ars Old Car” ● Smaczna Chatka ● Tyczyński ● Park Dziedzictwa Gór Świętokrzyskich „Łysa Góra” ● Korona MM Sport&Travel.

Zakopane latem, widok na Giewont oraz Rówień Krupową

ZAKOPANE

MIASTO, KTÓRE KOCHASZ ALBO OMIJASZ

Zakopane to miasto, o którym każdy słyszał w Polsce i wszyscy mają na jego temat własne zdanie. Dla jednych jest bramą w Tatry, miejscem, do którego wraca się co roku z sentymentem. Dla innych to symbol komercji i kiczu. Prawda, jak zwykle, leży pośrodku. Bo Zakopane to nie tylko Krupówki i karczmy z głośną muzyką. To przede wszystkim przestrzeń, w której przyroda Tatr spotyka się z żywą kulturą góralską.

BAZA WYPADOWA W TATRY

Zarówno dla początkujących wspinaczy, jak i doświadczonych wędrowców to świetna baza wypadowa w góry. Z centrum można wybrać się do Doliny Strążyskiej, zakończonej wodospadem Siklawa, albo do Doliny Białego, skąd trasa prowadzi dalej na Sarnią Skalkę lub Kalatówki.

Natomiast w Kuźnicach rozpoczynają się wiele popularnych szlaków. Można wyjść na Nosal, jak również na Kasprowy Wierch przez Dolinę Jaworzynki i Halę Gąsienicową.

Szczyt ten można również zdobyć bez wysiłku wybierając kolejkę linową PKL.

ZIMOWA STOLICA POLSKI?

Przez lata Zakopane nosiło miano zimowej stolicy Polski. Choć klimat się zmienia i śniegu jest mniej niż dawniej, wciąż pozostaje doskonałym miejscem, by rozpocząć przygodę z nartami. Na stokach Polany Szymoszkowej, Harendy czy Nosała początkujący mogą bezpiecznie opanować pierwsze skrety, a bardziej zaawansowani pojeżdżą na trasach Kasprowego Wierchu.

Zakopane zimą, widok na Giewont oraz Rówień Krupową

W Lokalnej Organizacji Turystycznej Made in Zakopane wierzymy, że nasze miasto zasługuje na miejsce wśród najbardziej atrakcyjnych destynacji turystycznych Europy. Zakopane to żywa kultura, regionalne produkty, ciekawe wydarzenia, wyjątkowe atrakcje oraz piękne położenie u stóp Tatr. To także niepowtarzalny klimat, którym chcemy się dzielić. Współpracujemy z firmami i osobami o podobnym podejściu, by promować wartościowe produkty turystyczne i wysokiej jakości lokalne marki. Od 2015 roku realizujemy liczne kampanie promocyjne i informacyjne. Gościliśmy dziennikarzy i blogerów nie tylko z Polski, lecz także z Wielkiej Brytanii, Niemiec, USA, Szwecji, Norwegii, Japonii i Chin. Aktywnie uczestniczymy w międzynarodowych i krajowych targach oraz szczytach turystycznych.

Willa Oksza – oddział Muzeum Tatrzańskiego im. dra Tytusa Chałubińskiego

Zakopane ma jednak także zupełnie inną kulinarną twarz – nowoczesne restauracje, wśród których wyróżnia się Bubuja. To miejsce, gdzie lokalne produkty stają się punktem wyjścia do kreatywnych dań, co pokazuje, że miasto u stóp Tatr potrafi być również ambitne kulinarne.

NOCLEGI Z KLIMATEM

Zakopane oferuje noclegi na każdej kieszeń. Od luksusowych hoteli ze strefą SPA (m.in. Hotel Bachleda Kasprowy czy Nosalowy Dwór), przez kameralne pensjonaty i domki góralskie, po schroniska górskie, takie jak Hotel Górski PTTK Kalatówki.

Dzięki tej różnorodności każdy znajdzie w Zakopanem idealne miejsce na romantyczny wyjazd we dwoje, rodzinne wakacje czy przygodę w stylu backpackerskim.

NIE TYLKO GÓRY

Krupówki – serce miasta, tętniące życiem od rana do późnej nocy – budzą skrajne emocje. Dla jednych to obowiązkowy punkt programu, dla innych miejsce, które wolą omijać.

A przecież Zakopane oferuje znacznie więcej. Warto tu przyjeżdżać o każdej porze roku – zimą dla narciarskich emocji, latem dla górskich wędrówek, a przez cały rok dla wyjątkowej atmosfery i bogatej kultury u stóp najwyższych polskich gór.

MIASTO KONTRASTÓW

Zakopane to miasto kontrastów – między tradycją a nowoczesnością, hałasem a ciszą, tłumem a samotnością w górach. Jedno jest pewne – nikt nie pozostaje wobec niego obojętny. I może właśnie w tym tkwi jego największa siła.

Widok na stary Park Miejski im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Zakopanem

KARKONOSZE

MAGICZNE MIEJSCE NA POŁUDNIU POLSKI

Region Karkonosze to niezwykle miejsce na mapie Polski – pełne majestatycznych krajobrazów, fascynujących historii i wydarzeń, dzięki którym tętnią życiem przez cały rok. To tutaj, w cieniu Śnieżki i pośród magicznych lasów, kryje się prawdziwe bogactwo kultury, architektury, przyrody i sportu.

□ Szklarska Poręba, widok z lotu ptaka

AKTYWNI

Miłośnicy aktywnego wypoczynku odnajdą tu swoje miejsce zarówno latem, jak i zimą. Szlaki piesze i rowerowe wiją się przez całą kotlinę jeleniogórską, prowadząc do wodospadów, punktów widokowych i górskich schronisk.

Zimą region zamienia się w sportowe centrum Sudetów – z renomowanymi trasami narciarstwa biegowego w Jakuszycach i trasami

zjazdowymi w Karpaczu i Szklarskiej Porębie.

WARTO ODWIEDZIĆ

W pierwszej kolejności warto zajrzeć do **Szklarskiej Poręby** – klimatycznego miasteczka u stóp Szrenicy, słynącego z tradycji hutnictwa szkła i artystycznego ducha.

Z kolei **Karpacz** przyciąga świątynią Wang – drewnianym kościołem z XII wieku, przeniesionym z Nor-

ny Jeleniogórskiej – miejsca, które zyskało miano Doliny Pałaców i Ogrodów. Znajdziemy tu ponad 30 rezydencji, zamków i dworów – m.in. w **Myslakowicach**, **Karpnikach** czy **Wojanowie** – tworzących unikalny w skali Europy krajobraz historyczno-kulturowy.

SPORT DLA KAŻDEGO

Karkonosze to także region tętniący wydarzeniami: Bieg Piastów (w 2026 roku odbędzie się już 50. edycja biegu!), festiwale muzyczne, plenerowe koncerty, imprezy sportowe i rekonstrukcje historyczne przyciągają tłumy. Każdy znajdzie tu coś dla siebie – od rodzinnych atrakcji, przez turystykę kulturową, po wyzwania dla prawdziwych górskich wędrowców.

Karkonosze to raj dla miłośników sportu na świeżym powietrzu. Przez cały rok odbywają się tu prestiżowe zawody – górskie maratony i ultramaratony, wyścigi kolarskie i MTB, triathlony i zawody na orientację terenową.

Kultowe imprezy jak UltraKotlina, Chojnik Karkonoski Festiwal Biegowy czy Bike Maraton ściągają do regionu zawodników z całej Polski i Europy. Trasy biegną przez najpiękniejsze zakątki gór – z widokami, które zostają w pamięci na zawsze. Karkonosze to nie tylko krajobraz – to energia, którą czujesz w nogach i w sercu.

Tu historia splota się z nowoczesnością, natura z kulturą, a każda pora roku oferuje coś wyjątkowego. Karkonosze – region, który zakaskuje na każdym kroku.

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Chojnik Karkonoski Festiwal Biegowy (wrzesień)
- UltraKotlina Bieg Dookoła Kotliny (październik)
- Bike Maraton – maratony rowerowe MTB dla wszystkich

□ Ratusz w Jeleniej Górze

wegii, oraz szlakami prowadzącymi na Śnieżkę – najwyższy szczyt Sudetów.

DOLINA PAŁACÓW I OGRODÓW

Na uwagę zasługuje także **Jelenia Góra** – miasto z ponad 900-letnią historią, barwnym rynkiem i bogatą ofertą kulturalną. To centrum Kotliny

□ Świątynia Wang w Karpaczu w Karkonoszach

□ Wysokogórskie Obserwatorium Meteorologiczne im. Tadeusza Hołdysa na Śnieżce

□ Jasna Góra w Częstochowie

CZĘSTOCHOWA I OKOLICE

Częstochowa od lat kojarzona jest przede wszystkim z Jasną Górą i obrazem Matki Bożej Częstochowskiej, jednak miasto ma znacznie więcej do zaoferowania turystom. Można tu poczuć wszechobecną historię, a równocześnie korzystać z infrastruktury turystycznej. To też brama na Jurę Krakowsko-Częstochowską – raj dla miłośników wspinaczki, rowerów i aktywnego wypoczynku.

MUZEUM GÓRNICTWA RUD ŻELAZA

W sercu Parku im. Stanisława Staszica znajduje się niezwykła atrakcja – **Muzeum Górnictwa Rud Żelaza**. To miejsce pozwala zanurzyć się w świat dawnych górników, którzy przez stulecia wydobywali rudy żelaza z jurajskich skał. Zwiedzający mogą zejść do sztolni zaaranżowanej w naturalnym korytarzu, gdzie odtworzono warunki pracy sprzed lat.

MUZEUM PRODUKCJI ZAPALEK

Kolejnym wyjątkowym miejscem jest **Muzeum Produkcji Zapalek** –

jedyne takie w Polsce, a zarazem najstarsze muzeum zapalczone w Europie. Mieści się ono w działającej od 1881 roku fabryce, w której do dziś można zobaczyć oryginalne maszyny parowe i linie produkcyjne. To swoisty skansen przemysłowy, który opowiada o epoce rewolucji przemysłowej, a także o codzienności robotników.

SKANSY I MUZEA

Dla miłośników pradziejów ciekawą propozycją będzie Rezerwat Archeologiczny w Częstochowie, prezentujący osadę kultury łużyckiej sprzed blisko 2,5 tysiąca lat. W rezerwacie można poczuć klimat życia dawnych społeczności,

□ Częstochowa – Muzeum Górnictwa Rud Żelaza

□ Pałac Raczyńskich w Złotym Potoku

zobaczyć narzędzia, ceramikę i przedmioty codziennego użytku.

Ważnym punktem na mapie miasta jest również **Muzeum Żydów Częstochowian**. Upamiętnia ono bogatą i tragiczną historię żydowskiej społeczności, która przez wieki stanowiła integralną część miasta. Na wystawie prezentowane są fotografie, dokumenty, pamiątki i świadectwa dawnych mieszkańców, przypominając o ich wkładzie w rozwój kultury i gospodarki.

ZŁOTY POTOK

A jeśli marzycie o chwili wytchnienia z dala od miejskiego zgiełku,

idealnym kierunkiem będzie **Złoty Potok** – prawdziwa perła północnej Jury. To miejsce, które przed laty urzekło samego Zygmunta Krasińskiego, a dziś zachwyca turystów swoim spokojem i urokiem.

Malownicze stawy, otoczone zielenią i ścieżkami spacerowymi, zapraszają do długich wędrówek, podczas których można całkowicie oderwać się od codziennych trosk i zanurzyć w kojącym kontakcie z naturą.

BRAMA NA JURĘ

Poza muzeami i zabytkami, miasto stanowi znakomitą bazę wypadową na Jurę Krakowsko-

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Festiwal FrykaOFF (czerwiec/lipiec)
- Dni Częstochowy (sierpień)
- Festiwal Kolorów (sierpień)
- Festiwal Summer Chill (sierpień/wrzesień)
- Juromania (wrzesień)
- Senioralia (październik/listopad)

-Częstochowską – region pełen wapiennych ostańców, jaskiń i malowniczych dolin. To mekka wspinaczy, którzy znajdują tu setki dróg o różnym stopniu trudności. Jurajskie szlaki kuszą także rowerzystów – zarówno amatorów rekreacyjnych przejażdżek, jak i miłośników MTB.

Z kolei wielbiele sportów wodnych mogą spróbować spływów kajakowych rzeką Wartą, która wiję się malowniczo przez region.

ATRAKCJE DLA KAŻDEGO

Częstochowa i okolice oferują bogatą ofertę wydarzeń i aktywności. Organizowane są tu imprezy plenerowe, festiwale muzyczne i wydarzenia sportowe, które integrują zarówno singli, jak i całe rodziny.

Dla najmłodszych przygotowano liczne place zabaw, parki linowe i warsztaty edukacyjne w muzeach. Z kolei osoby szukające towarzystwa znajdą okazję do udziału w spotkaniach tematycznych, rajdach rowerowych czy wspólnych wycieczkach po Jurze.

MIASTO WIELU MOŻLIWOŚCI

Częstochowa to miasto kontrastów – duchowe centrum Polski, a jednocześnie nowoczesna przestrzeń turystyczna. Po dniu pełnym wrażeń można tu odpocząć w klimatycznych kawiarniach, spróbować lokalnej kuchni czy wybrać się na wieczorny spacer reprezentacyjną Aleją Najświętszej Maryi Panny.

□ Zamek w Ogrodzieniu

Palac Branickich w Białymstoku

WIELKI GOŚCINIEC LITEWSKI

NIEPOWTARZALNA PODRÓŻ W CZASIE

Dawny trakt królewski, który od XVII wieku łączył Warszawę z Wilnem, dziś znów przyciąga podróżnych spragnionych autentycznych przeżyć. Wielki Gościniec Litewski był jedną z najważniejszych dróg Rzeczypospolitej Obojga Narodów – tędy podróżowali królowie, kupcy i posłańcy. Dziś odtworzony szlak to fascynująca propozycja dla turystów, którzy chcą odkrywać wspólne dziedzictwo Polski i Litwy. Trasa prowadzi przez Warszawę, Białystok, Grodno, Wilno i Druskienniki – miasta, które zachwycają niepowtarzalnym klimatem.

WARSZAWA – POCZĄTEK DROGI

Podróż zaczyna się w Warszawie – sercu dawnej i współczesnej Polski. To tu Gościniec miał swój początek. Stolica oferuje nie tylko imponującą architekturę – od Zamku Królewskiego i Starego Miasta wpisanego na listę UNESCO, po nowoczesne muzea, jak POLIN czy Centrum Nauki Kopernik – lecz także niezwykłą energię wielkiego miasta.

WĘGRÓW – MIASTO TAJEMNICZE

Węgrów, nazywany przez wielu perłą baroku, słynie przede wszystkim z pięknych i cennych historycznie kościołów i klasztorów, które budowali i ozdabiali najwybitniejsi artyści epoki baroku w Europie. Mowa tu z pewnością o freskach Pallonia czy epitafium Jana Dobrogosta Krasińskiego.

W zakrystii węgrowskiej bazyliki mieści się słynne lustro Twardowskiego. Warto zwiedzić także – sercu dawnej i współczesnej Polski. To tu Gościniec miał swój początek. Stolica oferuje nie tylko imponującą architekturę – od Zamku Królewskiego i Starego Miasta wpisanego na listę UNESCO, po nowoczesne muzea, jak POLIN czy Centrum Nauki Kopernik – lecz także niezwykłą energię wielkiego miasta.

BIAŁYSTOK – MIASTO WIELU KULTUR

Kolejny przystanek to Białystok, stolica Podlasia, znana z pałacu Branickich nazywanego „polskim Wersalem”. Miasto od wieków jest symbolem wielokulturowości. Obok katolickich kościołów stoją prawosławne cerkwie, a w tle po-brzmiewa historia społeczności żydowskiej i tatarskiej. Białystok zachwyca zielenią – ogrody, parki i rezerваты przyrody sprawiają, że to doskonałe miejsce na odpoczynek przed dalszą podróżą. To również świetna baza wypadowa w Puszcę Białowieską.

Stary Zamek w Grodnie

GRODNO – PERŁA NAD NIEMNEM

Dalej szlak prowadzi do Grodna – miasta o bogatej historii, niegdyś jednej z rezydencji królewskich. To tu zachował się Stary Zamek Stefana Batorego oraz Nowy Zamek, gdzie w XVIII wieku podpisano ostatnie akty Sejmu Rzeczypospolitej. Grodno to także niezwykle kościół i cerkwie pięknie położone nad Niemnem. Miasto urzeka atmosferą pogranicza, gdzie spotykają się wpływy polskie, litewskie, białoruskie i żydowskie.

WILNO – CEL PODRÓŻY

Po długiej wędrówce wreszcie docieramy do Wilna – miasta poetów, artystów i duchowej stolicy Litwy. Wilno to barokowe kościoły, majestatyczna katedra, Ostra Brama z obrazem Matki Boskiej Miłosierdzia i urokliwe zaułki Starej Wilny. Miasto było niegdyś jednym

Wilno

DRUSKIENNIKI – PO ZDROWIE I RELAKS

Choć celem historycznego szlaku było Wilno, warto kontynuować podróż do Druskiennik – znanego od XIX wieku uzdrowiska. To miejsce słynące z leczniczych źródeł mineralnych i pięknych krajobrazów nad Niemnem. Dziś Druskienniki to nie tylko sanatoria, ale także nowoczesne kompleksy SPA, aquaparki i szlaki piesze oraz rowerowe.

PODRÓŻ PEŁNA SMAKÓW I GOŚCINNOŚCI

Wielki Gościniec Litewski to również szlak kulinarny. Na stołach królują kartacze, cepeliny, kiszka ziemniaczana, chłodnik litewski i oczywiście słodki sękacz. To kuchnia pogranicza – prosta, ale niezwykle sycąca i pełna aromatów. Gościniec w nazwie zobowiązuje – mieszkańcy regionu od wieków słynęli z otwartości i serdeczności wobec podróżnych.

Bazylika Mniejsza w Węgrowie

REKOMENDOWANE WYDARZENIA

- Turniej Smaków na Wielkim Gościncu Litewskim (czerwiec)
- Jarmark Drohiczyński (lipiec)
- Smaki Podlasia w Podlaskim Muzeum Kultury Ludowej (wrzesień)

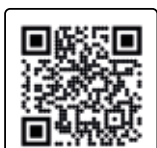
Kościół Matki Boskiej Szkaplerznej w Druskiennikach

Łazienki Królewskie w Warszawie – Pałac na Wyspie

Lokalna Organizacja Turystyczna Wielki Gościniec Litewski – partnerzy: Województwo Podlaskie • Powiat Węgrowski • Powiat Sokolowski • Powiat Miński • Miasto Węgrów • Miasto Sokółka • Miasto Sulejów • Gmina Dęba Wielka • Gmina i Miasto Łochów • Gmina Liw • Gmina Sabnie • Gmina Miedza • Gmina Halinów • Gmina Stanisławów • Gmina Sokółka • Gmina Perlejewo • Gmina Drohiczyń • Gmina Dobrze • Eurostruż Borzychy • Folwark Nadawki • Gościniec Gozdzielewski • Łatosowo • LGD Ziemi Siedleckiej • LGD „Równiny Wołomińskiej” • LGD „Bądźmy razem” • LGD Tygiel Doliny Bugu • LGD Ziemi Mińskiej • LGD Szlak Tatarski • Muzeum Zbrojownia na Zamku w Liwie • Muzeum Ziemi Mińskiej • Restauracja u Dziadka • Sokolowski Ośrodek Kultury • Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Stanisławowskiej • Warsztatownia „Czerwone Korale” • Cukiernia Babeczki Sulejowski

www.wielkigoscinielitewski.pl

KULINARNE SKARBY POLSKI

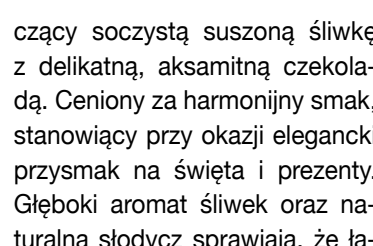
ODKRYJ, JAK SMACZNA JEST POLSKA!

Polska słynie z lokalnych producentów żywności i regionalnych produktów, wytwarzanych z miejscowych składników i według tradycyjnych receptur. Odzwierciedlają one historię oraz zwyczaje danej społeczności, a ich unikatowy charakter wynika z ograniczonej skali produkcji i metod wytwarzania. Wspiera to pielęgnowanie tradycji i pozwala turystom odkryć autentyczny smak regionu. Ceniony zarówno przez przyjezdnych jak mieszkańców.

JABŁKA SANDOMIERSKIE

Znane z wyjątkowego smaku i aromatu, które zawdzięczają specyficznym warunkom glebowym i klimatycznym regionu. Okolice Sandomierza słyną z uprawy wielu odmian, w tym popularnych deserowych, jak Gala, Golden, Jonagored czy Szampion. Sandomierskie sady, liczące około 11 186 ha, są stale rozwijane, a producenci starają się o unijny certyfikat chronionej nazwy pochodzenia.

ŚLIWKA SZYDŁOWANKA

To odmiana z regionu Szydłowa, charakteryzująca się intensywnym aromatem i słodko-kwaśnym smakiem. Jej miąższ jest soczysty, a skórka delikatna, dzięki czemu świetnie nadaje się do suszenia, przetworów i nalewek. Uprawiana od pokoleń, pozostaje ważnym elementem lokalnego dziedzictwa kulinarnego.

RYBA Z DARŁOWA

W Darłowie można zjeść ryby świeże i wędzone, wszystkie dostępne są w sklepach na nabrzeżu portowym. W ofercie znajduje się m.in. świeży dorsz, którego można kupić prosto z kutra, a także inne ryby, np. śledź czy flądra. Równie smaczne i dobrej jakości są przetwory rybne i ryby wędzone – szczególnie turbot ceniony jest za delikatne i tłuste mięso.

ŚLIWKA NAŁĘCZOWSKA

To tradycyjny polski specjal łą-

SĘKACZ

Tradycyjne ciasto pochodzące z Podlasia i Suwalszczyzny, pieczone nad otwartym ogniem warstwami z lejącego ciasta. Jego charakterystyczne „sęki” powstają podczas obracania wału nad żarem. Wyróżnia się wyjątkowym aromatem masła i jaj oraz czasochłonnym procesem przygotowania. Uznawany jest za symbol regionalnej gościnności i rzemiosła cukierniczego.

GĘSINA Z KOCIEWIA

To wyjątkowa kulinarna tradycja regionu, ceniona za wyjątkowy smak i aromat. Gęsi z lokalnych hodowli karmione są naturalnie, co daje delikatne mięso i chrupiącą skórę po pieczeniu. Potrawy z gęsiną, takie jak pieczona gęś z jabłkami czy gęsie pasztety, są często serwowane podczas świąt i lokalnych festynów.

PIERÓG BIŁGORAJSKI

Wypiekany bez skórki – wtedy jest zwany „lysym” lub w skórce z ciasta drożdżowego. Nadzienie

przygotowuje się na bazie kaszy gryczanej, ziemniaków, twarogu, jajek i śmietany. Zależnie od przepisu w jego składzie mogą znaleźć się m.in. mięta, smalec i słonina.

PIERNIK TORUŃSKI

Tradycyjny, korzenny wypiek z Torunia, wyrabiany z mąki, miodu i przypraw. Jego historia sięga średniowiecza. Słynie z bogatego smaku, który zawdzięcza wyjątkowej mieszance przypraw, takich jak cynamon, imbir i goździki

WĘDLINY Z PŁOCKA

Słyną z wyjątkowego smaku i tradycyjnego wytwarzania. Powstają z najwyższej jakości mięsa, często według lokalnych receptur przekazywanych z pokolenia na pokolenie. Charakteryzują się aromatycznym, delikatnym mięsem, naturalnym wędzeniem i doprawieniem przyprawami. Są cenione zarówno w codziennej kuchni, jak i na świątecznych stołach.

SMAŻONA SIELAWA

Sielawa z Giżycka to prawdziwy skarb mazurskich jezior. Delikatne mięso, soczyste i lekko słodkawe, o cytrynowym posmaku, smażone na złocisty kolor, rozplywa się w ustach. Podawana z cytryną i świeżymi ziołami zachwyca smakiem i aromatem. To kwintesencja

mazurskiej kuchni, której nie sposób zapomnieć. Idealna na letni obiad nad jeziorem.

KISZONKI Z KARKONOSZY

Tradycja górskiej kuchni, pełna smaku i naturalnej mocy. Kapusta, ogórki czy buraki fermentowane w chłodnym, czystym powietrzu zyskują wyjątkowy aromat i zdrowotne właściwości. Kwaśny, lekko pikantny smak i chrupiąca konsystencja czynią kiszki idealnym dodatkiem do codziennych posiłków i regionalnych potraw.

CEBULARZ ŁUBELSKI

Aromatyczny symbol regionu, wypiekany z pszennej ciasta, obficie pokryty słodko-łagodną cebulą i makiem. Chrupiący z wierzchu i miękki w środku, zachwyca prostotą oraz intensywnym smakiem. To tradycyjny przysmak Lubelszczyzny, idealny na ciepło lub jako przekąska w ciągu dnia.

www.skarbypolski.com

BEATA RYŃ

PRZY PIERWSZEJ GWIEZDZIE

WIGILIA BOŻEGO NARODZENIA JAKO SKARB POLSKIEJ TRADYCJI

Wigilia Bożego Narodzenia – kulminacja adwentowego oczekiwania na przyjście Mesjasza. Towarzyszące temu emocje oraz tradycje pielęgnowane od pokoleń sprawiły, że wkrótce trafi na listę niematerialnego dziedzictwa UNESCO.

Cyprian Kamil Norwid: „Jest w moim kraju zwyczaj, że w dzień wigilijny, przy wejściu pierwszej gwiazdy wieczornej na niebie, ludzie gniazda wspólnego łamią chleb biblijny, najtkliwsze przekazując uczucia w tym chlebie”.

Dawniej powszechnie wierzono, że sposób, w jaki przebiega dzień i noc wigilijna, ma kluczowy wpływ na to, co będzie się działo w nadchodzącym roku. Dlatego ważne było, aby wstać wcześniej rano i szybko opuścić łóżko, co miało przyczynić się do utrzymania dobrego samopoczucia, energii i świeżości przez cały rok. W tym samym celu zalecano poranne mycie w rzece lub strumieniu, lub też w domowej miednicy, w której umieszczano srebrny pieniądz. Z kolei w ciągu dnia wystrzegano się leżenia, aby uniknąć chorób i zapewnić obfitość plonów latem. Dodatkowo w ten dzień nie pożyczano niczego od sąsiadów, żeby w ciągu roku nie stracić majątku i mienia.

Utrapieniem dnia wigilijnego były kradzieże dokonywane dla zabawy. Ich sprawcy wierzyli, że przyniosą im w nowym roku obfitość i pomyślność we wszelkich przedsięwzięciach, zwłaszcza w sferze handlowej. Wśród tradycji dnia wigilijnego znalazły się poranne połowy (na Pomorzu i Mazurach) oraz polowania (w całej Polsce). Wierzono, że moc tego szczególnego czasu przyniesie szczęście rybakom i myśliwym na przestrzeni całego roku.

Mimo surowego postu dobrze było w ciągu dnia skosztować trochę chleba maczanego w miodzie lub opłatka posmarowanego miodem, a także napić się wódki. Wierzono, że te symboliczne gesty przyczynią się do obfitości jedzenia i napojów w nowym roku.

W przeszłości uznawano przesilenie zimowe słońca za mo-

niegdyś we wszystkich warstwach społeczeństwa. U pani wojewodziny Dobrzyckiej w Pesach na Mazowszu jeszcze w połowie XIX wieku nie siadano do wigilii bez snopów zboża po rogach komnaty stołowej ustawionych”.

Tradycyjnym elementem wigilijnego wystroju było ozdabianie izby gałązkami drzew iglastych (sosny, jodły lub świerku), zwane „podłaznikiem”, „jutką” czy „wiechą”. Zbierano je o świcie w lasach, gdyż wierzono, że kto pierwszy przyniesie je do domu, temu szybciej dojrzeje zboże. Zwyczaj ten praktykowano m.in. na Nowosądecku, Żywiecczyźnie, na Ziemi Krakowskiej i Lubelskiej. Podłazniki nie tylko ozdabiały mieszkania w wieczór wigilijny, ale też miały przynieść różne dobrodziejstwa: chronić przed chorobami i złym urokiem, przyciągać urodzaj, zapewniać dobrobyt i zgodę w rodzinie, a dziewczętom gwarantować szczęście w miłości i udane zamążpójście.

Niezwykłe charakterystycznym i najprawdopodobniej wyjątkowo polskim elementem świątecznego wystroju wnętrz były ozdoby z opłatka, które jeszcze na początku XX wieku występowały niemal w całej Polsce. Te specyficzne wycinanki, głównie gwiazdy na lnianych nitkach lub końskim włosiu, zdobiły belki stropowe w północno-wschodniej Polsce i na Podlasiu. W innych częściach

Wigilia – budowanie wspólnoty
„Wigilia utrwała kanon polskich wartości: afirmację rodziny i domu, gościnność, wspólnotowość, wrażliwość na wartości transcendentne i na sacrum” – mówi prof. Katarzyna Smyk. Tradycje związane z tym magicznym wieczorem mają szansę trafić na Listę UNESCO niematerialnego dziedzictwa.

obzędów wigilijnych. Najbardziej charakterystycznym dla polskiej izby wystrojem – niezależnie od statusu społecznego – były snopy zboża i słoma. W *Encyklopedii Staropolskiej* czytamy:

„Stawianie snopów zboża po rogach izby, w której zasiadają do uczy wigilijnej, dotąd nazywane u ludu, było zwyczajem

ment przełomowy, otwierający nowy, lepszy rok. Dlatego w wigilię Bożego Narodzenia zalecano unikanie wszelkich sporów i niewyrządzanie sobie przykrości. Wręcz przeciwnie, należało okazywać sobie życzliwość, darować wszelkie urazy. Dzięki temu przez cały rok życie rodzinne oraz sąsiedzkie miało układać się harmonijnie i bez konfliktów.

ZANIM W POLSKICH DOMACH ZAGOŚCIŁA CHOINKA
Zarówno dawniej, jak i dziś – choć w zmienionej formie – wigilijna aranżacja wnętrza była nieodłącznym elementem

kraju, zwłaszcza w Polsce centralnej i na południu, popularne były przestrzenne kule z opłatów, nazywane „światami” lub „wilkami”.

Pełniły one funkcję ozdoby na belkach sufitu, nad ołtarzem domowym, nad wigilijnym stołem, a także były centralną ozdobą podłazniczek i pierwszych choinek. Oprócz walo-ru dekoracyjnego, opłatkowe gwiazdy i światy miały również znaczenie ochronne, zapewniając domownikom błogosławieństwo, dostatek, spokój oraz harmonię i miłość w rodzinie, chroniąc jednocześnie przed złem, chorobami i nieszczęściami.

PIERWSZA GWIAZDKA
Głównym momentem wigilijnego dnia była – i nadal jest – uroczysta, ale postna wieczerza wigilijna, niegdyś nazywana też „postnikiem”, „pośnikiem” czy „wilią”. Związane są z nią liczne charakterystyczne zwyczaje i obrzędy. Według tradycji wieczerza wigilijna powinna rozpocząć się, gdy na niebie pojawi się pierwsza gwiazda.

Zwyczaj ten jest na pamiątkę betlejemskiej gwiazdy, która przed wiekami wskazała pastarzom i trzem mędrcom drogę do miejsca narodzin Chrystusa.

Niecierpliwie czekali pierwszej gwiazdy; gdy ta zajaśniała, zbierali się goście i dzieci, rodzice wychodzili z opłatkiem na talerzu, a każdy z obecnych, biorąc opłatek, obchodził wszystkich zebranych, nawet służących, i łamiąc go, powtarzał słowa: „bodałbyśmy na przyszły rok łamali go z sobą” – wspominał pisarz i historyk Julian Ursyn Niemcewicz (1758–1841).

OPLATEK – nieodłączny element polskiej tradycji wigilijnej
Wigilijną wieczerzę poprzedzała niezwykła, typowo polska tradycja dzielenia się opłatkiem. Tak źródła etnograficzne, jak i dzieła literackie wskazują, że tradycja ta znana była w Polsce już na początku XIX wieku, a być może jeszcze wcześniej.

W zwyczaju tym dostrzec można pewne analogie do starożytności chrześcijańskiej prakty-

ki łamania chlebów ofiarnych, zwanych „eulogiami”. W okresie Bożego Narodzenia zakony i bractwa religijne wymieniały się nimi, podobnie jak wierni w kościołach, co stanowiło wyraz chrześcijańskiej miłości. W Wigilię obecność opłatka na polskim stole jest nieodłączna i odwołuje się do łamania chleba jako gestu pokoju.

W niektórych regionach Polski, głównie na południu, dzielono się opłatkiem posmarowanym miodem. W okolicach Jarosławia po opłatkach łamano się jeszcze chlebem z miodem, zwanym „osuchem” lub „proskurą”, aby w nowym roku życie było słodkie i dostatnie.

Dawniej wierzono także, że „świętym chlebem” należy się dzielić również ze zmarłymi, co w literackiej formie zobrazował Wincenty Pol w połowie XIX wieku:

*A trzy krzesła polskim strojem
koło stołu stoją próżne,
i z opłatkiem każdy swoim
idzie do nich słać dłuże.
I pokłada na talerzu
Anielskiego chleba kruchy...
Bo w tych krzesłach
siedzą duchy.*

PRZY WIGILIJNYM STOLE
Dopiero po „łamaniu się” opłatkiem, można zasiąść do wieczerzy wigilijnej. Dawniej zwracano uwagę, by liczba biesiadników była zawsze parzysta. Wierzono bowiem, że w przeciwnym razie ktoś z domowników nie doczeka końca nadchodzącego roku. Miejsca przy stole były rozdzielane według starszeństwa, zgodnie z przekonaniem, że w takiej

kolejności będą oni odchodzić z tego świata.

O zwyczaju kładzenia siana pod obrusem:
„Słoma i siano pod obrusem, a często i na całej podłodze w izbie, przypominały żłóbek betlejemski i miały, jako pozostałość dawnych ofiar z pól rolnych, sprowadzać na domostwo obfitość i pomyślność w roku następnym”.

O przysłówiu „Jaka Wigilia, taki cały rok”:
„Kto dzień ten spędzi w lenistwie lub swarach, będzie próżnował i kłócił się w roku przyszłym, bo jakiś w wilię, takiś [przez cały rok]”. Przysłowie wskazywało w ten sposób na silne przekonanie ludu o magicznej mocy tego dnia, determinującej przyszłość.

O potrawach i wieczerzy:
Opisując skład wieczerzy, Gloger notował, że liczba potraw była zmienna, zależna od możliwości i regionu, a ich postny charakter był rygorystyczny – przestrzegany. Wspominał

o tradycyjnych daniach, takich jak siemieniec, barszcz z buraków czy groch.

O choince:
A propos zmian obyczajowych, Gloger zauważył, że sama choinka nie jest rdzennie polską tradycją, a zwyczajem zapożyczonym:
Autor notuje jedynie, że za tzw. czasów pruskich, czyli w latach 1795–1806, przyjęto w Warszawie od Niemców zwyczaj w wigilię Bożego Narodzenia ubierania dla dzieci sosenki lub jodelki...

Dla Glogera Wigilia była przede wszystkim żywym dowodem na bogactwo polskiego dziedzictwa kulturowego, gdzie każdy gest i potrawa miały swoje głębokie uzasadnienie historyczne i symboliczne.

Podsumowując, Wigilia jest na dobrej drodze do międzynarodowego uznania przez UNESCO, a obecnie ma status chronionego dziedzictwa na poziomie krajowym.

Wigilia Bożego Narodzenia postrzegana jest jako czas pokoju, miłości i nadziei, przepełniony pozytywnymi emocjami i pięknymi gestami, co czyni ten dzień (i wieczór) jednym z najbardziej wyczekiwanych i najpiękniejszych w całym roku.

- 1. Magiczna atmosfera i oczekiwanie:** To kulminacja adwentowego oczekiwania. Napięcie związane z wypatrywaniem pierwszej gwiazdki, przygotowaniem i tajemnicą prezentów tworzy atmosferę pełną magii, szczególnie odczuwaną przez dzieci.
- 2. Czas pojednania i bliskości:** Tradycja łamania się opłatkiem wymusza chwilę refleksji, wybaczenia i składania sobie życzeń płynących prosto z serca. Ten gest symbolizuje chęć budowania relacji opartych na miłości i szacunku, co jest rzadkością w codziennym, zabieganym życiu.
- 3. Krajowa Lista Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego:** W lutym 2025 roku (z datą decyzji z 15 stycznia 2025) tradycje Wigilii Bożego Narodzenia w Polsce zostały formalnie wpisane na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego (pozycja 108), prowadzoną przez Narodowy Instytut Dziedzictwa z ramienia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Ten wpis jest pierwszym, niezbędnym krokiem w procedurze ubiegania się o wpis na światową listę UNESCO.
- 4. Proces wpisu na listę UNESCO:** Polska, wspólnie z Litwą (która jest koordynatorem inicjatywy) i Ukrainą, złożyła wniosek o wpisanie wspólnych tradycji wigilijnych na światową listę UNESCO. Jest to inicjatywa międzynarodowa, podkreślająca unikalne, wspólne cechy świętowania Wigilii w tym regionie Europy (m.in. postne potrawy, łamanie się opłatkiem, wspólnotowy charakter).
- 5. Inne polskie tradycje na liście UNESCO:** Warto zaznaczyć, że inna tradycja związana z Bożym Narodzeniem – szopkarstwo krakowskie – została już wcześniej, w 2018 roku, wpisana bezpośrednio na Listę Reprezentatywną Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego Ludzkości UNESCO.

Fot. Archiwum Muzeum Włocławka

ŚLADAMI WIELKICH... MIĘDZY MURAMI, HISTORIĄ I LEGENDĄ

Wyruszymy w podróż po miejscach, gdzie historia żyje w murach, parkach i legendach, a dawni właściciele ziem, pałaców i zamków pozostawili swój ślad. Od tajemnic Skotnickich, przez życie Eryka w Darłowie, świetność Czartoryskich w Puławach, po majestat Zamku Książ, legendy Hochbergów i ślady benedyktynek w Chełmnie – te opowieści pokazują, że przeszłość jest tuż obok, namacalna i wciągająca, czekająca na odkrycie.

Rodzina Skotnickich

SKOTNICCY W SKOTNIKACH

W niewielkiej wsi Skotniki koło Sandomierza historia wciąż żyje w kamieniu i zieleni. Wśród resztek fosy i alei stoi dwór rodu Bogoriów-Skotnickich, władającego tym majątkiem prawdopodobnie od XIV wieku, który po latach powojennej własności komunistycznej wrócił w ręce potomków w 1997 roku. Dwór z alkierzowymi korpusami, wskazujący na pierwotnie obronny charakter budowli, opowiada o codziennym życiu szlachty i przemianach polskiego ziemiaństwa.

Kilka kroków dalej stoi gotycki Kościół pw. św. Jana Chrzciciela, którego początki sięgają XIV wieku. Zbudowany przez arcybiskupa Jarosława Bogorię ze Skotnik, był i jest centralnym miejscem życia religijnego i społecznego mieszkańców. Jego gotyckie mury, sklepienia i polichromie przenoszą w czasy gotyckie, bardziej niż niejeden muzealny eksponat. Dziś dwór tętni życiem, jak np. latem podczas artystyczno-kulinarnych spotkań „Śnia-

Dwór rodu Skotnickich

BENEDYKTYNKI W CHEŁMNIE

Chełmno, średniowieczne nadwisiańskie miasto na 9. wzniesieniu skrywa w swych brukowanych uliczkach i otoczonych gotycką cegłą zakamarkach wiele tajemnic. Klasztorne mury okalają dawną siedzibę benedyktynek, wśród których kluczową rolę odegrała Ksieni Magdalena Mortęska. Żyjąca na przełomie XVI i XVII w. córka podkomorzego malborskiego zasłynęła jako odnowicielka zgromadzenia benedyktynek w Polsce. Jednooka zakonnica powołała przyklasztorne szkoły dla szlachcianek i mieszczanek, w których obowiązywała równość. Dziewczęta uczono czytania, pisanie i haftu, ale też swobodnej konwersacji i rachunków. W chełmińskim klasztorze, po śmierci męża, przebywała matka Mikołaja Kopernika oraz jego siostra. Także siostrzenica astronoma, Krystyna, przywdziała zakonny habit, by ostatecznie zbiec z ukochanym Kacprem, dobosem księcia Albrechta, do Królewca.

CZARTORYSCY W PUŁAWACH

Puławy nad Wisłą, niegdyś zwane „polskimi Atenami”, to miejsce, gdzie historia spotyka się z kulturą. W XVIII wieku Adam Kazimierz i Izabela Czartoryscy stworzyli tu ośrodek polityczno-kulturalny konkurujący z dworem królewskim. Księżna Izabela założyła muzeum pamiątek narodowych, którego idea

Zamek Książąt Pomorskich

W muzealnych salach cyfrowo odtworzona twarz Eryka i makieta fortecy pozwalają poczuć ducha średniowiecznej siedziby Gryfitów. Spacer po rynku i uliczkach, gdzie szelest dawnych legend wciąż unosi się nad brukiem, prowadzi do Kościoła Mariackiego, w którym książę spoczywa w piaskowcowym sarkofagu. W porcie w Darłowie, skąd wyruszał na wyprawy, wspominać można jego pirackie lata na Gotlandii.

KSIĘŻNA DAISY Z KSIĄŻĄ

W Wałbrzychu na skalistym cyplu nad rzeką Półcnicą stoi Zamek Książ, który przez ponad 400 lat był domem potężnego rodu Hochbergów. To tu w XIX wieku zawiła księżna Daisy – Maria Teresa Oliwia Hochberg von Pless – angielska arystokratka o silnym charakterze, która na stałe wpisała się w histo-

Król Eryk I Pomorski

zolem rodziny Hochbergów. Ale nie wiadomo, gdzie dokładnie znajduje się grób księżnej Daisy. Może dlatego krąży fascynująca legenda, że jej ciało spoczywa w parku wraz z naszyjnikiem z pereł o legendarnych rozmiarach, którego poszukiwacze szukają do dziś. Zamek otacza romantyczny ogród, który Daisy wybierała na miejsce odpoczynku, echo dramatów jej życia – od balów w angielskich salonach po samotne lata na Dolnym Śląsku – można niemal usłyszeć w ciszy zamkowych murów.

Puławy – Świątynia Sybilla

czy Jan Piotr Norblin. W pałacu funkcjonowały także instytuty edukacyjne, kształcące przyszłych wybitnych Polaków, w tym Bolesława Prusa i Brata Alberta Chmielowskiego.

ERYK POMORSKI Z DARŁOWA

W Darłowie historia pachnie solą i wiatrem znad Bałtyku. Tu urodził się Eryk Pomorski – „król z Darłowa”, ostatni Wiking Morza Bałtyckiego. Po latach spędzonych na tronach Szwecji, Danii i Norwegii, a patrząc na współczesną mapę Europy – także Finlandii, Islandii, fragmentów Niemiec, Rosji i Wielkiej Brytanii – wrócił do rodzinnego miasta, by spędzić ostatnie lata w murach Zamku Książąt Pomorskich.

Zamek Książ w Wałbrzychu

Chełmno – zespół klasztorny benedyktynek

SKARBYPOLSKI

ODKRYJ, JAK PIĘKNA JEST POLSKA!

Skarby Polski to inicjatywa skupiająca w jednym miejscu atrakcje turystyczne regionów z całej Polski. To portal turystyczny, którego głównym zadaniem jest promocja lokalnych atrakcji turystycznych, a przy tym ułatwienie turystom planowania podróży po różnych zakątkach naszego kraju. Portal powstał przy współpracy Lokalnych Organizacji Turystycznych, a dzięki integracji informacji z różnych regionów przyczynia się w ten sposób do rozwoju turystyki w Polsce.

IDEALNE MIEJSCE DO PLANOWANIA PODRÓŻY

Portal Skarby Polski jest odpowiednim narzędziem dla turystów, którzy chcą odkrywać najciekawsze atrakcje w całym kraju, planując swoje podróże w prosty i wygodny sposób. Dzięki szerokiemu zakresowi informacji o szlakach turystycznych, rezerwach przyrody, parkach, trasach rowerowych, kulinarnych czy kajakowych każdy podróżnik znajdzie tu coś dla siebie.

Niezależnie od tego, czy szuka malowniczych szlaków górskich, miejsc o znaczeniu historycznym czy festiwali kulturalnych, portal Skarby Polski z pewnością dostarczy mu inspiracji i wszystkich potrzebnych informacji, zgromadzonych w jednym miejscu.

Dzięki intuicyjnemu interfejsowi portal pozwala szybko porównać różne regiony i atrakcje, co sprawia, że organizowanie idealnej wycieczki staje się przyjemnością.

Co istotne, portal promuje atrakcje z całej Polski – od gór po morze, od Odry po Bug – szczególnie koncentrując się na regionach poza dużymi ośrodkami miejskimi, które mogą być mniej znane, a które oferują wyjątkowe, autentyczne doświadczenia turystyczne. Dzięki temu turyści odkrywają mniej zatłoczone obszary, co może stać się lekarstwem na overtourism.

Choć w Polsce to zjawisko dotyczy na razie głównie większych miast, to wiadomo, że nadmierna liczba odwiedzających popularne miejsca negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców oraz na doświadczenia samych turystów.

WSZYSTKO W JEDNYM MIEJSCU

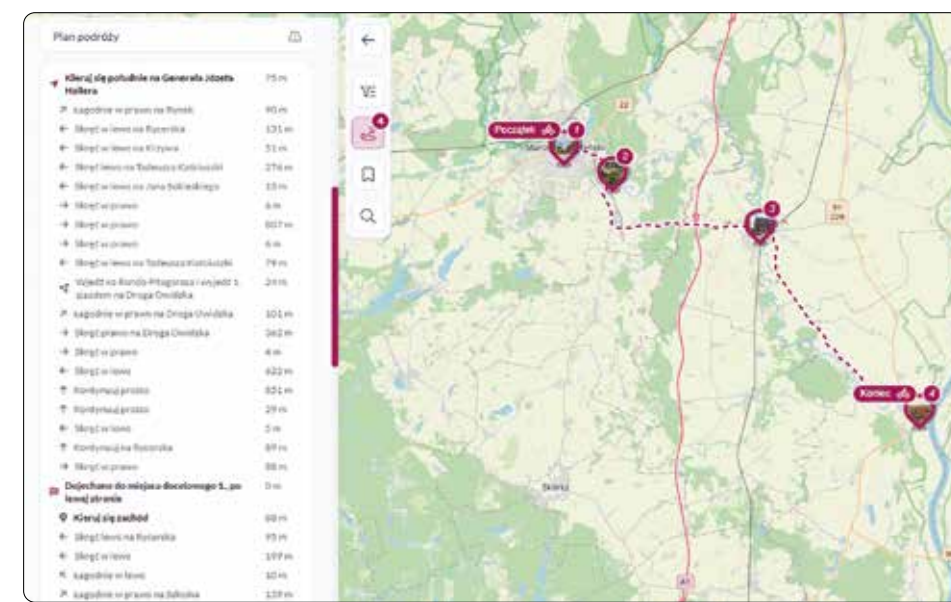
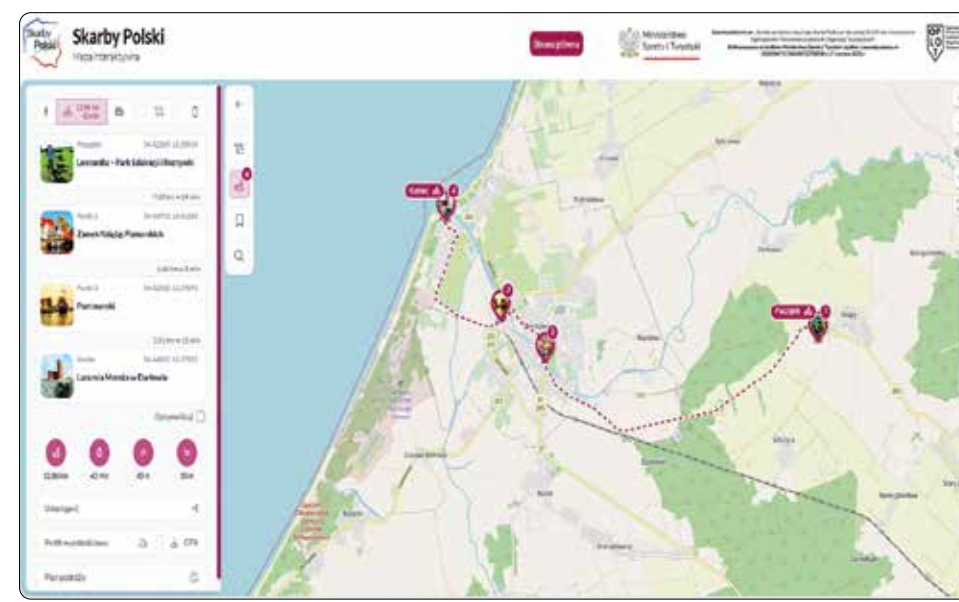
Planer wycieczek to narzędzie do planowania tras: od pieszych wędrówek, przez wycieczki rowerowe, aż po trasy samochodowe – mieszkańcy i turyści mogą zaplanować każdy detal. Planer automatycznie wylicza odległości, oszczędzając czas użytkowników i ułatwiając im organizację wycieczek.

Z planerem wycieczek użytkownicy mają dostęp do największej bazy wycieczek turystycznych i wszystkich niezbędnych informacji o zabytkach, wydarzeniach i lokalnych usługach – zawsze pod ręką. Skraca to czas na poszukiwanie informacji i zwiększa satysfakcję z podróżowania po regionie. Intuicyjna wyszukiwarka pozwala znaleźć interesujące miejsca, obiekty, trasy według nazwy, lokalizacji lub kategorii.

Użytkownicy otrzymują też możliwość tworzenia własnych tras turystycznych, dodawania ulubionych zabytków, restauracji i miejsc noclegowych. Z łatwością można spersonalizować ofertę, niezależnie od tego, czy mowa o turystach szukających spokojniejszego wypoczynku, miłośnikach aktywnego zwiedzania czy rodzinach z dziećmi. Możliwe jest nawet importowanie tras z GPS.

WSPARCIE DLA LOKALNEGO BIZNESU I ROZWÓJ REGIONU

Planer ułatwia odnalezienie punktów gastronomicznych i mniej znanych, ale równie ciekawych atrakcji turystycznych. Dzięki temu polepsza się rozpoznawalność tych obiektów, zwiększa się także ruch i obroty lokalnych przedsiębiorstw. Wspieranie lokalnego biznesu turystycznego jest kluczem do rozwoju regionu.

TURYSTYCZNA APLIKACJA MOBILNA

KARTA TURYSTY

Turystyczna aplikacja to mobilny odpowiednik planera dostępnego na portalu Skarby Polski. Ułatwia zwiedzanie, planowanie podróży i odkrywanie atrakcji turystycznych w wybranym regionie z telefonem w rękę – wszystko w jednym miejscu, zawsze pod ręką w aplikacji mobilnej.

Nieodłącznym elementem turystycznej aplikacji mobilnej jest Karta Turysty, która uprawnia do korzystania ze zniżek oraz rabatów na usługi czy zwiedzanie obiektów turystycznych. Karta Turysty to rozwiązanie, które pozwoli Twojej gminie zaoferować realne korzyści dla odwiedzających.

Karta Turysty w aplikacji mobilnej wyświetla oferty, rabaty i zniżki partnerów, kierując turystów np. bezpośrednio do obiektów, sklepów, hoteli i innych usług.

Partnerzy, np. właściciele restauracji współpracujący ze Skarbami Polski, zyskują dodatkowe miejsce reklamowe i trafiają ze swoją ofertą do nowych odbiorców.

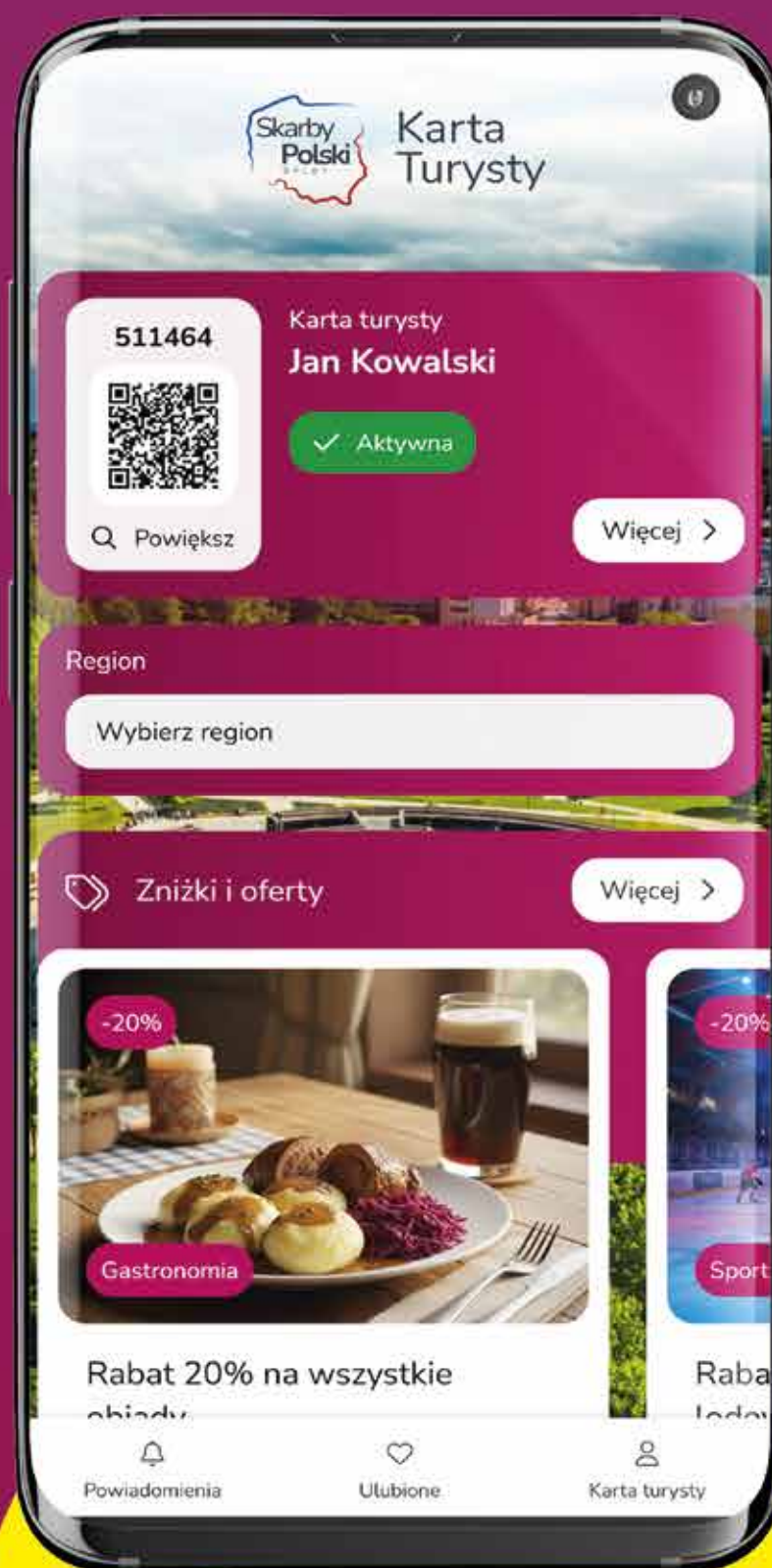
Dzięki temu mają szansę na dotarcie do większej liczby turystów. A możliwość oferowania zniżek zachęca przedsiębiorców do angażowania się w program Karty Turysty.

KORZYŚCI DLA TURYSTÓW:

- ▶ Zniżki do atrakcji turystycznych
 - specjalne rabaty na wstęp do muzeów, parków rozrywki i innych lokalnych atrakcji.
- ▶ Tańsze przejazdy komunikacją
 - ułatwienie poruszania się po regionie dzięki zniżkom na transport publiczny.
- ▶ Preferencyjne stawki parkingowe
 - wygodne i tańsze parkowanie w kluczowych punktach turystycznych.
- ▶ Rabaty w lokalnych restauracjach
 - zachęta do poznawania regionalnej kuchni.

KORZYŚCI DLA REGIONU TURYSTYCZNEGO:

- ▶ Zwiększenie ruchu turystycznego i wydatków odwiedzających.
- ▶ Promocja atrakcji turystycznych szczególnie tych, które dla odwiedzających będą odkryciem.
- ▶ Wzmocnienie wizerunku regionu jako przyjaznego dla turystów.
- ▶ Zwiększenie obrotów i poziomu sprzedaży u lokalnych biznesmenów.

www.skarbypolski.com